

Erratum

Datum: 13 maart 2018

Woningmarktontwikkelingen rondom het Groningenveld 1e kwartaal 1995 tot en met 2e kwartaal 2017

Ondanks de zorgvuldigheid waarmee deze publicatie is samengesteld, is er achteraf toch een onvolkomenheid geconstateerd. Onze excuses hiervoor. De kolomtitels in figuur 0.1.1 zijn aangepast omdat deze bij de kern- en krimpanalyses waren omgedraaid.

**Woningmarkt-
ontwikkelingen**

**rondom het
Groningenveld**

1e kwartaal 1995 tot en met

2e kwartaal 2017

**Woningmarkt-
ontwikkelingen
rondom het
Groningenveld**

Verklaring van tekens

Niets (blanco)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	Het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
*	Voorlopige cijfers
**	Nader voorlopige cijfers
2016–2017	2016 tot en met 2017
2016/2017	Het gemiddelde over de jaren 2016 tot en met 2017
2016/'17	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2016 en eindigend in 2017
2014/'15–2016/'17	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2014/'15 tot en met 2016/'17

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress

CCN Creatie en visualisatie, Den Haag

Ontwerp

Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2017.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.

Inhoud

Samenvatting 5

1. Inleiding 9

- 1.1 Aanleiding 10
- 1.2 Doel 11
- 1.3 Aanpak 11
- 1.4 Leeswijzer 15

2. Aandeel verkochte woningen 17

- 2.1 Beschrijving resultaten aandeel verkochte woningen 19
- 2.2 Conclusie aandeel verkochte woningen 22

3. Aandeel te koop staande woningen 23

- 3.1 Beschrijving resultaten aandeel te koop staande woningen 25
- 3.2 Conclusie aandeel te koop staande woningen 29

4. Verkoopduur 30

- 4.1 Beschrijving resultaten verkoopduur 32
- 4.2 Conclusie verkoopduur 35

5. Te-koopduur 36

- 5.1 Beschrijving resultaten te-koopduur 38
- 5.2 Conclusie te-koopduur 42

6. Prijsverhouding 43

- 6.1 Beschrijving resultaten prijsverhouding 45
- 6.2 Conclusie prijsverhouding 49

7. Prijsontwikkeling van verkochte woningen 50

- 7.1 Beschrijving resultaten prijsontwikkeling 52
- 7.2 Conclusie prijsontwikkeling 55

8. Ontwikkeling verhuisbewegingen 57

- 8.1 Beschrijving resultaten verhuisbewegingen 58
- 8.2 Conclusie verhuisbewegingen 62

Bijlage A kenmerkenmodel 63

Begrippen **85**

Afkortingen **85**

Medewerkers **86**

Samenvatting

Aanleiding

De aardbevingen die ontstaan door de gaswinning in het Groningenveld hebben mogelijk invloed op de omliggende woningmarkt. De Nationaal Coördinator Groningen (NCG) heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) daarom gevraagd onderzoek te doen naar de ontwikkeling van de verkoopbaarheid en verkoopprijzen van woningen in dit aardbevingsgebied. Dit rapport is onderdeel van een reeks rapporten waarin de ontwikkeling van de woningmarkt rondom het Groningenveld wordt beschreven. Het beschrijft de ontwikkeling van de woningmarkt in het tweede kwartaal van 2017 ten opzichte van het derde kwartaal van 2012.

Methode

Om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de woningmarkt in het aardbevingsgebied (risicogebied) rondom het Groningenveld, is de ontwikkeling in het risicogebied vergeleken met die in een referentiegebied.

Tot het risicogebied behoren buurten waar schade door aardbevingen als gevolg van de gaswinning voor komt. Het gaat om buurten waar vanaf het derde kwartaal 2012 tot en met oktober 2016 meer dan één procent van de woningen en minimaal drie woningen schade hebben als gevolg van aardbevingen, zoals vastgesteld door het Centrum Veilig Wonen (CVW).

Tussen de buurten die in het risicogebied vallen, kunnen grote verschillen bestaan in het aandeel woningen dat schade heeft. Om te kunnen beschrijven of de woningmarkt zich anders ontwikkelt in risicogebieden met uiteenlopende schade-intensiteit, is het risicogebied ingedeeld in drie klassen:

1. Buurten met een relatief klein aandeel woningen met schade: 1 tot en met 30 procent van de woningvoorraad heeft schade;
2. Buurten met een gemiddelde¹⁾ aandeel woningen met schade: 31 tot en met 54 procent van de woningvoorraad heeft schade;
3. Buurten met een relatief groot aandeel woningen met schade: 55 procent of meer van de woningvoorraad heeft schade.

Het referentiegebied bestaat uit buurten die geografisch nabij het aardbevingsgebied liggen en die in sociaaleconomisch opzicht vergelijkbaar zijn met de buurten in het risicogebied. Nabijgelegen buurten die in dit opzicht niet vergelijkbaar zijn, worden tot het zogeheten uitzonderingsgebied gerekend. Dit uitzonderingsgebied is in de analyses buiten beschouwing gelaten. In het eerder gepubliceerde [methoderapport](#) is beschreven hoe de gebiedsindeling tot stand is gekomen.

¹⁾ De term gemiddelde verwijst naar de middelste klasse. Er wordt niet naar de statistische term gemiddelde verwezen.

Naast een vergelijking van risicogebieden met een verschillende schadekans, wordt voor het gehele risico- en het referentiegebied een vergelijking gemaakt tussen gebieden met en zonder bevolkingskrimp²⁾ en woningen in het lage segment (vraagprijs tot en met 200 duizend euro) en het hoge segment (vraagprijs boven 200 duizend euro).

Bij de vergelijking tussen het risicogebied en het referentiegebied ligt de focus op de woningmarktontwikkelingen vanaf het derde kwartaal van 2012 tot en met het tweede kwartaal van 2017. Op 16 augustus 2012 vond de zwaarste aardbeving tot nu toe plaats bij het dorp Huizinge (gemeente Loppersum). De verwachting is dat eventuele effecten op de woningmarkt vooral in de periode na deze aardbeving zichtbaar zullen zijn. Het is echter niet uit te sluiten dat de ontstane verschillen het gevolg zijn van andere ontwikkelingen. Daarom kan op basis van dit onderzoek niet met zekerheid worden vastgesteld dat de verschillen tussen het risico- en referentiegebied ook daadwerkelijk door de aardbevingen zijn veroorzaakt.

Resultaten

De woningmarktontwikkeling in de risicogebieden met verschillende schade-intensiteit zijn vergeleken met de ontwikkeling in het referentiegebied. Dit is gedaan met behulp van zes indicatoren: vijf verkoopbaarheidsindicatoren en één prijsindicator. Ook worden de verhuisbewegingen in de gebieden beschreven.

Ontwikkeling verkoopbaarheid

De ontwikkeling van de verkoopbaarheid van woningen is met behulp van de volgende vijf indicatoren onderzocht: (1) aandeel verkochte woningen; (2) aandeel te koop staande woningen; (3) verkoopduur (aantal dagen dat verkochte woningen te koop hebben gestaan); (4) te-koopduur (aantal dagen dat nog niet verkochte woningen te koop staan); (5) prijsverhouding (verkoopprijs als percentage van de oorspronkelijke vraagprijs).

Ten opzichte van het derde kwartaal van 2012 gaat het in het tweede kwartaal van 2017 in alle onderzoeksgebieden beter met de verkoopbaarheid van woningen. In de eerste periode na de grootste aardbeving in Huizinge ging het in het algemeen in alle gebieden slechter maar inmiddels is er overal herstel waar te nemen. In de risicogebieden, met name met gemiddelde³⁾ en hoge schade-intensiteit, begint het herstel echter later dan in het referentiegebied. Deze risicogebieden hebben zich ook, volgens verschillende verkoopbaarheidsindicatoren, tot op heden minder goed hersteld dan het referentiegebied.

De ontwikkeling van de verkoopbaarheidsindicatoren is in het risicogebied met lage schade-intensiteit vergelijkbaar met de ontwikkeling in het referentiegebied. Alleen de te-koopduur ontwikkelt zich significant⁴⁾ anders. Woningen staan in het tweede kwartaal van 2017 in het risicogebied met lage schade-intensiteit langer te koop dan in het derde kwartaal van 2012, terwijl woningen in het referentiegebied in het tweede kwartaal van 2017 juist korter te koop staan dan in het derde kwartaal van 2012.

²⁾ De officiële indeling per 29 juni 2015 is [hier](#) te vinden.

³⁾ De term gemiddelde verwijst naar de middelste klasse. Er wordt niet naar de statistische term gemiddelde verwezen.

⁴⁾ Het verschil tussen het risicogebied met lage schade-intensiteit en het referentiegebied is significant met een betrouwbaarheidsinterval van 90%.

Het aantal significante verschillen tussen de risicogebieden met gemiddelde en hoge schade-intensiteit en het referentiegebied is groter dan in het risicogebied met lage schade-intensiteit. Zowel de verkoopduur als de prijsverhouding herstellen significant minder snel in deze twee risicogebieden. Voor het aandeel verkochte woningen is er alleen een ongunstigere ontwikkeling te zien in het risicogebied met hoge schade-intensiteit. Voor het aandeel te koop staande woningen is juist een ongunstigere ontwikkeling voor het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit zichtbaar. De ontwikkeling van de te-koopduur verschilt niet significant tussen de risicogebieden met gemiddelde en hoge schade-intensiteit en het referentiegebied.

Met uitzondering van het aandeel verkochte woningen, worden er voor alle verkoopbaarheids-indicatoren significante verschillen waargenomen tussen gebieden met krimp en gebieden zonder krimp, zowel in het risico- als in het referentiegebied⁵⁾. Gebieden met krimp blijven duidelijk achter bij de gebieden zonder krimp.

In het risicogebied blijkt de ontwikkeling van de verkoopbaarheid van woningen in het hoge segment niet achter te blijven bij die van woningen in het lage segment. In het referentiegebied ontwikkelen alle verkoopbaarheidsindicatoren, met uitzondering van het aantal verkochte woningen, zich zelfs significant⁶⁾ positiever voor woningen in het hoge dan voor woningen in het lage segment.

Ontwikkeling verkoopprijzen

De ontwikkeling van de verkoopprijzen van woningen is onderzocht met behulp van een kenmerkenmodel dat de gemeten prijsontwikkeling corrigeert voor de kenmerken van de verkochte woningen. Hieruit blijkt dat de prijsontwikkeling van verkochte koopwoningen in de risicogebieden met een gemiddelde of hoge schade-intensiteit achter lijkt te blijven bij het referentiegebied. Dit verschil is ontstaan doordat het herstel van de huizenprijzen in deze twee gebieden later inzette. Na een periode waarin de prijzen zich vergelijkbaar ontwikkelden met die in het referentiegebied, lijkt het verschil tussen de risicogebieden met een gemiddelde en hoge schade-intensiteit het laatste jaar toe te nemen. De verschillen zijn echter niet significant. In het risicogebied met lage schade-intensiteit lijken de prijzen iets sneller te stijgen dan in het referentiegebied. Ook dit is echter niet significant. In het risicogebied is er een significant verschil tussen het gebied met krimp en het gebied zonder krimp⁷⁾.

Ontwikkeling verhuisbewegingen

In zowel de drie risicogebieden als in het referentiegebied is er een negatief migratiesaldo. Er vertrekken dus meer mensen uit de betreffende gebieden dan naar de gebieden. Er worden geen duidelijke verschillen gevonden tussen de risicogebieden en het referentiegebied met betrekking tot de verhuisbewegingen. Verder is er in zowel de gebieden met krimp als in de gebieden zonder krimp sprake van een negatief migratiesaldo.

⁵⁾ Het verschil is significant met een betrouwbaarheidsinterval van 90%.

⁶⁾ Het verschil is significant met een betrouwbaarheidsinterval van 90%.

⁷⁾ Het verschil is significant met een betrouwbaarheidsinterval van 90%.

Conclusie

In het huidige onderzoek wordt de ontwikkeling van de woningmarkt beschreven vanaf het derde kwartaal van 2012 tot en met het tweede kwartaal van 2017. Het onderzoek laat zien dat de risicogebieden steeds meer de ontwikkeling van het referentiegebied volgen. Net als de rest van Nederland hebben zowel de risicogebieden als het referentiegebied te maken met een herstellende woningmarkt. De woningmarkt in Nederland is geheel trekt sinds medio 2013 weer aan⁸⁾. Het risicogebied met lage schade-intensiteit laat een vergelijkbare ontwikkeling zien als het referentiegebied. In risicogebieden met gemiddelde en hoge schade-intensiteit zet het herstel in het algemeen later in. Verschillende verkoopbaarheidsindicatoren ontwikkelen zich in deze twee risicogebieden significant minder goed dan in het referentiegebied. Voor de prijsontwikkeling worden geen significante verschillen gevonden tussen de drie risicogebieden en het referentiegebied. Wel lijkt de prijsontwikkeling van verkochte koopwoningen in de risicogebieden met een gemiddelde of hoge schade-intensiteit wat achter te blijven bij het referentiegebied.

0.1.1 Verschil in ontwikkeling tussen 3e kwartaal 2012 en 2e kwartaal 2017

	Kernanalyse		Krimpanalyse			Segmentanalyse	
	referentie - risico laag	referentie - risico gemiddeld ³⁾	referentie - risico hoog	risico krimp - zonder krimp	referentie krimp - zonder krimp	risico hoog - laag segment	referentie hoog - laag segment
procentpunt verschil in ontwikkeling tussen 2012Q3 - 2017Q2							
Verkochte woningen ¹⁾	-3,5	-37,8	-45,8**	14,3	-0,8	27,2	24,1
Te koop staande woningen ²⁾	2,2	11,6**	9,8	-20,8**	-24,4**	-21,8**	-20,7**
Verkoopduur	6,5	41,6**	47,9**	-54,2**	-43,8**	-38,7	-23,3*
Te-koopduur	28,9*	21,6	3,8	-42,8**	-39,9**	-37,7	-32,0**
Prijsverhouding	-0,4	-2,1**	-4,5**	2,8*	2,7**	6,9**	6,7**
Prijsontwikkeling	3,3	-1,4	-3,1	6,0*	2,8		

* Ontwikkeling verschilt significant met een betrouwbaarheidsinterval van 90%.

** Ontwikkeling verschilt significant met een betrouwbaarheidsinterval van 95%.

¹⁾ Alleen voor de segmentanalyse wordt het aantal verkochte woningen niet gedeeld door de woningvoorraad.

²⁾ Alleen voor de segmentanalyse wordt het aantal te koop staande woningen niet gedeeld door de woningvoorraad.

³⁾ De term gemiddeld verwijst naar de middelste klasse. Er wordt niet naar de statistische term gemiddelde verwezen.

⁸⁾ Bron: [StatLine](#).

Conclusie

In het huidige onderzoek wordt de ontwikkeling van de woningmarkt beschreven vanaf het derde kwartaal van 2012 tot en met het tweede kwartaal van 2017. Het onderzoek laat zien dat de risicogebieden steeds meer de ontwikkeling van het referentiegebied volgen. Net als de rest van Nederland hebben zowel de risicogebieden als het referentiegebied te maken met een herstellende woningmarkt. De woningmarkt in Nederland als geheel trekt sinds medio 2013 weer aan⁸⁾. Het risicogebied met lage schade-intensiteit laat een vergelijkbare ontwikkeling zien als het referentiegebied. In risicogebieden met gemiddelde en hoge schade-intensiteit zet het herstel in het algemeen later in. Verschillende verkoopbaarheidsindicatoren ontwikkelen zich in deze twee risicogebieden significant minder goed dan in het referentiegebied. Voor de prijsontwikkeling worden geen significante verschillen gevonden tussen de drie risicogebieden en het referentiegebied. Wel lijkt de prijsontwikkeling van verkochte koopwoningen in de risicogebieden met een gemiddelde of hoge schade-intensiteit wat achter te blijven bij het referentiegebied.

0.1.1 Verschil in ontwikkeling tussen 3e kwartaal 2012 en 2e kwartaal 2017

	Kernanalyse			Krimpanalyse		Segmentanalyse	
	risico laag - referentie	risico gemiddeld ³⁾ - referentie	risico hoog - referentie	zonder krimp - krimp	referentie zonder krimp - krimp	risico laag - laag segment	referentie hoog - laag segment
procentpunt verschil in ontwikkeling tussen 2012Q3-2017Q2							
Verkochte woningen ¹⁾	-3,5	-37,8	-45,8**	14,3	-0,8	27,2	24,1
Te koop staande woningen ²⁾	2,2	11,6**	9,8	-20,8**	-24,4**	-21,8**	-20,7**
Verkoopduur	6,5	41,6**	47,9**	-54,2**	-43,8**	-38,7	-23,3*
Te-koopduur	28,9*	21,6	3,8	-42,8**	-39,9**	-37,7	-32,0**
Prijsverhouding	-0,4	-2,3**	-4,5**	2,8*	2,7**	6,9**	6,7**
Prijsontwikkeling	3,3	-3,4	-3,1	6,0*	2,8		

* Ontwikkeling verschilt significant met een betrouwbaarheidsinterval van 90%.

** Ontwikkeling verschilt significant met een betrouwbaarheidsinterval van 95%.

¹⁾ Alleen voor de segmentanalyse wordt het aantal verkochte woningen niet gedeeld door de woningvoorraad.

²⁾ Alleen voor de segmentanalyse wordt het aantal te koop staande woningen niet gedeeld door de woningvoorraad.

³⁾ De term gemiddeld verwijst naar de middelste klasse. Er wordt niet naar de statistische term gemiddelde verwezen.

⁸⁾ Bron: [StatLine](#).

1.

Inleiding

1.1 Aanleiding

De Nationaal Coördinator Groningen (NCG) wil weten hoe de woningmarkt wordt beïnvloed door de aardbevingen die ontstaan door de gaswinning in het Groningenveld. Daarom heeft de NCG het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gevraagd onderzoek te doen naar de ontwikkeling van de huizenprijzen en de verkoopbaarheid van woningen rondom het Groningenveld. De uitkomsten van het onderzoek worden in dit rapport gepresenteerd.

Dit CBS-rapport is de vijfde publicatie in een reeks. Het eerste rapport verscheen in december 2015. Sindsdien verschijnt twee keer per jaar een rapport, waarin de onderzoeksperiode telkens met twee kwartalen wordt uitgebreid. Een overzicht van de verschenen rapporten en de onderzoeksperiode is te vinden in tabel 1.1.1.

1.1.1 Overzicht van rapporten verschenen in de reeks Woningmarktontwikkelingen rondom het Groningenveld

Nummer in reeks	Titel	Verschijningsdatum
1.	Woningmarktontwikkelingen rondom het Groningenveld. 1e kwartaal 1995 tot en met 2e kwartaal 2015	18 december 2015
2.	Woningmarktontwikkelingen rondom het Groningenveld. 1e kwartaal 1995 tot en met 4e kwartaal 2015	4 april 2016
3.	Woningmarktontwikkelingen rondom het Groningenveld. 1e kwartaal 1995 tot en met 2e kwartaal 2016	21 oktober 2016
4.	Woningmarktontwikkelingen rondom het Groningenveld. 1e kwartaal 1995 tot en met 4e kwartaal 2016	19 mei 2017
5.	Woningmarktontwikkelingen rondom het Groningenveld. 1e kwartaal 1995 tot en met 2e kwartaal 2017	31 oktober 2017

Dit rapport heeft betrekking op woningmarktontwikkelingen tussen het derde kwartaal van 2012 - het kwartaal waarin de grote beving in Huizinge plaatsvond - en het tweede kwartaal van 2017. In deze periode had Nederland eerst te maken met een crisis op de woningmarkt, en later met het herstel daarvan. Landelijke cijfers laten zien dat dit herstel medio 2013 inzette¹⁾. Dit rapport laat op hoofdlijnen zien hoe de woningmarkt zich in het aardbevingsgebied rondom het Groningenveld ontwikkelde. In twee bijbehorende tabellensets worden alle onderliggende resultaten getoond: [kwartaalcijfers](#) vanaf 1995 en [ontwikkelingscijfers](#) vanaf het derde kwartaal van 2012 en vanaf het tweede kwartaal van 2016. Verder wordt de gehanteerde methode uitgebreid besproken in het eerder gepubliceerde [methoderapport](#)²⁾.

¹⁾ Bron: [StatLine](#).

²⁾ De onderzoeksopzet is vanaf het vierde rapport gedeeltelijk veranderd. Het belangrijkste verschil is dat de gebiedsindeling opnieuw is bepaald. Voorheen werd deze op gemeenteniveau vastgesteld, nu is dat op buurtniveau gedaan.

1.2 Doel

Het doel van dit onderzoek is inzicht geven in de ontwikkelingen op de woningmarkt in het aardbevingsgebied rondom het Groningenveld. Daarbij wordt gekeken naar het gemak waarmee woningen worden verkocht. De verkoopbaarheid is aan de hand van de volgende indicatoren onderzocht:

1. Aantal verkochte woningen als percentage van de woningvoorraad;
2. Aantal te koop staande woningen als percentage van de woningvoorraad;
3. Aantal dagen dat verkochte woningen te koop hebben gestaan (verkoopduur);
4. Aantal dagen dat te koop staande woningen al te koop staan (te-koopduur);
5. Verkoop prijs als percentage van de oorspronkelijke vraagprijs (prijsverhouding).

Naast de verkoopbaarheidsindicatoren is er ook gekeken naar de prijsontwikkeling van de woningen, met behulp van een kenmerkenmodel. Tot slot wordt in dit rapport aandacht besteed aan de ontwikkeling van de verhuisbewegingen.

1.3 Aanpak

Gebiedsindeling

Om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de woningmarkt in het aardbevingsgebied (risicogebied) rondom het Groningenveld, is de ontwikkeling in dit risicogebied vergeleken met die in een referentiegebied.

Tot het risicogebied behoren buurten waar schade door aardbevingen als gevolg van de gaswinning voorkomt. Het gaat om buurten waar tot en met oktober 2016 meer dan één procent van de woningen en minimaal drie woningen schade hebben als gevolg van aardbevingen, zoals vastgesteld door het Centrum Veilig Wonen (CVW). Alle woningen in deze buurten behoren tot het risicogebied, ook woningen zonder schade.

Tussen de buurten die in het risicogebied vallen, kunnen grote verschillen bestaan in het aandeel woningen dat schade heeft. Om te kunnen beschrijven of de woningmarkt zich anders ontwikkelt in gebieden met uiteenlopende schade-intensiteit, is het risicogebied ingedeeld in drie klassen:

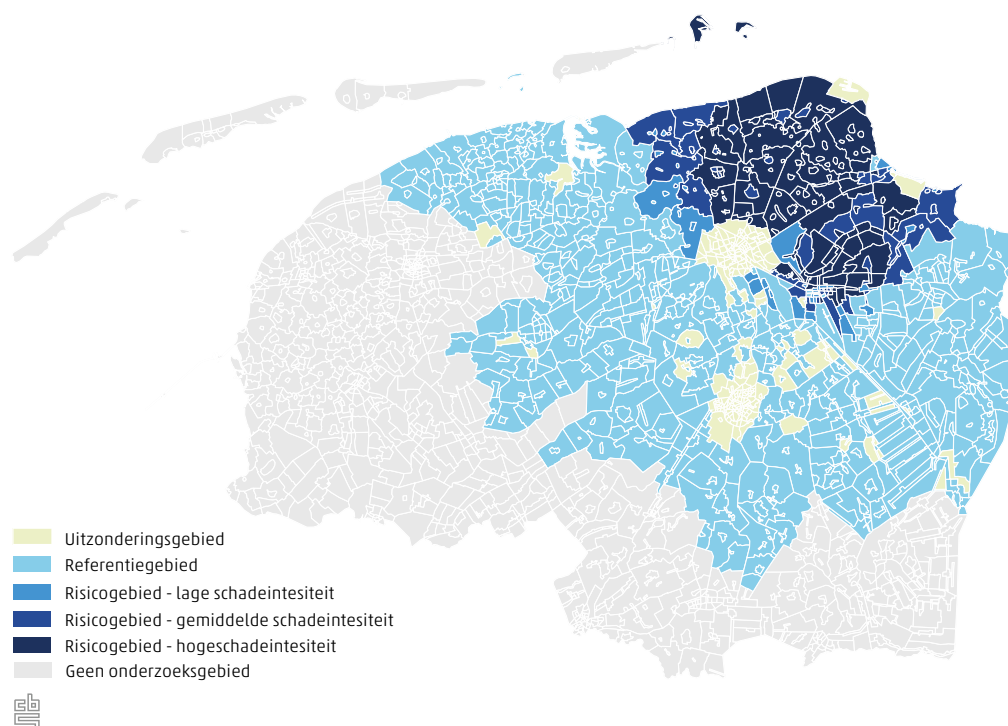
1. Buurten met een relatief klein aandeel woningen met schade: 1 tot en met 30 procent van de woningvoorraad heeft schade;
2. Buurten met een gemiddeld³⁾ aandeel woningen met schade: 31 tot en met 54 procent van de woningvoorraad heeft schade;
3. Buurten met een relatief groot aandeel woningen met schade: 55 procent of meer van de woningvoorraad heeft schade.

³⁾ De term gemiddeld verwijst naar de middelste klasse. Er wordt niet naar de statistische term gemiddelde verwezen.

Het referentiegebied bestaat uit buurten die geografisch nabij het Groningenveld liggen en die in sociaaleconomisch opzicht vergelijkbaar zijn. Buurten die in dit opzicht niet vergelijkbaar zijn, worden tot het uitzonderingsgebied gerekend. Het uitzonderingsgebied wordt in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. In tabel 1.3.1 wordt de gebiedsindeling visueel weer gegeven.

In het eerder gepubliceerde [methoderapport](#) wordt in detail beschreven hoe de gebiedsindeling tot stand is gekomen en hoe buurten zijn aangemerkt als uitzondering. Het eerder gepubliceerde methoderapport bevat een overzicht van alle buurten die tot een bepaald onderzoeksgebied behoren.

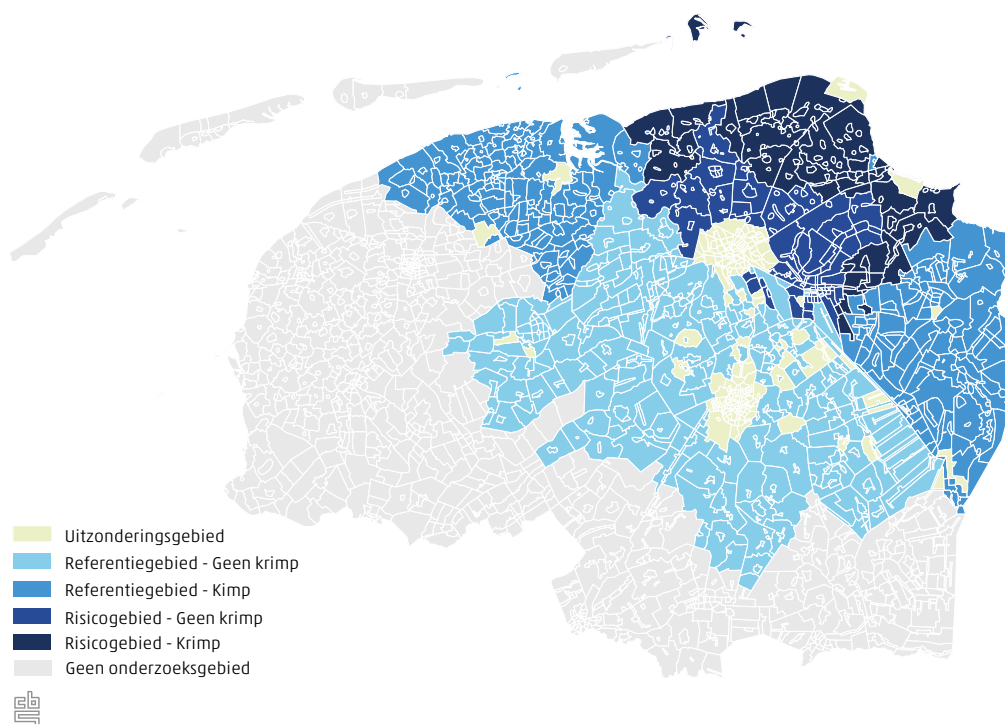
1.3.1 Gebiedsindeling op basis van schade-intensiteit

Naast de indeling naar risicogebieden met verschillende schade-intensiteit, is voor het gehele risico- en referentiegebied een indeling gemaakt naar krimp- en niet-krimpgebieden. Onder de krimpgebieden vallen alle buurten die binnen een van de gemeenten liggen die volgens de indeling van de rijksoverheid als zodanig zijn aangeduid⁴⁾. Voor de uitsplitsing naar krimp en geen krimp in het risicogebied wordt geen verdere uitsplitsing gemaakt naar schade-intensiteit (zie figuur 1.3.2).

⁴⁾ De officiële indeling per 29 juni 2015 is [hier](#) te vinden.

1.3.2 Gebiedsindeling naar krimp

Omdat het prijssegment mogelijk van invloed is op de verkoopbaarheid van woningen, is voor alle verkoopbaarheidsindicatoren een aparte uitsplitsing gemaakt naar woningen in het hoge en lage segment. Woningen worden tot het hogere segment gerekend als de oorspronkelijke vraagprijs boven 200 duizend euro ligt. Woningen met een oorspronkelijke vraagprijs onder of gelijk aan 200 duizend euro worden tot het lagere segment woningen gerekend. Voor de uitsplitsing naar hoog en laag segment in het risicogebied wordt geen onderscheid gemaakt naar schade-intensiteit.

Onderzoeksperiode

De periode waarvoor het onderzoek is uitgevoerd loopt van het eerste kwartaal van 1995 tot en met het tweede kwartaal van 2017. In dit rapport ligt de focus op de woningmarktontwikkelingen sinds het derde kwartaal van 2012: dat is het kwartaal waarin de zwaarste aardbeving tot nu toe heeft plaatsgevonden⁵⁾. De verwachting is dat eventuele effecten op de woningmarkt vooral in de periode na deze aardbeving zichtbaar zullen zijn.

⁵⁾ De cijfers vanaf 1995 zijn te vinden in de bijbehorende [tabellenset](#) met kwartaalcijfers.

Bronnen

Voor het onderzoek is gebruikgemaakt van zes bronnen: een bestand met te koop gezette woningen van de Nederlandse Vereniging van Makelaars (NVM), het verkopenbestand van het Kadaster, de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), het Woonruimtere register (WRG), een bestand met schadegegevens van het Centrum Veilig Wonen (CVW) en de Basisregistratie Personen (BRP). Meer informatie over de gebruikte bronnen is te vinden in het eerder gepubliceerde [methoderapport](#).

Het NVM-bestand bevat alle bestaande woningen die sinds 1995 te koop hebben gestaan bij een bij de NVM aangesloten makelaar. In dit bestand is voor elke woning een groot aantal woningkenmerken opgenomen. Het gaat zowel om woningen die daadwerkelijk zijn verkocht als om woningen die nu nog te koop staan of van de markt zijn teruggetrokken. Hierbij moet worden opgemerkt dat sommige verkopen pas een tijd na de verkoopdatum worden geregistreerd. Het aantal verkopen in de meest recente kwartalen wordt daardoor mogelijk iets onderschat. De dekking van het NVM-bestand is tot 2000 ongeveer 50 procent van de markt en neemt daarna steeds verder toe. Vanaf 2010 bevat het NVM-bestand ongeveer 90 procent van alle verkochte woningen in het onderzoeksgebied.

Het bestand van het Kadaster bevat voor de gehele onderzoeksperiode informatie over alle verkochte woningen in Nederland met de bijbehorende verkoopdatum en verkoopprijs. Dit bestand heeft een volledige dekking. In tegenstelling tot de NVM registreert het Kadaster behalve het woningtype geen kenmerken van de verkochte woningen. Ook bevat het Kadasterbestand geen informatie over te koop staande woningen.

Het aantal verkochte woningen is in dit onderzoek gebaseerd op Kadasterdata. Alle andere indicatoren met betrekking tot de verkoopbaarheid van woningen zijn gebaseerd op het NVM-bestand. Voor de indeling naar hoog/laag segment is enkel gebruikgemaakt van de NVM-data, dus ook voor het aantal verkochte woningen. Vanwege de aanwezigheid van de vele woningkenmerken vormt het NVM-bestand ook de basis voor de prijsindex op basis van het kenmerkenmodel. Het bestand van het CVW wordt gebruikt om te bepalen welke woningen schade hebben opgelopen als gevolg van een aardbeving in het Groningenveld. Hiermee is de gebiedsindeling vastgesteld. De verhuisbewegingen zijn gebaseerd op de BRP.

De woningvoorraad wordt vanaf 2012⁶⁾ bepaald aan de hand van de BAG. Het WRG wordt gebruikt om de woningvoorraad voor 2012 te bepalen. Door het gebruik van twee verschillende bronnen voor de woningvoorraad is er een trendbreuk ontstaan. Deze trendbreuk is gecorrigeerd met behulp van structurele tijdreeksmodellen.

De bewerkingen op de bronbestanden worden in het eerder gepubliceerde [methoderapport](#) in meer detail besproken.

⁶⁾ Het rapport gaat alleen in op de ontwikkelingen vanaf het derde kwartaal van 2012 maar de bijhorende tabellenset met [kwartaalcijfers](#) bevat cijfers vanaf 1995. De trendbreukcorrectie heeft dus alleen invloed op de cijfers in de tabellenset (tot en met 2011). Dit heeft slechts kleine veranderingen tot gevolg.

Onzekerheidsmarges

De data waarop de woningmarktindicatoren zijn gebaseerd en de toegepaste berekeningsmethoden kennen – zoals elke statistische methode – onzekerheid. Deze onzekerheid geldt met name voor de laatste twee kwartalen. Dit betekent dat de werkelijke waarden van de indicatoren (en de ontwikkelingen hiervan) niet precies bekend zijn en mogelijk afwijken van de waarden die in dit onderzoek zijn berekend. Daarom zijn voor alle waarden zogeheten 95 procent-betrouwbaarheidsintervallen bepaald⁷¹. Dit betekent dat de werkelijke waarde met 95 procent zekerheid tussen de onder- en bovengrens (marges) van dit interval valt. Alleen als het betrouwbaarheidsinterval van een waarde in één van de risicogebieden niet overlapt met die in het referentiegebied, kan worden gesteld dat de waarden in de gebieden daadwerkelijk verschillen. De verschillen zijn dan significant. In de bespreking van de resultaten wordt aangegeven of de genoemde verschillen significant zijn. In de bijbehorende tabellensets met [kwartaalcijfers](#) en [ontwikkelingscijfers](#) zijn alle onderzoeksresultaten terug te vinden, inclusief marges.

Indexeren

De indicatoren zijn vanaf het eerste kwartaal van 1995 ieder kwartaal berekend. Om het risico- en referentiegebied goed met elkaar te kunnen vergelijken, zijn de trendlijnen in dit rapport herschaald, oftewel geïndexeerd. Voor elk gebied is de waarde van iedere indicator in het derde kwartaal van 2012 op 100 gesteld. Dit betekent bijvoorbeeld dat wanneer het indexcijfer in het tweede kwartaal van 2017 104 bedraagt, de indicator ten opzichte van het derde kwartaal van 2012 met vier procent is toegenomen. Een indexcijfer van 95 in het tweede kwartaal van 2017 duidt juist op een daling van vijf procent ten opzichte van het derde kwartaal van 2012. De meeste grafieken in dit rapport zijn geïndexeerd. Waar niet-geïndexeerde cijfers aanvullende inzichten bieden, zijn er ook grafieken weergegeven met niet-geïndexeerde cijfers. In de bijbehorende tabellenset met [kwartaalcijfers](#) worden niet-geïndexeerde cijfers gepubliceerd.

1.4 Leeswijzer

De volgende zes hoofdstukken twee tot en met zeven beschrijven de ontwikkelingen van de verschillende verkoopbaarheidsindicatoren en de verkoopprijzen. Het achtste en tevens laatste hoofdstuk beschrijft de verhuisbewegingen. In ieder hoofdstuk worden de risicogebieden vergeleken met het referentiegebied. Daarnaast vindt een vergelijking plaats tussen de krimpgebieden en gebieden zonder krimp. Voor de verkoopbaarheidsindicatoren wordt ook een vergelijking gemaakt tussen woningen in lage segment en woningen in het hoge segment.

Voor de vergelijkingen van de woningmarktontwikkeling in de risicogebieden en het referentiegebied vormt het derde kwartaal van 2012 het uitgangspunt. Per indicator en gebied is in een visualisatie aangegeven hoe deze tussen het derde kwartaal van 2012 en

⁷¹ Zie het eerder gepubliceerde [methodrapport](#) voor een uitgebreidere toelichting op onzekerheidsmarges.

het tweede kwartaal van 2017 is veranderd. Daarnaast is voor iedere indicator de trendlijn van het referentiegebied ten opzichte van de trendlijn van elk van de drie risicogebieden weergegeven.

In paragraaf 1.3 is uitgelegd dat de berekening van de indicatoren een schatting is die enige onzekerheid kent (zie ook het eerder gepubliceerde [methoderaapport](#)). Met die onzekerheid is rekening gehouden bij de interpretatie van de resultaten. In de figuren is de onzekerheid op de ontwikkelingen van de indicatoren weergegeven met betrouwbaarheidsmarges. Ook in de tabellensets met [kwartaalcijfers](#) en [ontwikkelingscijfers](#) zijn de betrouwbaarheidsmarges opgenomen.

2.

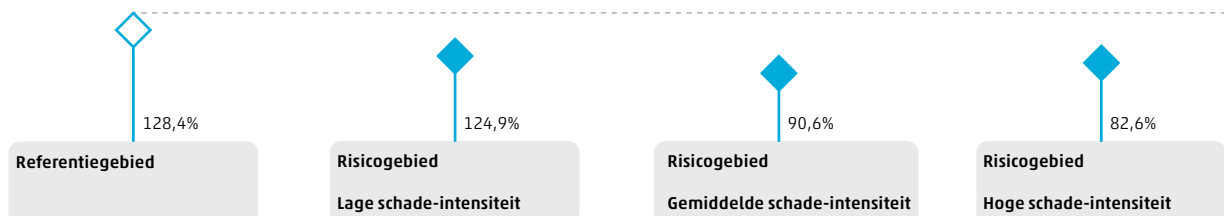
Aandeel verkochte woningen

Ontwikkeling aandeel verkochte woningen

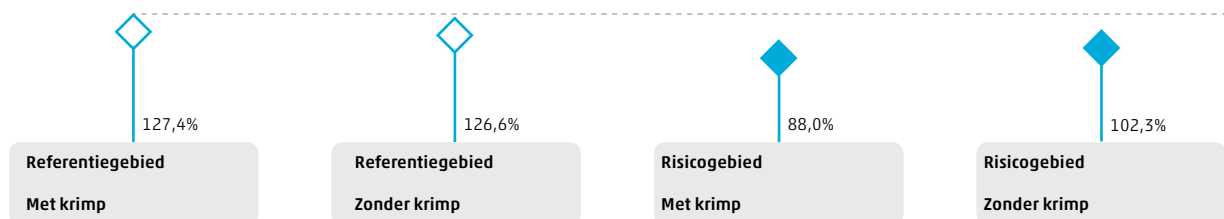
Derde kwartaal 2012-tweede kwartaal 2017

Risicogebieden

Krimp- en niet-krimpgebieden

Laag- en hoogsegment

Referentiegebied

Risicogebied

2.1 Beschrijving resultaten aandeel verkochte woningen

Een eerste indicator die aangeeft hoe gemakkelijk woningen worden verkocht, is het aandeel verkochte woningen. Het aandeel verkochte woningen is het aantal woningen dat in een kwartaal is verkocht als percentage van de woningvoorraad. Indien dit aandeel toeneemt, betekent dit dat woningen makkelijker verkoopbaar zijn. De ontwikkeling van het tweede kwartaal van 2017 ten opzichte van het derde kwartaal van 2012 van het aandeel verkochte woningen wordt getoond in de visualisatie op de introductiepagina.

Tweede kwartaal van 2017 ten opzichte van het derde kwartaal van 2012

In zowel het referentiegebied als in alle risicogebieden is het aandeel verkochte woningen vanaf het derde kwartaal van 2012 toegenomen. De grootste toenames zijn te vinden in het referentiegebied en het risicogebied met lage schade-intensiteit. Het aandeel verkochte woningen nam hier vergelijkbaar toe met respectievelijk ruim 128 procent en bijna 125 procent. In beide gebieden is het aandeel verkochte woningen dus ruim verdubbeld. De toenames in de risicogebieden met een gemiddelde¹⁾ en hoge schade-intensiteit bedragen ruim 90 en 82 procent. De ontwikkeling in het aandeel verkochte woningen verschilt alleen significant²⁾ tussen het risicogebied met de hoogste schade-intensiteit en het referentiegebied.

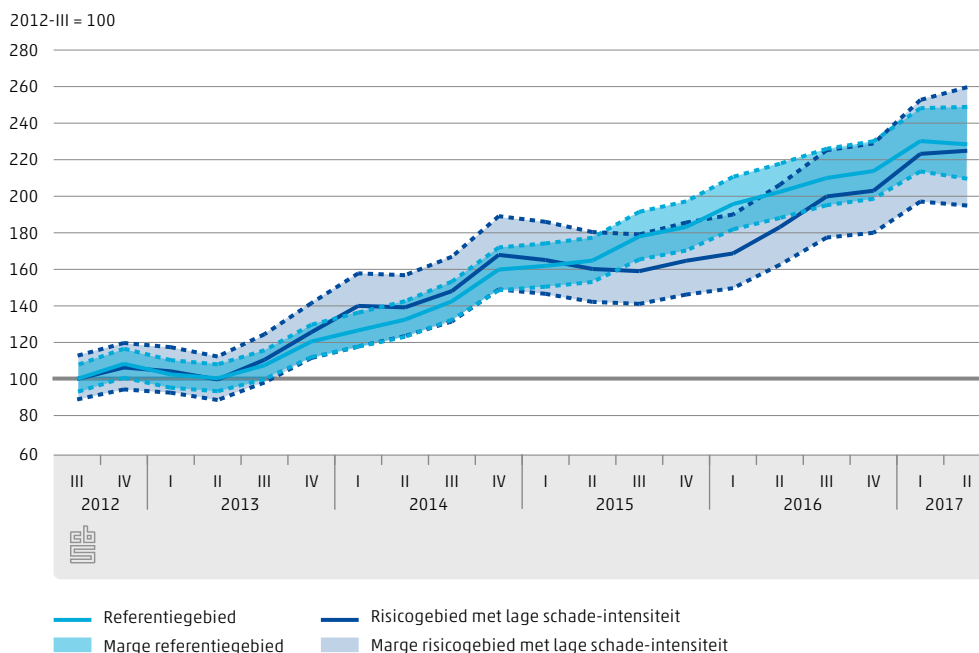
Ontwikkeling door de tijd heen

In alle gebieden ontwikkelde het aandeel verkochte woningen zich in het eerste jaar na de grote aardbeving bij Huizinge vergelijkbaar. Daarna zijn er wel verschillen waarneembaar. In grafiek 2.1.1 is vanaf het derde kwartaal van 2013 in zowel het referentiegebied als in het risicogebied met lage schade-intensiteit een toename te zien in het aandeel verkochte woningen. Daarna blijft het aandeel verkochte woningen in het referentiegebied toenemen, maar in 2015 stopt de toename tijdelijk in het risicogebied met lage schade-intensiteit. Vanaf 2016 is de opgedane achterstand weer ingelopen, waardoor er geen sprake is van een significant verschil.

¹⁾ De term gemiddelde verwijst naar de middelste klasse. Er wordt niet naar de statistische term gemiddelde verwezen.

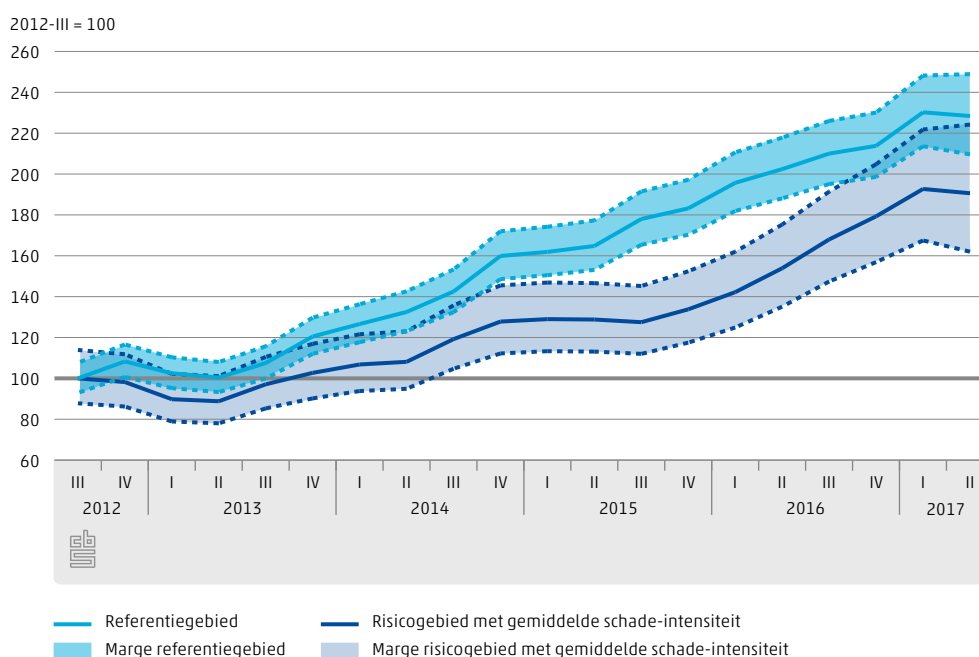
²⁾ Alle resultaten inclusief marges zijn terug te vinden in de tabellensets met [kwartaalcijfers](#) en met [ontwikkelingscijfers](#).

2.1.1 Ontwikkeling aandeel verkochte woningen risicogebied met lage schade-intensiteit en referentiegebied

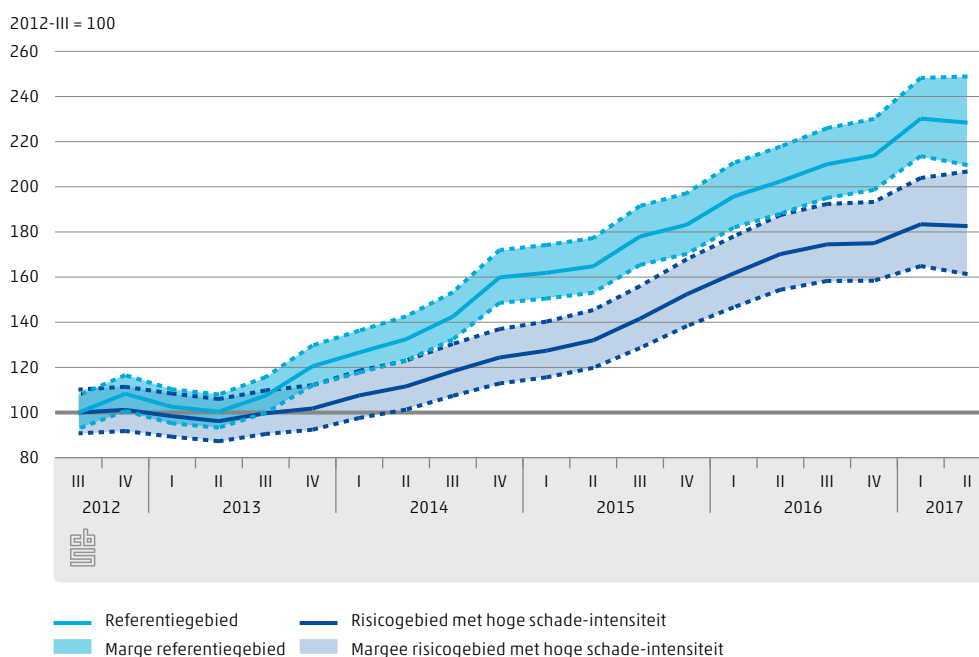
In het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit is er ook een toename in het aandeel verkochte woningen zichtbaar vanaf het derde kwartaal van 2013. Maar ook in dit risicogebied stagneert die toename gedurende een jaar vanaf het vierde kwartaal van 2014. Hierdoor ontstaat er in deze periode een significant verschil met het referentiegebied. Vanaf het derde kwartaal van 2015 neemt het aandeel verkochte woningen in het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit weer toe waardoor de twee gebieden weer naar elkaar toe groeien. Er is daardoor geen significant verschil meer vanaf het derde kwartaal van 2016 (zie grafiek 2.1.2).

2.1.2 Ontwikkeling aandeel verkochte woningen risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit en referentiegebied

Ook in het risicogebied met de hoogste schade-intensiteit is vanaf het derde kwartaal van 2013 een toename van het aandeel verkochte woningen te zien, zie grafiek 2.1.3. In dit risicogebied is er geen stagnatie waar te nemen, maar stijgt het aandeel verkochte woningen gedurende de gehele onderzoeksperiode. Maar de toename is niet zo groot als die in het referentiegebied. Hierdoor is er een significant verschil in het verschil in ontwikkeling tussen de twee gebieden.

2.1.3 Ontwikkeling aandeel verkochte woningen risicogebied met hoge schade-intensiteit en referentiegebied

Krimp

In zowel het risicogebied als in het referentiegebied is er voor het aandeel verkochte woningen geen verschil in ontwikkeling te zien tussen de krimp- en niet krimpgebieden. Als de krimpgebieden in het risicogebied worden vergeleken met de krimpgebieden in het referentiegebied, is er ook geen significant verschil waar te nemen. Dit geldt eveneens voor de gebieden zonder krimp. Alle krimp- en niet krimpgebieden maken verder een vergelijkbare ontwikkeling, waarbij de toename van het aandeel verkochte woningen in de niet krimpgebieden wel iets groter is dan in de krimpgebieden. Dit leidt echter niet tot een significant verschil in ontwikkeling (zie tabellenset met [ontwikkelingscijfers](#)).

Segment

In het hoge segment is de toename in het aantal³⁾ verkochte woningen het grootst. De toename is het kleinst in het risicogebied bij de woningen in het lage segment (zie visualisatie op de introductiepagina). Het verschil in ontwikkeling tussen het lage en hoge segment is niet significant. Ook is er in zowel het lage segment als het hoge segment geen significant verschil tussen het risicogebied en het referentiegebied.

2.2 Conclusie aandeel verkochte woningen

In alle gebieden is een toename te zien in het aandeel verkochte woningen. De grootste toenames zijn te vinden in het referentiegebied en het risicogebied met lage schade-intensiteit, maar ook in de andere twee risicogebieden stijgt het aandeel verkochte woningen. Ook lijken de verschillen tussen de risicogebieden en het referentiegebied steeds kleiner te worden. Er is alleen nog een significant verschil in ontwikkeling vanaf het derde kwartaal van 2012 tot en met het tweede kwartaal van 2017 tussen het referentiegebied en het risicogebied met hoge schade-intensiteit. Dat laatste risicogebied blijft dus achter. Met betrekking tot krimp en segment zijn er geen significante verschillen gevonden.

³⁾ De ontwikkeling van de verkochte woningen in het hoge en lage segment is berekend met behulp van NVM data. Daarnaast gaat het bij segment om het aantal verkochte woningen en niet het aandeel. Hierdoor kunnen deze cijfers iets afwijken van de overige ontwikkelingscijfers. Zie het eerder gepubliceerde [methodrapport](#) voor meer informatie over de uitsplitsing naar segment.

3.

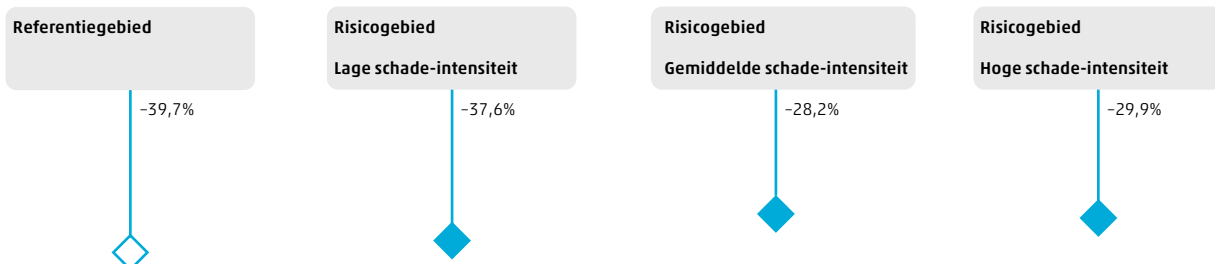
Aandeel te koop staande woningen

Ontwikkeling aandeel te koop staande woningen

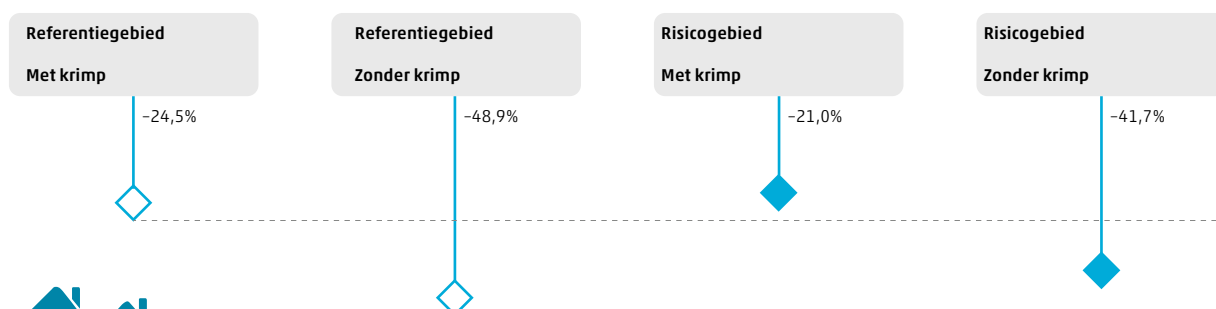
Derde kwartaal 2012-tweede kwartaal 2017

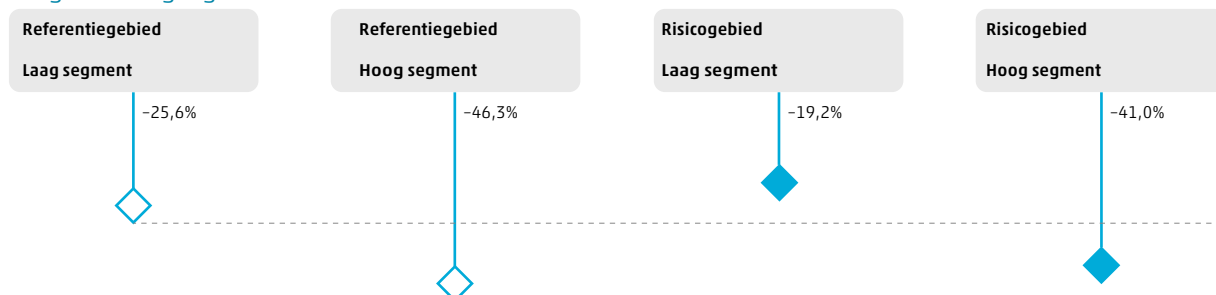
Risicogebieden

Krimp- en niet-krimpgebieden

Laag- en hoogsegment

◊ Referentiegebied   ◆ Risicogebied

3.1 Beschrijving resultaten aandeel te koop staande woningen

Naast het aandeel verkochte woningen geeft ook het aandeel te koop staande woningen inzicht in hoe gemakkelijk woningen worden verkocht. Het aandeel te koop staande woningen is het aantal woningen dat aan het eind van een kwartaal te koop staat als percentage van de woningvoorraad. Als er veel woningen te koop blijven staan, is dit een teken dat de verkoop moeizaam verloopt. In de visualisatie op de introductiepagina is aangegeven hoe het aandeel te koop staande woningen zich tussen het derde kwartaal van 2012 en het tweede kwartaal van 2017 heeft ontwikkeld.

Tweede kwartaal van 2017 ten opzichte van het derde kwartaal van 2012

In zowel het referentiegebied als in de drie risicogebieden is het aandeel te koop staande woningen vanaf het derde kwartaal van 2012 afgenomen. In het referentiegebied is de grootste afname waar te nemen. Hier is de afname bijna 40 procent ten opzichte van het derde kwartaal van 2012. De afname in het risicogebied met lage schade-intensiteit is vergelijkbaar met bijna 38 procent. De ontwikkeling van de te koop staande woningen in het risicogebied met de laagste schade-intensiteit is dan ook niet significant¹⁾ verschillend van de ontwikkeling in het referentiegebied. In het risicogebied met gemiddelde²⁾ schade-intensiteit is de afname met ruim 28 procent significant lager. Het risicogebied met hoge schade-intensiteit laat een afname zien van bijna 30 procent. Voor dit risicogebied verschilt de ontwikkeling niet significant van die in het referentiegebied.

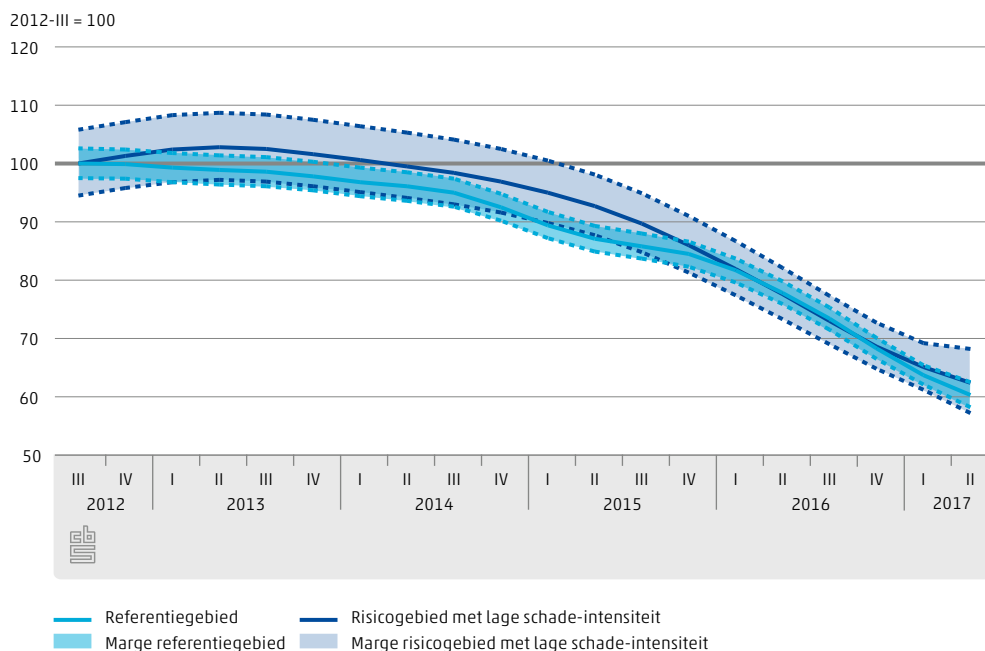
Ontwikkeling door de tijd heen

Het aandeel te koop staande woningen in het risicogebied met lage schade-intensiteit volgt een vergelijkbare ontwikkeling als het aandeel te koop staande woningen in het referentiegebied. In beide gebieden is er vanaf het derde kwartaal van 2012 tot en met het tweede kwartaal van 2017 een afname te zien van het aandeel te koop staande woningen (zie grafiek 3.1.1).

¹⁾ Alle resultaten inclusief marges zijn terug te vinden in de tabellensets met [kwartaalcijfers](#) en met [ontwikkelingscijfers](#).

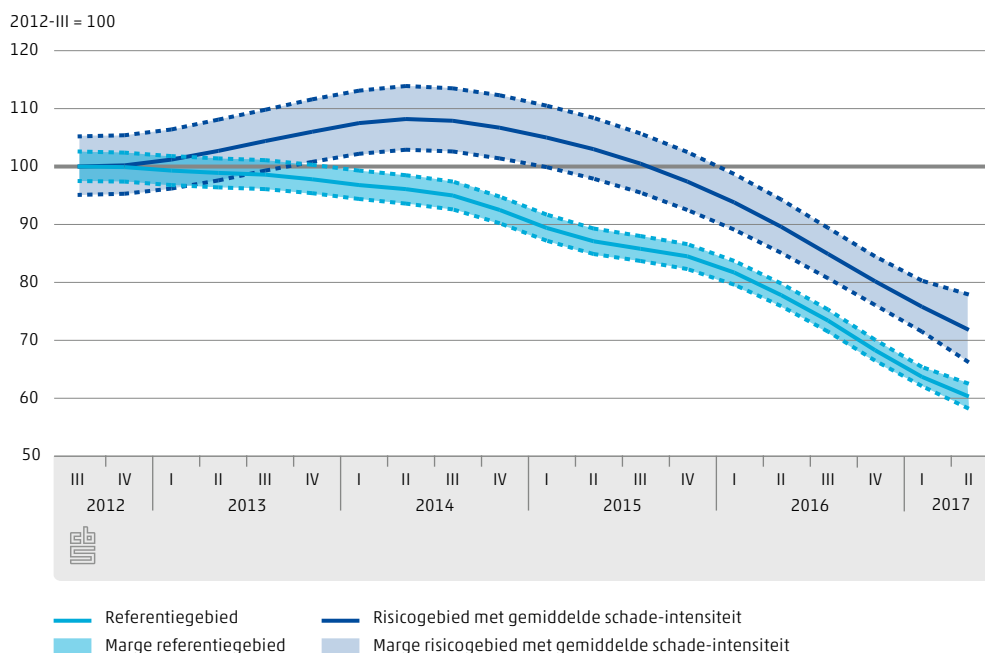
²⁾ De term gemiddelde verwijst naar de middelste klasse. Er wordt niet naar de statistische term gemiddelde verwezen.

3.1.1 Ontwikkeling aandeel te koop staande woningen risicogebied met lage schade-intensiteit en referentiegebied

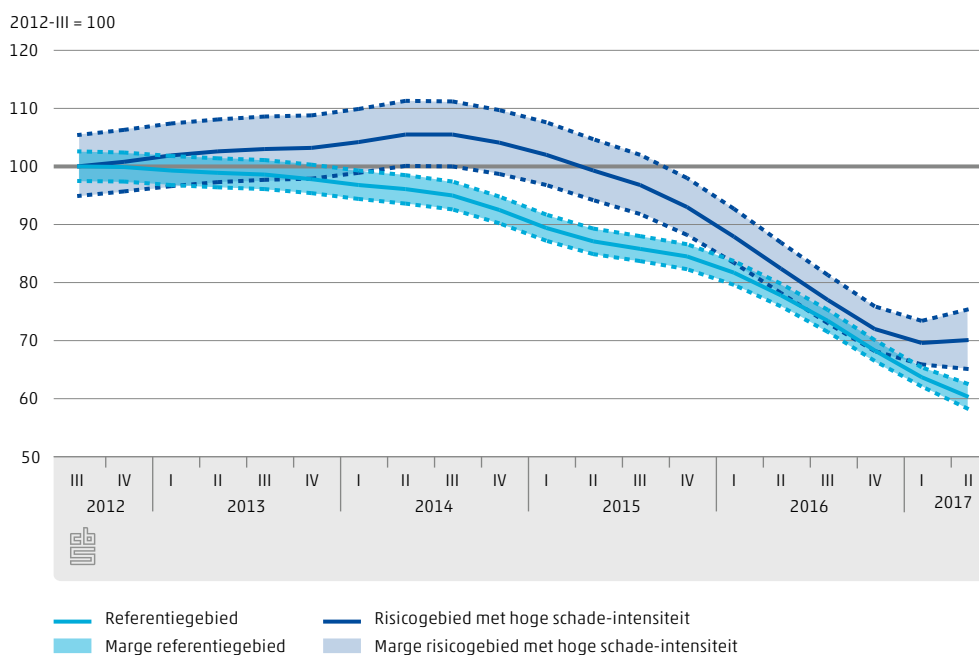
Het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit laat vanaf het derde kwartaal van 2012 tot en met het tweede kwartaal van 2014 een andere ontwikkeling zien dan het referentiegebied. In de eerste periode na de aardbeving in Huizinge is er namelijk een toename in het aandeel te koop staande woningen in dit risicogebied. Vanaf het derde kwartaal van 2014 is hier, net als in het referentiegebied, ook een daling te zien. De daling is vanaf hier vergelijkbaar met het referentiegebied (zie grafiek 3.1.2).

3.1.2 Ontwikkeling aandeel te koop staande woningen risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit en referentiegebied

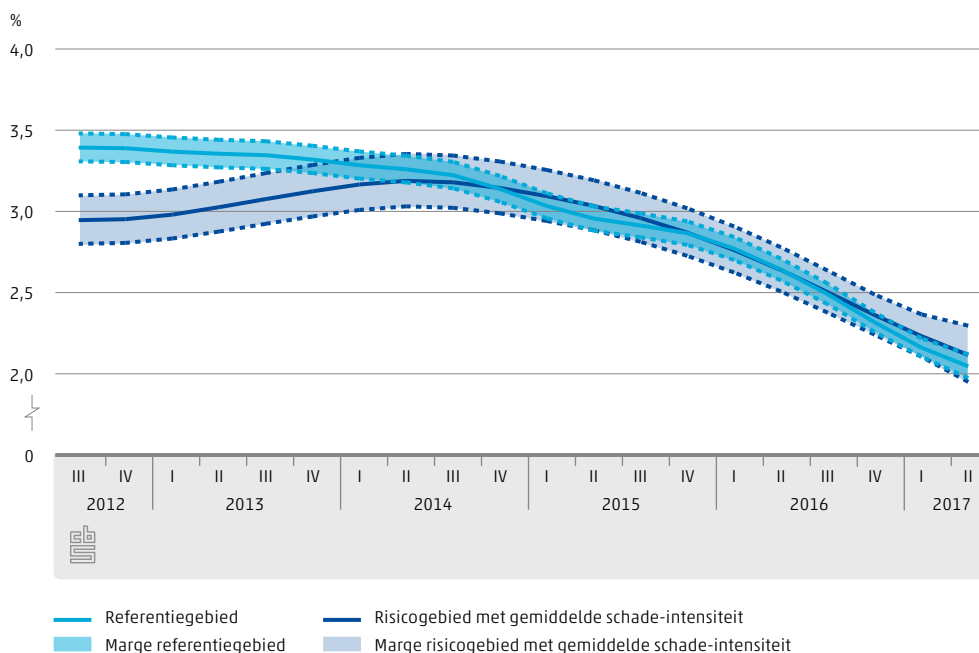
In grafiek 3.1.3 is waar te nemen dat het aandeel te koop staande woningen in het risicogebied met hoge schade-intensiteit in de eerste twee jaar na de grootste aardbeving in Huizinge, anders dan in het referentiegebied, licht toeneemt. Vanaf het derde kwartaal van 2014 is er in dit risicogebied, net als in het referentiegebied, een daling te zien. De daling is in het risicogebied met de hoogste schade-intensiteit sterker dan in het referentiegebied. Wel lijkt het erop dat vanaf het eerste kwartaal van 2017 het aandeel te koop staande woningen stagneert en er wederom een verschil ontstaat met het referentiegebied.

3.1.3 Ontwikkeling aandeel te koop staande woningen risicogebied met hoge schade-intensiteit en referentiegebied

Zoals eerder beschreven, wordt er tussen het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit en het referentiegebied een significant verschil gevonden in de ontwikkeling van de te koop staande woningen. De niet-geïndexeerde grafiek (grafiek 3.1.4) laat zien dat dit komt doordat het aandeel te koop staande woningen in het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit in het derde kwartaal van 2012 significant lager is, terwijl het aandeel halverwege 2017 vrijwel gelijk is. Verder is er te zien dat het aandeel te koop staande woningen in het referentiegebied constant daalt, terwijl er in het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit tot en met het tweede kwartaal van 2014 een toename is te zien en pas daarna een afname. In het vierde kwartaal van 2014 is het aandeel te koop staande woningen in de twee gebieden even groot en vanaf dat kwartaal is de ontwikkeling vergelijkbaar.

3.1.4 Ontwikkeling aandeel te koop staande woningen risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit en referentiegebied - niet geïndexeerd

Krimp

In zowel het risicogebied als het referentiegebied is er een significant verschil in ontwikkeling tussen de gebieden met krimp en de gebieden zonder krimp wanneer het gaat om het aandeel te koop staande woningen. In de krimpgebieden daalt het aandeel te koop staande woningen minder sterk dan in de gebieden zonder krimp. Het verschil in ontwikkeling is in zowel het risico- als het referentiegebied meer dan 20 procent (zie visualisatie op de introductiepagina). Vergelijking van de krimpgebieden in het risico- en referentiegebied laat geen significant verschil zien in de ontwikkeling van de te koop staande woningen. Dit geldt ook voor de gebieden zonder krimp.

Segment

De ontwikkeling van het aantal³⁾ te koop staande woningen in het hoge segment verschilt significant van het aantal te koop staande woningen in het lage segment. Dit geldt zowel voor het risicogebied als voor het referentiegebied. In het hoge segment is het aantal te koop staande woningen ruim 20 procent meer gedaald dan in het lage segment (zie visualisatie op de introductiepagina). De ontwikkeling van het aantal te koop staande woningen in het hoge segment in het risicogebied is niet significant verschillend van de ontwikkeling van woningen in het hoge segment in het referentiegebied. Dit geldt ook voor de te koop staande woningen in het lage segment in beide gebieden.

³⁾ Bij segment gaat het om het aantal te koop staande woningen en niet om het aandeel. Hierdoor kunnen deze cijfers iets afwijken van de overige ontwikkelingscijfers.

3.2 Conclusie aandeel te koop staande woningen

In alle onderzochte gebieden is het aandeel te koop staande woningen tussen het derde kwartaal van 2012 en het tweede kwartaal van 2017 gedaald. De grootste daling is waar te nemen in het referentiegebied. Het risicogebied met lage schade-intensiteit laat een vergelijkbare ontwikkeling zien als het referentiegebied. Er is dan ook geen significant verschil in ontwikkeling tussen deze twee gebieden. De ontwikkeling in het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit verschilt wel significant van de ontwikkeling in het referentiegebied. Ondanks dat de ontwikkeling in het risicogebied met hoge schade-intensiteit een ander verloop laat zien dan het referentiegebied, verschilt de ontwikkeling tussen het derde kwartaal van 2012 en het tweede kwartaal van 2017 niet significant. Het verschil tussen gebieden met krimp en gebieden zonder krimp is zowel significant in het risicogebied als in het referentiegebied. De daling in de niet krimpgebieden is duidelijk sterker dan in de krimpgebieden. Voor zowel het risicogebied als het referentiegebied geldt verder dat het aantal te koop staande woningen in het hoge segment significant sterker is afgenomen dan het aantal te koop staande woningen in het lage segment.

4.

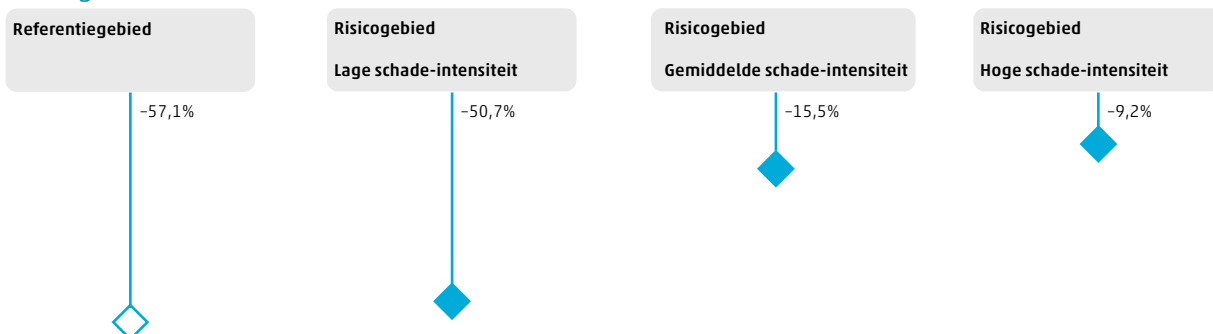
Verkoopduur

Ontwikkeling verkoopduur

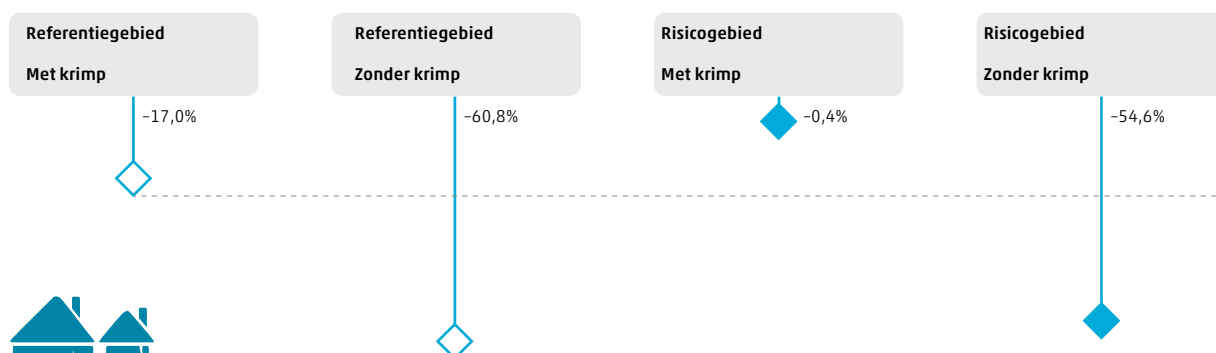
Derde kwartaal 2012-tweede kwartaal 2017

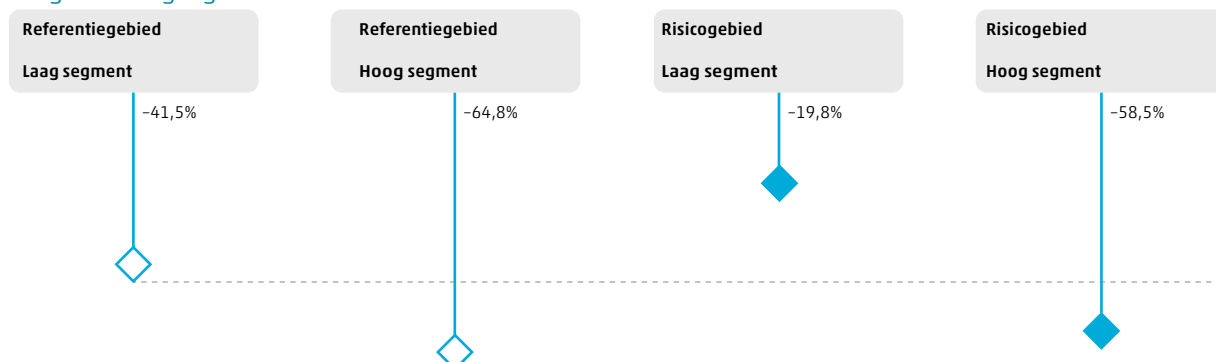
Risicogebieden

Krimp- en niet-krimpgebieden

Laag- en hoogsegment

Referentiegebied

Risicogebied

4.1 Beschrijving resultaten verkoopduur

De verkoopduur geeft het aantal dagen weer totdat een woning is verkocht. Van alle woningen die in een bepaald kwartaal zijn verkocht, is het aantal dagen geteld tussen de dag dat de woning te koop is gezet en de dag dat de woning is verkocht. Per kwartaal is de mediane verkoopduur van alle verkochte woningen in dat kwartaal genomen. Indien de verkoopduur afneemt, betekent dit dat woningen sneller worden verkocht en de verkoopbaarheid verbetert. In de visualisatie op de introductiepagina is aangegeven hoe de verkoopduur zich in alle onderzochte gebieden tussen het derde kwartaal van 2012 en het tweede kwartaal van 2017 heeft ontwikkeld.

Tweede kwartaal van 2017 ten opzichte van het derde kwartaal van 2012

In alle onderzochte gebieden duurt het in het tweede kwartaal van 2017 korter om een woning te verkopen dan in het derde kwartaal van 2012, ten tijde van de aardbeving in Huizinge. De grootste afname is te zien in het referentiegebied. Hier is de afname tot en met het tweede kwartaal van 2017 iets meer dan 57 procent. In het risicogebied met lage schade-intensiteit is er een vergelijkbare ontwikkeling, namelijk een daling van ruim 50 procent. Het verschil in ontwikkeling tussen het risicogebied met lage schade-intensiteit en het referentiegebied is dan ook niet significant¹⁾. De ontwikkeling in de risicogebieden met gemiddelde²⁾ en hoge schade-intensiteit verschilt wel significant van het referentiegebied. De afnames ten opzichte van het derde kwartaal van 2012 zijn in deze twee gebieden respectievelijk ruim 15 en 9 procent.

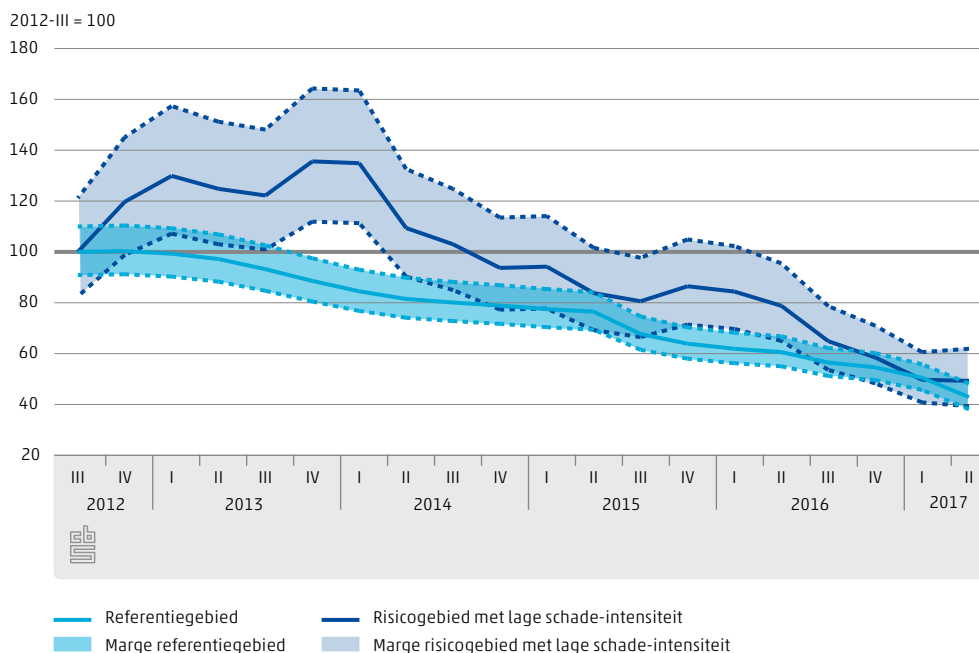
Ontwikkeling door de tijd heen

Uit grafiek 4.1.1 wordt duidelijk dat woningen in het referentiegebied vanaf het derde kwartaal van 2012 steeds sneller verkocht worden. De ontwikkeling van de verkoopduur in het risicogebied met lage schade-intensiteit laat door de tijd heen een ander beeld zien. In de eerste twee jaren na de grootste aardbeving is er in dit risicogebied een toename van de verkoopduur te zien. De afname van de verkoopduur, begint hier vanaf het eerste kwartaal van 2014. Dit is dus bijna twee jaar later dan in het referentiegebied. In het risicogebied met lage schade-intensiteit is de afname van de verkoopduur vanaf die periode wel sterker dan in het referentiegebied waardoor de twee gebieden nu een vergelijkbare daling hebben ten opzichte van het derde kwartaal van 2012.

¹⁾ Alle resultaten inclusief marges zijn terug te vinden in de tabellensets met [kwartaalcijfers](#) en met [ontwikkelingscijfers](#).

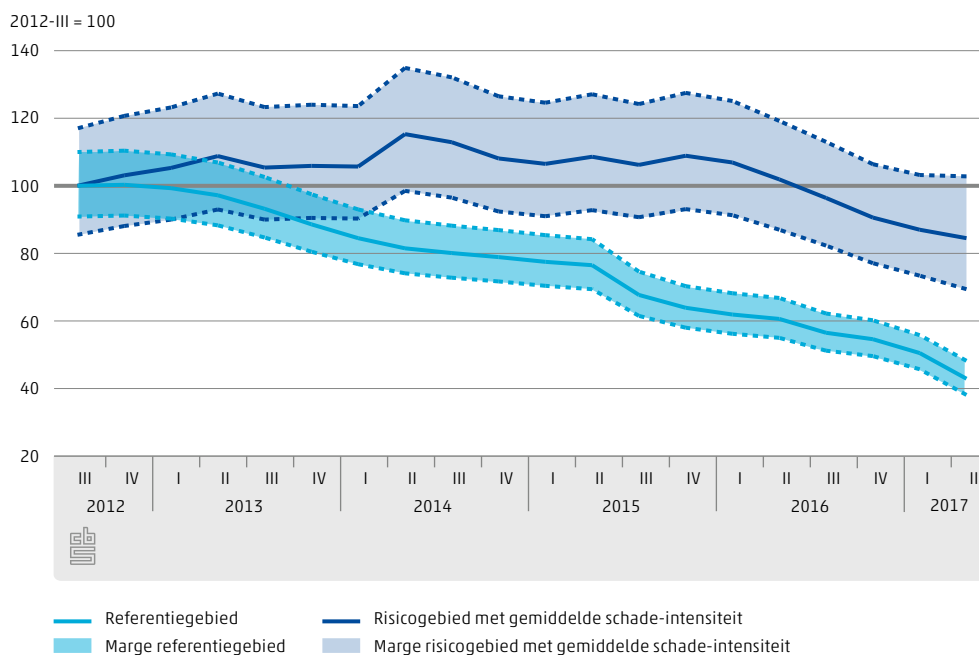
²⁾ De term gemiddelde verwijst naar de middelste klasse. Er wordt niet naar de statistische term gemiddelde verwezen.

4.1.1 Ontwikkeling verkoopduur risicogebied met lage schade-intensiteit en referentiegebied

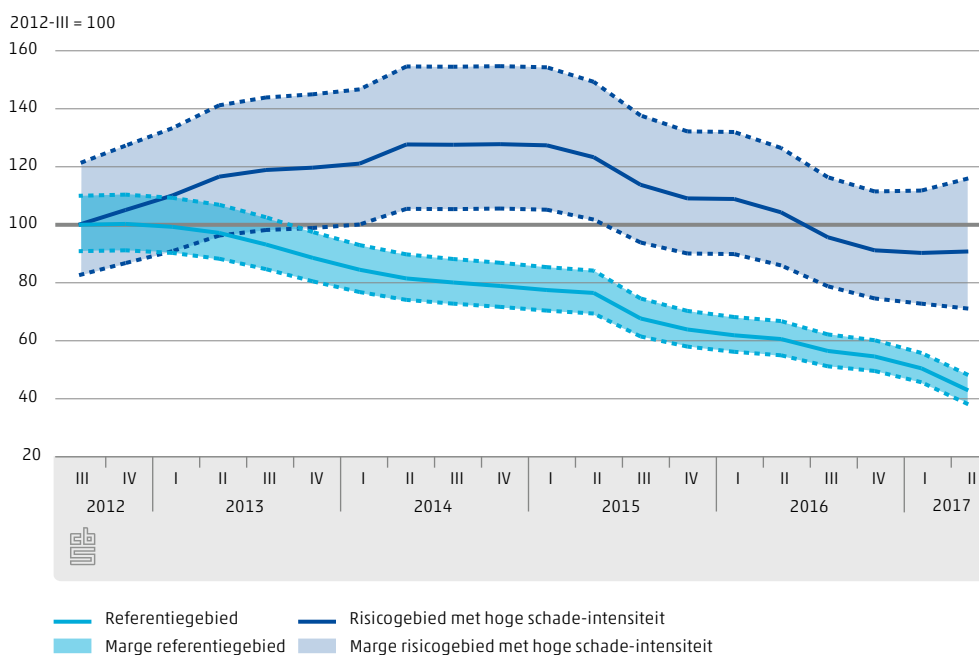
In het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit neemt het aantal dagen dat het duurde voordat een woning is verkocht vanaf het derde kwartaal van 2012 eerst toe. Vanaf het tweede kwartaal van 2014 neemt de verkoopduur, zij het met kleine onderbrekingen, geleidelijk af. De achterstand op het referentiegebied is echter nog niet ingelopen (zie grafiek 4.1.2).

4.1.2 Ontwikkeling verkoopduur risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit en referentiegebied

In het risicogebied met hoge schade-intensiteit stijgt het aantal dagen dat het duurt voordat een woning verkocht werd, tot het tweede kwartaal van 2014. In het jaar erna blijft de verkoopduur redelijk stabiel. Vanaf het tweede kwartaal van 2015 daalt de verkoopduur ook in dit risicogebied. Dit is bijna drie jaar later dan in het referentiegebied. De afname is vanaf hier wel iets sterker dan in het referentiegebied (grafiek 4.1.3).

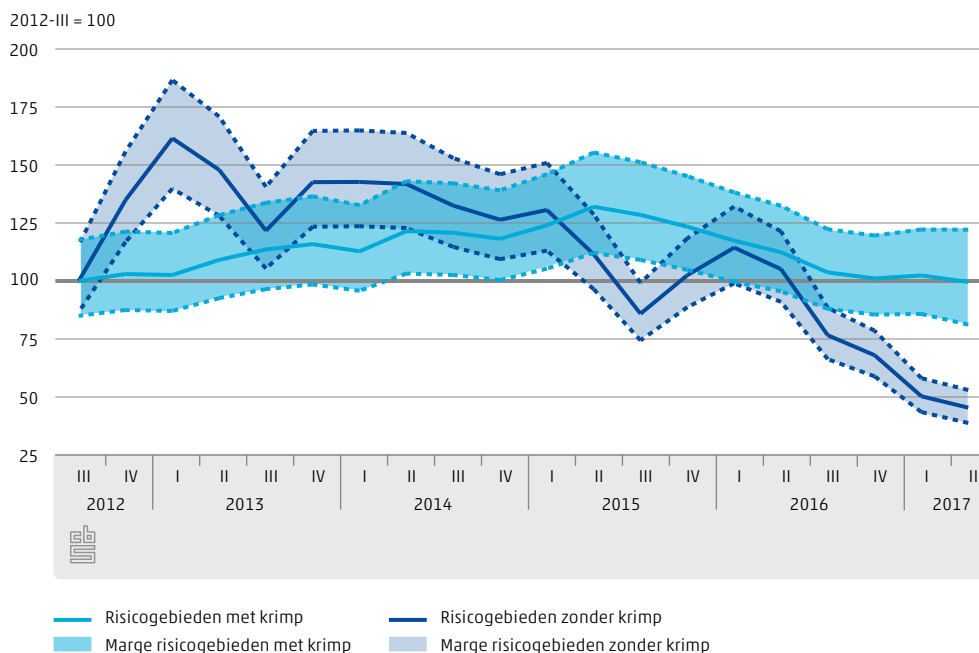
4.1.3 Ontwikkeling verkoopduur risicogebied met hoge schade-intensiteit en referentiegebied

Krimp

Zowel in de gebieden met als zonder krimp, verschilt de ontwikkeling tussen het risico- en referentiegebied niet significant. Binnen het risicogebied is er wel een significant verschil waar te nemen tussen de gebieden met krimp en de gebieden zonder krimp. De verkoopduur is in het risicogebied bijna 55 procent sterker afgenomen in de gebieden zonder krimp. Dit verschil is ontstaan in het laatste jaar (grafiek 4.1.4). Ook in het referentiegebied is de afname in de gebieden zonder krimp significant sterker, al is het verschil tussen krimp en niet krimp iets kleiner dan in het risicogebied, namelijk bijna 44 procent (zie visualisatie op de introductiepagina).

4.1.4 Ontwikkeling verkoopduur risicogebieden zonder krimp en risicogebieden met krimp

Segment

Ook bij de uitsplitsing naar woningen in het hoge en lage segment is waar te nemen dat de verkoopduur in het tweede kwartaal van 2017 lager is dan in het derde kwartaal van 2012 in alle gebieden (zie visualisatie op de introductiepagina). Alhoewel de verkoopduur in het lage segment minder lijkt te zijn gedaald dan bij woningen in het hoge segment, is het verschil niet significant in het risicogebied. In het referentiegebied is dit verschil wel significant³⁾. Verder is er geen significant verschil tussen het risicogebied en het referentiegebied in zowel het lage segment als in het hoge segment.

4.2 Conclusie verkoopduur

Woningen worden in alle onderzochte gebieden in het tweede kwartaal van 2017 sneller verkocht dan in het derde kwartaal van 2012. In het referentiegebied is de afname het sterkst. Het risicogebied met lage schade-intensiteit heeft een vergelijkbare afname en het verschil met het referentiegebied is dan ook niet significant. In zowel het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit als in het risicogebied met hoge schade-intensiteit, is de afname in het aantal dagen dat het duurde voordat een woning is verkocht significant kleiner dan in het referentiegebied. In de gebieden met krimp is de daling van de verkoopduur significant lager dan in de gebieden zonder krimp. Dit geldt zowel in het risicogebied als in het referentiegebied, al is het verschil in het risicogebied iets groter. Bij woningen in het hoge segment lijkt de verkoopduur sterker te zijn afgenomen dan in het lage segment. Dit verschil is echter niet significant in zowel het risicogebied als het referentiegebied.

³⁾ Het verschil tussen het woningen in het lage segment en woningen in het hoge segment in het referentiegebied is significant met een betrouwbaarheidsinterval van 90%.

5.

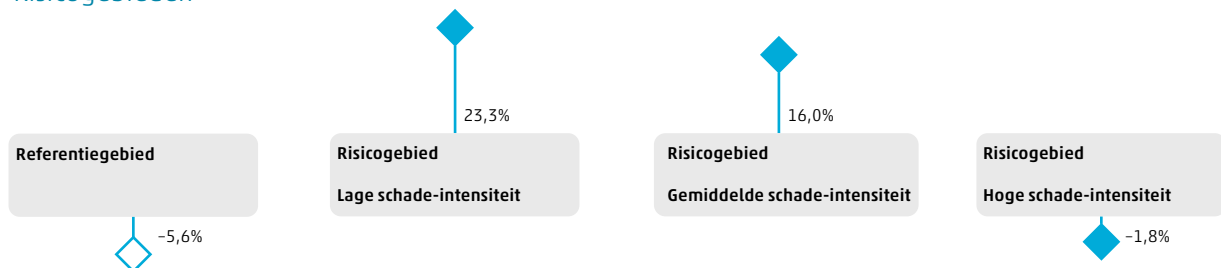
Te-koopduur

Ontwikkeling te-koopduur

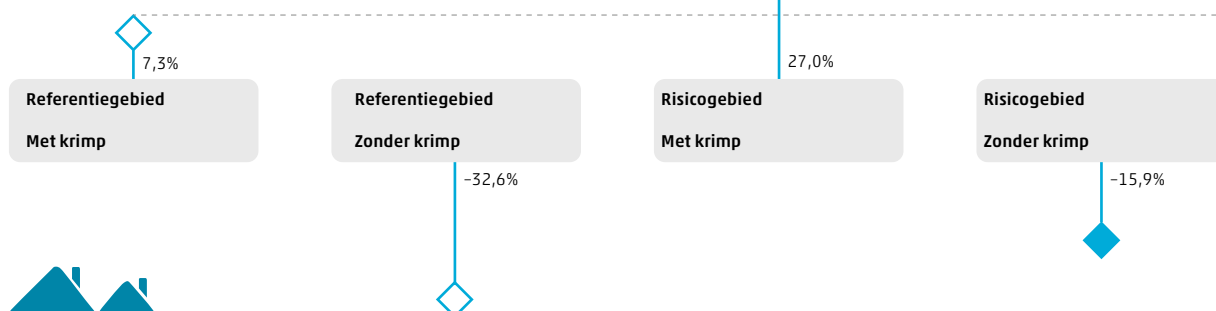
Derde kwartaal 2012-tweede kwartaal 2017

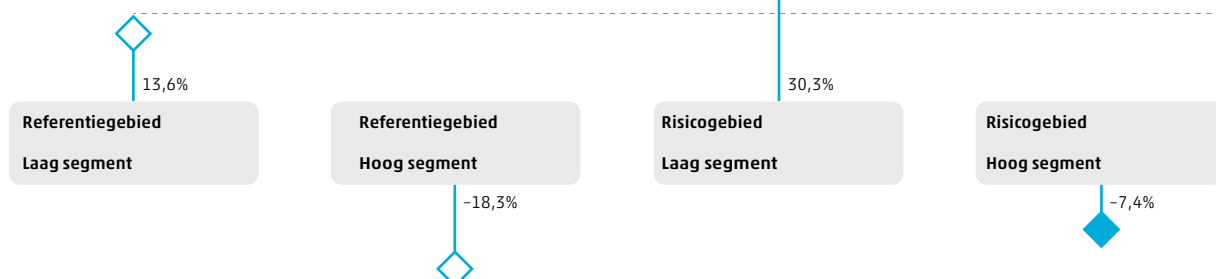
Risicogebieden

Krimp- en niet-krimpgebieden

Laag- en hoogsegment

 Referentiegebied
  Risicogebied

5.1 Beschrijving resultaten te-koopduur

De te-koopduur is het aantal dagen dat een woning te koop staat. Van alle woningen die aan het eind van het kwartaal te koop staan wordt de mediane te-koopduur berekend. Anders dan bij de verkoopduur, die van de verkochte woningen het aantal dagen meet totdat een woning is verkocht, wordt er bij deze indicator naar de nog te koop staande woningen gekeken. Indien woningen langer te koop blijven staan, is dat een teken dat de verkoop moeizaam gaat. In de visualisatie op de introductiepagina is aangegeven hoe het aandeel verkochte woningen zich tussen het derde kwartaal van 2012 en het tweede kwartaal van 2017 heeft ontwikkeld.

Tweede kwartaal van 2017 ten opzichte van het derde kwartaal van 2012

In het referentiegebied is het aantal dagen dat een woning te koop staat, afgenomen met bijna zes procent vanaf het derde kwartaal van 2012. Ook in het risicogebied met hoge schade-intensiteit is er een daling van de te-koopduur waar te nemen. De daling is hier twee procent. Daarmee verschilt de ontwikkeling niet significant¹⁾ van die in het referentiegebied. In tegenstelling tot de twee andere gebieden, is het aantal dagen dat te koop staande woningen te koop staan zowel in het risicogebied met lage als met gemiddelde²⁾ schade-intensiteit hoger in het tweede kwartaal van 2017 dan in het derde kwartaal van 2012³⁾. In het risicogebied met lage schade-intensiteit is de toename ruim 23 procent en in het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit 16 procent. Alleen de ontwikkeling in het risicogebied met lage schade-intensiteit verschilt significant⁴⁾ met die in het referentiegebied.

Ontwikkeling door de tijd heen

In zowel het referentiegebied als in de drie risicogebieden is er in de eerste kwartalen vanaf het derde kwartaal van 2012 een stijging te zien in de te-koopduur. Na verloop van tijd is er in alle gebieden een daling te zien in de te-koopduur. Het begin van de daling is echter duidelijk verschillend tussen de gebieden. Deze lijkt het eerst te zijn ingezet in het referentiegebied, vervolgens in het risicogebied met lage schade-intensiteit, daarna in het risicogebied met hoge schade-intensiteit en tot slot in het risicogebied met een gemiddelde schade-intensiteit.

¹⁾ Alle resultaten inclusief marges zijn terug te vinden in de tabellensets met [kwartaalcijfers](#) en met [ontwikkelingscijfers](#).

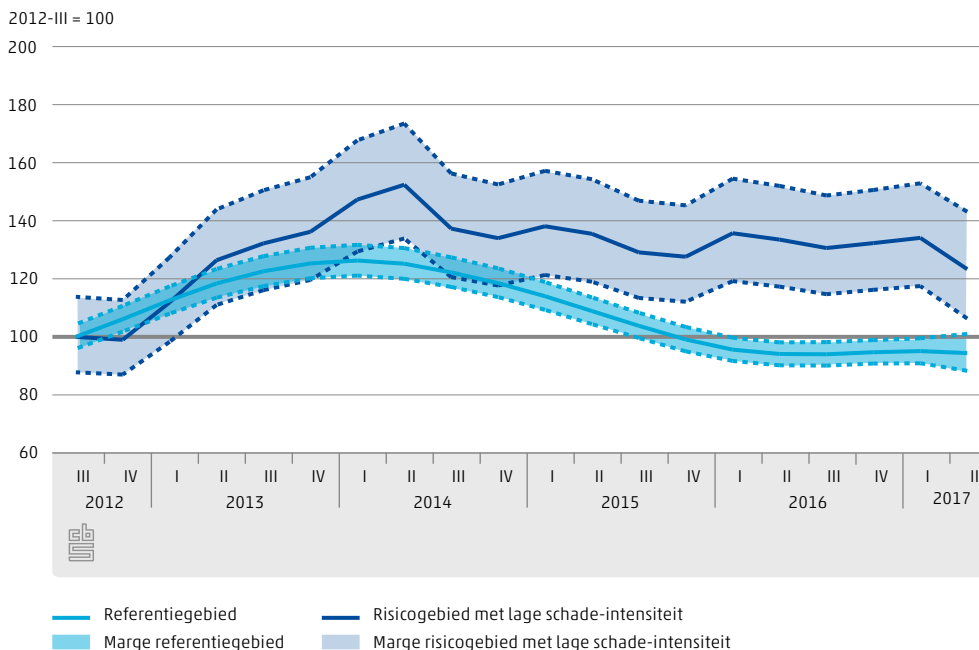
²⁾ De term gemiddelde verwijst naar de middelste klasse. Er wordt niet naar de statistische term gemiddelde verwezen.

³⁾ Om te zien om hoeveel dagen het gaat zie tabellenset met [kwartaalcijfers](#).

⁴⁾ Het verschil tussen het risicogebied met lage schade-intensiteit en het referentiegebied is significant met een betrouwbaarheidsinterval van 90%.

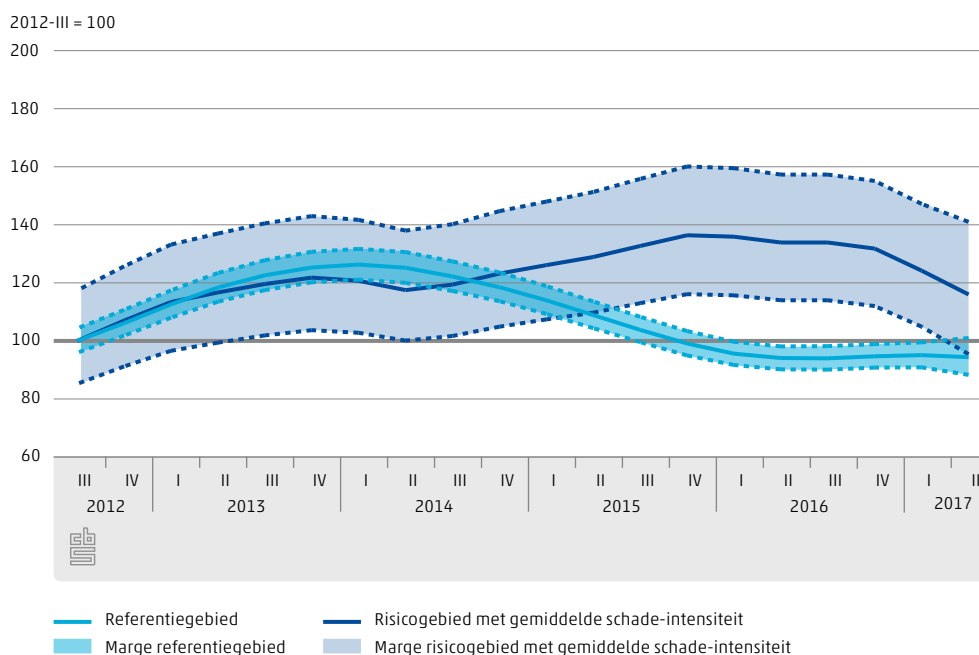
In grafiek 5.1.1 zijn de ontwikkelingen te zien van het risicogebied met lage schade-intensiteit en het referentiegebied. Hieruit blijkt dat de te-koopduur in het referentiegebied na een aanvankelijke stijging, vanaf het eerste kwartaal van 2014 daalt. De laatste anderhalf jaar lijkt hier het aantal dagen dat een te koop staande woning al te koop staat redelijk stabiel. Ook in het risicogebied met lage schade-intensiteit laat de te-koopduur een daling zien vanaf 2014, maar wel twee kwartalen later dan in het referentiegebied. De daling zet echter minder sterk door dan in het referentiegebied. De te-koopduur blijft hier dan ook iets meer op hetzelfde niveau.

5.1.1 Ontwikkeling te-koopduur risicogebied met lage schade-intensiteit en referentiegebied

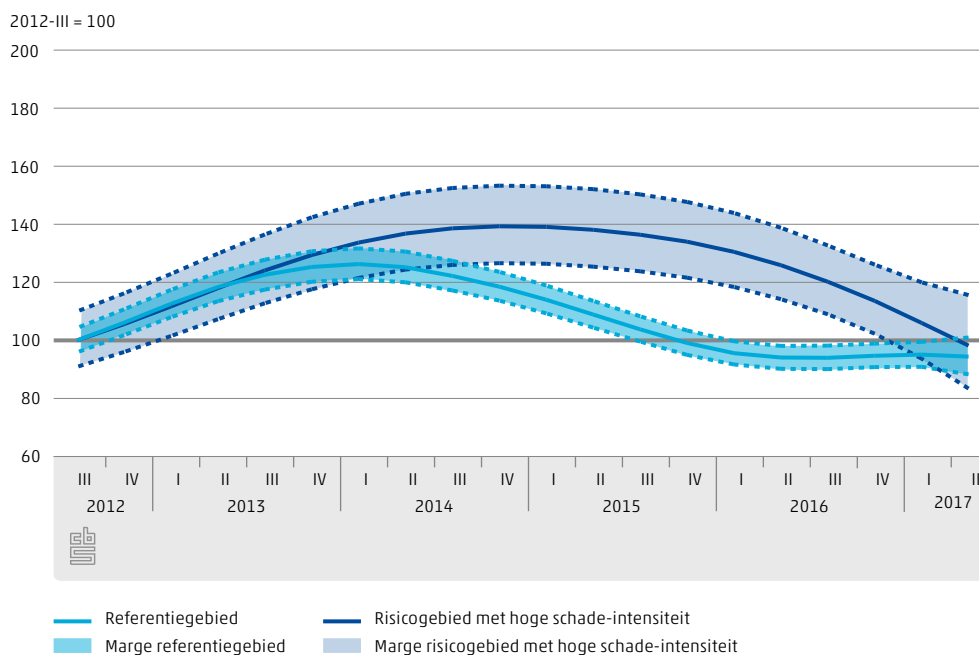
De ontwikkeling van de te-koopduur in het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit wijkt af van die in de andere gebieden. Hier neemt het aantal dagen dat een woning te koop staat toe tot het vierde kwartaal van 2015. Daarna neemt de te-koopduur licht af, totdat de te-koopduur in de eerste twee kwartalen van 2017 sterker lijkt af te nemen (grafiek 5.1.2).

5.1.2 Ontwikkeling te-koopduur risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit en referentiegebied

Het aantal dagen dat te koop staande woningen in de markt staan in het risicogebied met hoge schade-intensiteit neemt ook langer toe dan in het referentiegebied. Hier begint de daling pas in het eerste kwartaal van 2015, een jaar later dan in het referentiegebied. De daling is vanaf hier wel sterker dan in het referentiegebied waardoor het lijkt dat het risicogebied met hoge schade-intensiteit inloopt op het referentiegebied. Dit heeft ook te maken met de afvlakking van de te-koopduur in het referentiegebied in 2016 (grafiek 5.1.3).

5.1.3 Ontwikkeling te-koopduur risicogebied met hoge schade-intensiteit en referentiegebied

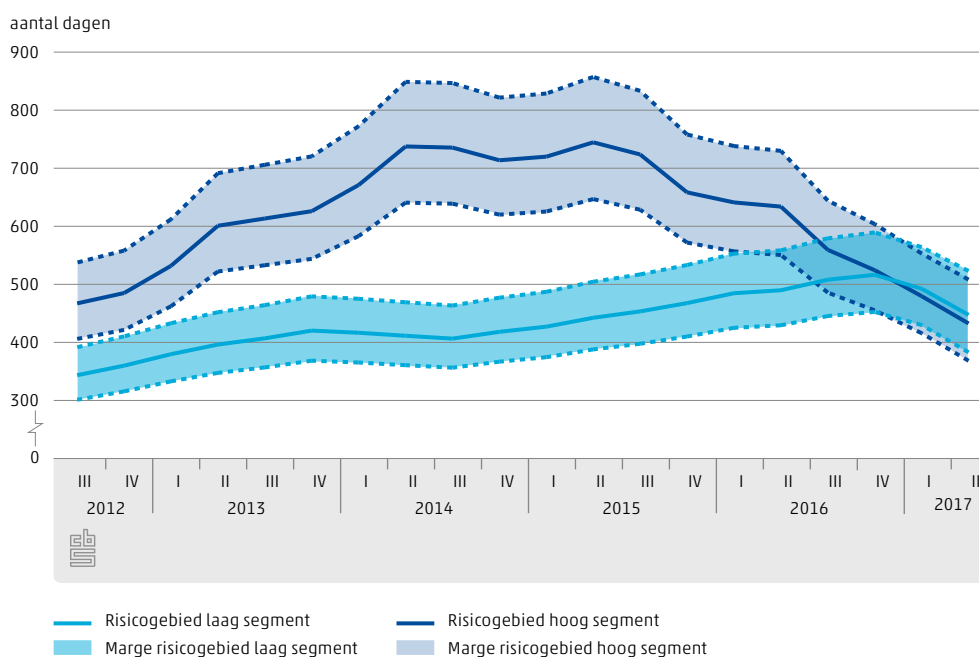
Krimp

Zowel in het risicogebied als in het referentiegebied is er een significant verschil in ontwikkeling tussen de gebieden met krimp en de gebieden zonder krimp. De woningen in krimpgebieden hebben een langere te-koopduur dan de woningen in de gebieden zonder krimp. Er zijn geen significante verschillen tussen het risicogebied en het referentiegebied binnen de gebieden met krimp en de gebieden zonder krimp (zie tabellensets met [kwartaalcijfers](#)).

Segment

De ontwikkeling van de te-koopduur van woningen in het lage segment verschilt niet significant tussen het risico- en referentiegebied. Dit geldt ook voor woningen in het hoge segment. Binnen zowel het risicogebied als het referentiegebied staan woningen in het lage segment langer te koop in het tweede kwartaal van 2017, ten opzichte van het derde kwartaal van 2012, terwijl woningen in het hoge segment juist korter te koop staan. In het referentiegebied is dit verschil in ontwikkeling significant, maar in het risicogebied niet. In grafiek 5.1.4 is het mediane aantal dagen dat een woning te koop staat in het risicogebied te zien voor zowel de woningen in het lage als in het hoge segment. Het gaat hierbij dus om niet-geïndexeerde cijfers. Woningen in het hoge segment hadden ten tijde van de aardbeving in Huizinge en in de jaren erna steeds een langere te-koopduur dan woningen in het lage segment. Dit verschil is significant tot en met het eerste kwartaal van 2016. Doordat te koop staande woningen in het hoge segment vanaf het tweede kwartaal van 2015 weer steeds minder lang te koop staan, loopt het hoge segment qua te-koopduur in op het lage segment. Het aantal dagen dat een woning te koop staat in het lage en hoge segment ligt vanaf het vierde kwartaal van 2016 ongeveer op hetzelfde niveau.

5.1.4 Ontwikkeling te-koopduur risicogebied laag segment en risicogebied hoog segment - niet geïndexeerd

5.2 Conclusie te-koopduur

In de risicogebieden met lage en gemiddelde schade-intensiteit is het aantal dagen dat een woning te koop staat hoger in het tweede kwartaal van 2017 dan in het derde kwartaal van 2012. Voor het risicogebied met hoge schade-intensiteit en het referentiegebied is de te-koopduur juist korter in het tweede kwartaal van 2017 ten opzichte van het derde kwartaal van 2012. Verder hebben woningen in krimpgebieden een significant langere te-koopduur dan woningen in de gebieden zonder krimp. Dit geldt zowel in het risicogebied als in het referentiegebied. Daarnaast staan woningen in het lage segment in het tweede kwartaal van 2017 langer te koop dan in het derde kwartaal van 2012, terwijl woningen in het hoge segment juist korter te koop staan. Dit verschil is alleen in het referentiegebied significant.

6.

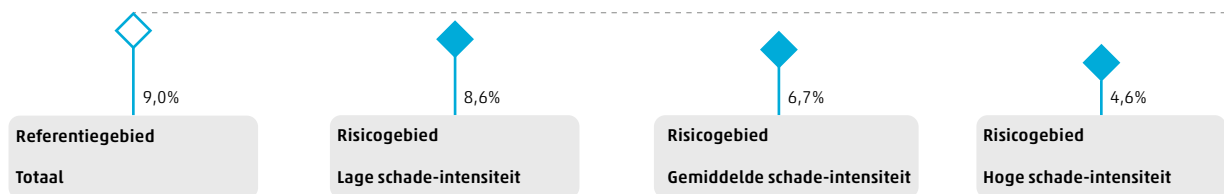
Prijsverhouding

Ontwikkeling prijsverhouding

Derde kwartaal 2012-tweede kwartaal 2017

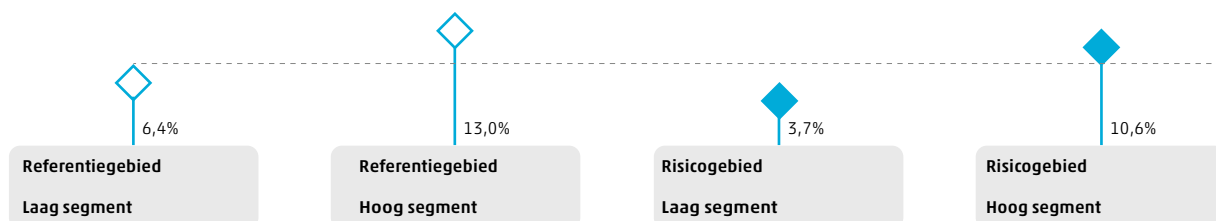
Risicogebieden

Krimp- en niet-krimpgebieden

Laag- en hoogsegment

Referentiegebied

Risicogebied

6.1 Beschrijving resultaten prijsverhouding

De verkoopbaarheid van een woning is mede af te lezen aan de prijsverhouding. De prijsverhouding meet de verkoopprijs als percentage van de oorspronkelijke vraagprijs. De gedachte achter deze indicator is dat de verkoopprijs van een makkelijk te verkopen woning dicht bij de oorspronkelijke vraagprijs zal liggen dan die van een moeilijk te verkopen woning. Bij een makkelijk verkoopbare woning heeft de koper weinig ruimte om over de prijs te onderhandelen. Indien de prijsverhouding toeneemt, dan is dit dus een indicatie dat de woning gemakkelijker verkoopbaar is. Voor deze indicator wordt de mediaan genomen van de prijsverhouding van alle woningen die in een kwartaal verkocht zijn. In de visualisatie op de introductiepagina is aangegeven hoe de prijsverhouding zich tussen het derde kwartaal van 2012 en het tweede kwartaal van 2017 heeft ontwikkeld.

Tweede kwartaal van 2017 ten opzichte van het derde kwartaal van 2012

In zowel het referentiegebied als in alle risicogebieden is de prijsverhouding toegenomen sinds het derde kwartaal van 2012, toen de grootste aardbeving bij Huizinge plaatsvond. De grootste toename in de prijsverhouding is te zien in het referentiegebied. Hier is de toename 9 procent. De toename in het risicogebied met lage schade-intensiteit is vergelijkbaar met het referentiegebied, namelijk bijna 9 procent. Hierdoor is er geen significant¹⁾ verschil in de ontwikkeling van de prijsverhouding tussen beide gebieden. In de risicogebieden met gemiddelde²⁾ en hoge schade-intensiteit zijn de toenames in de prijsverhouding geringer, namelijk bijna 7 en 5 procent. Hierdoor verschilt de ontwikkeling in deze twee risicogebieden wel significant van die in het referentiegebied.

Ontwikkeling door de tijd heen

In de eerste kwartalen na de aardbeving in Huizinge nam de prijsverhouding in alle gebieden af, wat betekent dat de discrepantie tussen de verkoopprijs en de oorspronkelijke vraagprijs steeds groter werd. Na ongeveer een jaar is overal weer een stijging in de prijsverhouding te zien.

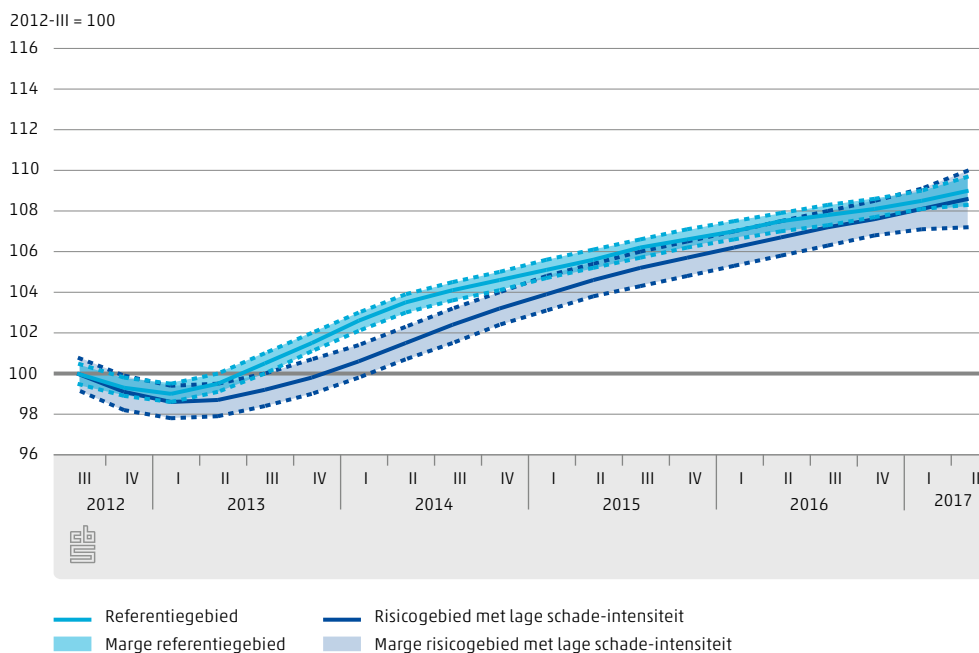
¹⁾ Alle resultaten inclusief marges zijn terug te vinden in de tabellensets met [kwartaalcijfers](#) en met [ontwikkelingscijfers](#).

²⁾ De term gemiddelde verwijst naar de middelste klasse. Er wordt niet naar de statistische term gemiddelde verwezen.

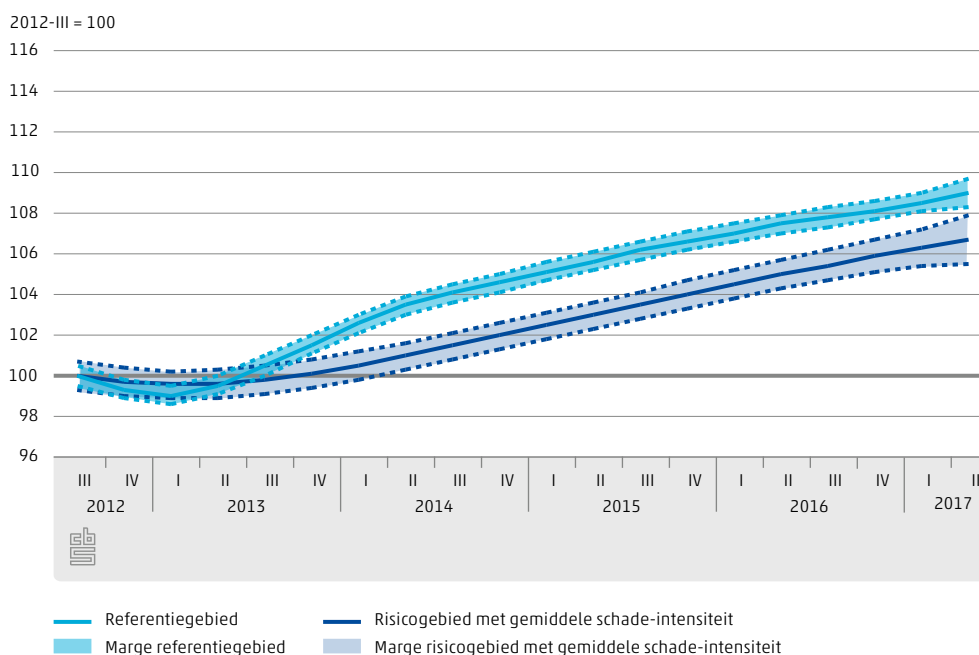
In grafiek 6.1.1 is waar te nemen dat vanaf het eerste kwartaal van 2013 de prijsverhouding sterker toeneemt in het referentiegebied dan in het risicogebied met lage schade-intensiteit. Vanaf het eerste kwartaal van 2015 groeit de ontwikkeling van de prijsverhoudingen in de twee gebieden echter naar elkaar toe waardoor er daarna geen significant verschil meer is tussen de gebieden.

6.1.1 Ontwikkeling prijsverhouding verkochte woningen risicogebied met lage schade-intensiteit en referentiegebied

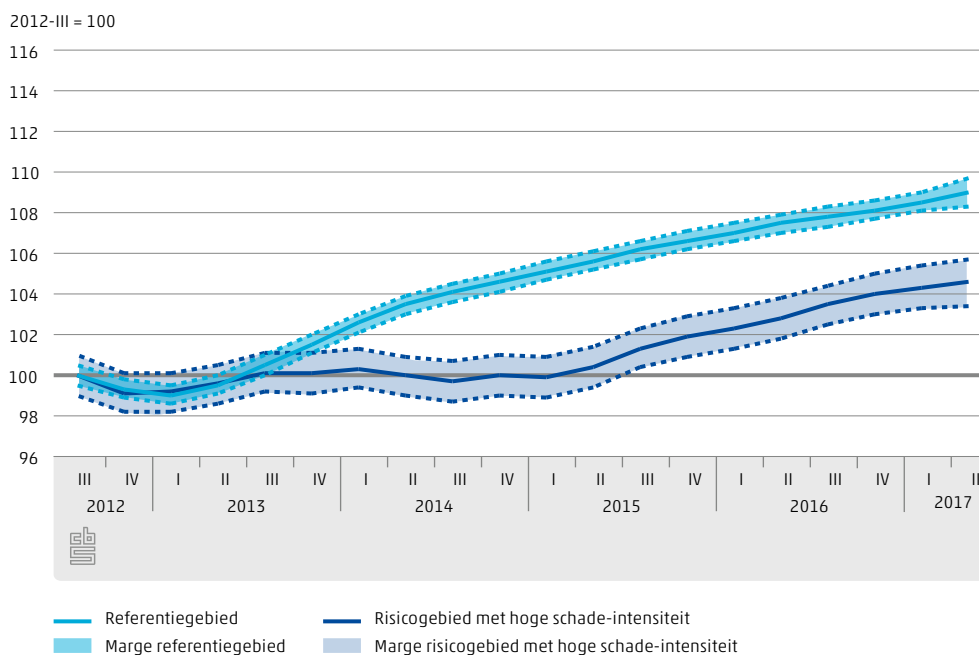
De daling van de prijsverhouding is in 2012 minder sterk in het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit dan in het referentiegebied. Vergeleken met het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit neemt de prijsverhouding in het referentiegebied echter sterker toe vanaf het eerste kwartaal van 2013. Hierdoor is er vanaf het vierde kwartaal van 2013 een significant verschil tussen de twee gebieden. Vanaf 2016 neemt het verschil tussen de twee gebieden af en in het tweede kwartaal van 2017 lijkt er nog maar net een significant verschil te zien (zie grafiek 6.1.2).

6.1.2 Ontwikkeling prijsverhouding verkochte woningen risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit en referentiegebied

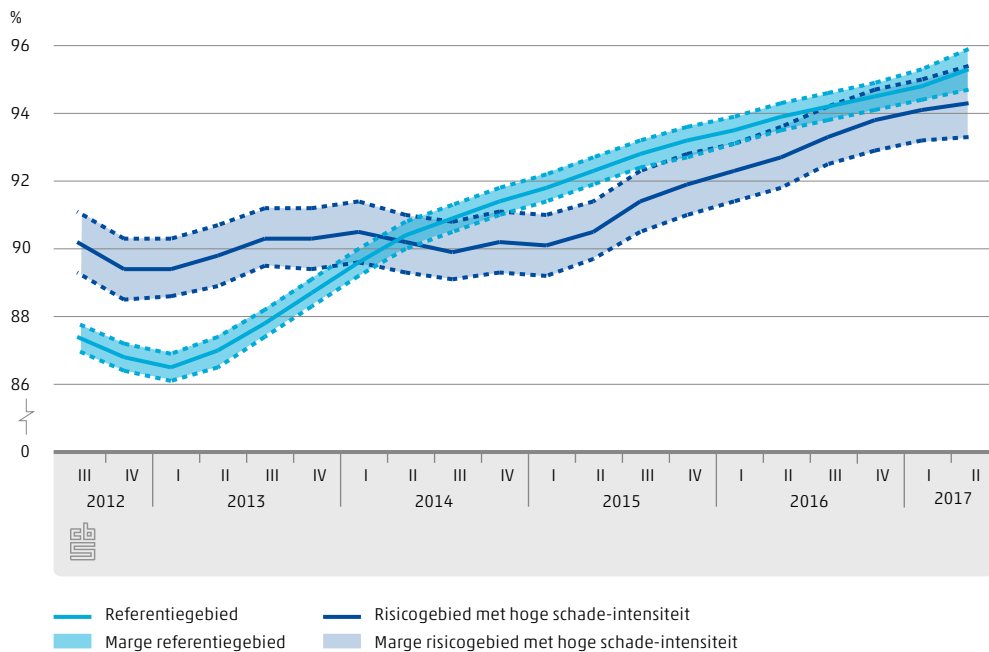

Voor het risicogebied met hoge schade-intensiteit is er een duidelijker verschil waar te nemen in de ontwikkeling van de prijsverhouding ten opzichte van het referentiegebied. In dit risicogebied blijft de prijsverhouding, in tegenstelling tot het referentiegebied, lange tijd redelijk stabiel en stijgt de prijsverhouding pas vanaf het tweede kwartaal van 2015. Het verschil met het referentiegebied is dan ook significant (zie grafiek 6.1.3).

6.1.3 Ontwikkeling prijsverhouding verkochte woningen risicogebied met hoge schade-intensiteit en referentiegebied

6.1.4 Ontwikkeling prijsverhouding verkochte woningen risicogebied met hoge schade-intensiteit en referentiegebied – niet geïndexeerd

Als er gekeken wordt naar de niet-geïndexeerde cijfers van de prijsverhouding voor deze gebieden, dan valt op dat de prijsverhouding in de twee gebieden significant verschillend was ten tijde van de start van de onderzoeksperiode in 2012. De prijsverhouding was in het derde kwartaal van 2012 hoger in het risicogebied met hoge schade-intensiteit dan in het referentiegebied. Door de grotere toename van de prijsverhouding in het referentiegebied heeft de prijsverhouding in dit gebied het risicogebied met de hoogste schade-intensiteit ingehaald. Vanaf het derde kwartaal van 2016 groeien de twee gebieden met betrekking tot de prijsverhouding echter weer duidelijk naar elkaar toe. Hierdoor is er aan het einde van de onderzoeksperiode geen significant verschil meer waar te nemen in de niet-geïndexeerde prijsverhouding (zie grafiek 6.1.4).

Krimp

Zowel in de krimpgebieden als in de gebieden zonder krimp is er geen significant verschil in de ontwikkeling van de prijsverhouding tussen het risico- en het referentiegebied. Binnen zowel het risico- als het referentiegebied is er wel een significant verschil in de ontwikkeling te zien tussen het krimpgebied en het niet krimpgebied³⁾. In beide gebieden is de ontwikkeling van de prijsverhouding sterker gestegen in het gebied zonder krimp dan in het gebied met krimp.

³⁾ Het verschil tussen het krimpgebied en het niet krimpgebied in het risicogebied is significant met een betrouwbaarheidsinterval van 90%.

Segment

In het referentiegebied is de toename van de prijsverhouding van woningen in het lage segment significant sterker dan in het risicogebied. Voor woningen in het hoge segment is er geen significant verschil in ontwikkeling tussen beide gebieden waargenomen. Bovendien zijn in zowel het risico- als in het referentiegebied significante verschillen waarneembaar tussen de ontwikkeling van woningen in het hoge segment en woningen in het lage segment. In beide gebieden stijgt de prijsverhouding de laatste jaren sterker in het hoge segment dan in het lage segment. In het risicogebied is het verschil in ontwikkeling van de prijsverhouding tussen het hoge en lage segment groter dan in het referentiegebied (zie tabellenset met [ontwikkelingscijfers](#)).

6.2 Conclusie prijsverhouding

In alle gebieden is er een toename in de prijsverhouding waar te nemen, wat betekent dat discrepanties tussen verkoopprijs en oorspronkelijke vraagprijs steeds minder groot worden. In het referentiegebied is deze toename het grootst. De toename in het risicogebied met lage schade-intensiteit blijft amper achter. Tussen deze twee gebieden is dan ook geen significant verschil in de prijsverhouding te zien. De ontwikkeling in risicogebieden met gemiddelde en hoge schade-intensiteit verschilt wel significant van die in het referentiegebied. In deze twee gebieden is de toename van de prijsverhouding minder sterk. Binnen de gebieden met en zonder krimp zijn er geen significante verschillen tussen ontwikkelingen in het risico- en referentiegebied. Wel zijn er significante verschillen binnen het risico- en referentiegebied tussen de gebieden met krimp en zonder krimp waarneembaar. De ontwikkeling in de krimpgebieden blijft achter. In de ontwikkeling van de prijsverhouding van woningen in het lage segment is er een significant verschil te zien tussen het referentiegebied en het risicogebied maar niet in het hoge segment. Wanneer woningen in het hoge en lage segment met elkaar worden vergeleken dan zijn er zowel in het referentiegebied als in het risicogebied significante verschillen waarneembaar. De prijsverhouding is in het hoge segment sterker gestegen dan in het lage segment.

7.

Prijsontwikkeling van verkochte woningen

Prijswontwikkeling

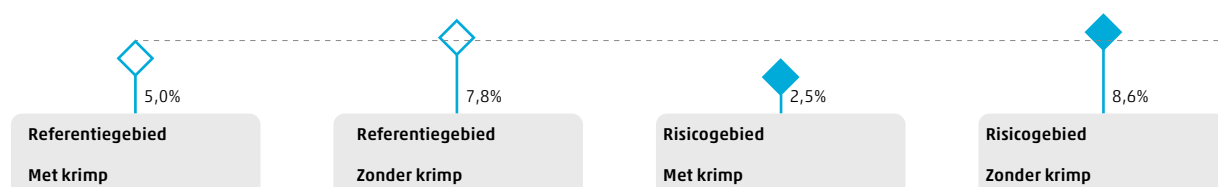
Derde kwartaal 2012-tweede kwartaal 2017

Risicogebieden

Krimp- en niet-krimpgebieden

 Referentiegebied Risicogebied

7.1 Beschrijving resultaten prijsontwikkeling

De prijsontwikkeling van verkochte bestaande koopwoningen is in beeld gebracht met behulp van een kenmerkenmodel¹⁾. Indien de prijzen van koopwoningen stijgen, betekent dit dat de onderhandelingspositie van verkopers verbetert ten opzichte van die van kopers. Het kenmerkenmodel corrigeert de gemeten prijsontwikkeling voor veranderingen in de kenmerken die woningen bezitten. Voorbeelden van woningkenmerken zijn het woningtype of de grootte van de woning. Door te corrigeren voor zulke kenmerken is voorkomen dat een ontwikkeling wordt gemeten die is veroorzaakt doordat in het ene kwartaal woningen met andere kenmerken worden verkocht dan in het andere kwartaal. In de visualisatie op de introductiepagina is aangegeven hoe de prijzen van verkochte woningen zich tussen het derde kwartaal van 2012 en het tweede kwartaal van 2017 hebben ontwikkeld. Er wordt geen segmentanalyse uitgevoerd voor de prijsontwikkeling van verkochte woningen.

Tweede kwartaal van 2017 ten opzichte van het derde kwartaal van 2012

De prijsontwikkeling van verkochte woningen in de risicogebieden met gemiddelde²⁾ of hoge schade-intensiteit blijft achter bij het referentiegebied. De prijzen in het risicogebied met lage schade-intensiteit zijn juist sneller gestegen dan in het referentiegebied. Geen van de verschillen is echter significant³⁾. Er kan dus niet met zekerheid worden gesteld dat de prijsontwikkeling van woningen in de risicogebieden met gemiddelde of hoge schade-intensiteit achterblijft bij het risicogebied met lage schade-intensiteit en het referentiegebied.

Ontwikkeling door de tijd heen

In de periode na de aardbeving bij Huizinge daalden de prijzen in het risicogebied met lage schade-intensiteit. Net als in de rest van Nederland daalden in deze periode ook de prijzen in het referentiegebied. Medio 2013 zette het herstel in op de Nederlandse woningmarkt⁴⁾. Sinds dat moment stegen ook de prijzen in zowel het risicogebied met lage schade-intensiteit als in het referentiegebied. De prijzen in het risicogebied met lage schade-intensiteit stegen aanvankelijk iets harder dan in het referentiegebied. Hierdoor lijken de prijzen in het risicogebied met lage schade-intensiteit iets voor te blijven op de prijzen in het referentiegebied. Deze verschillen zijn echter niet significant. Het laatste jaar stijgen de prijzen in beide gebieden ongeveer in gelijke mate (zie grafiek 7.1.1).

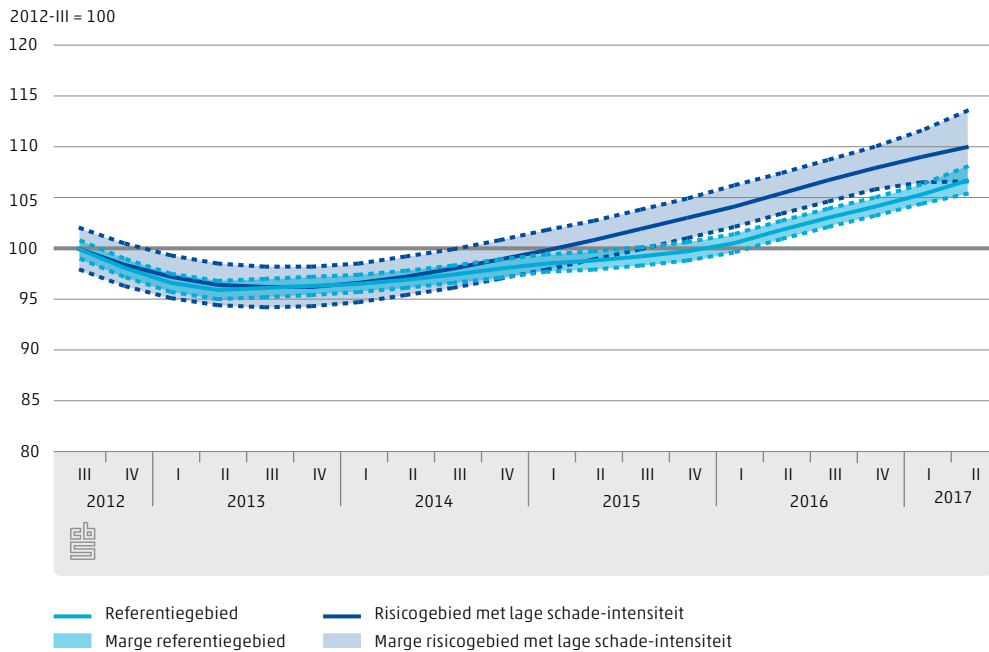
¹⁾ Bijlage A bevat per onderzoeksgebied de resultaten van de regressieanalyse van het kenmerkenmodel tot en met het tweede kwartaal van 2017. Ook wordt aangegeven hoeveel transacties er tot en met het tweede kwartaal van 2017 zijn uitgefilterd.

²⁾ De term gemiddelde verwijst naar de middelste klasse. Er wordt niet naar de statistische term gemiddelde verwezen.

³⁾ Alle resultaten inclusief marges zijn te vinden in de tabellensets met [kwartaalcijfers](#) en met [ontwikkelingscijfers](#).

⁴⁾ Bron: [StatLine](#).

7.1.1 Prijsontwikkeling van verkochte woningen risicogebied met lage schade-intensiteit en referentiegebied

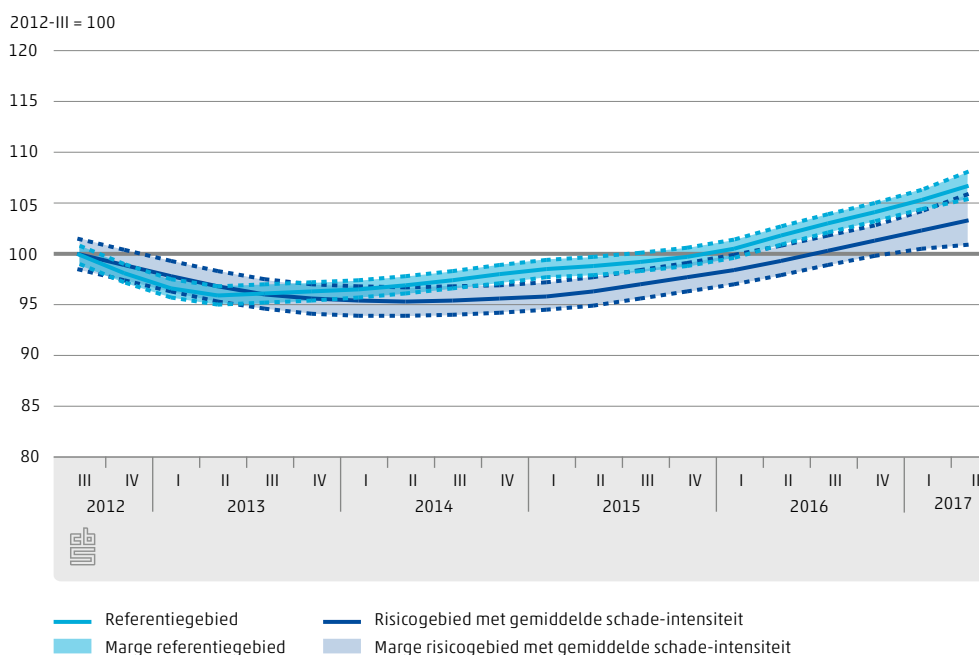

Net als in het referentiegebied en het risicogebied met lage schade-intensiteit, daalden de prijzen in het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit in de periode na de aardbeving bij Huizinge. In dit laatste gebied daalden de prijzen echter langer. In het derde kwartaal van 2014 was er in het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit voor het eerst herstel van de woningprijzen zichtbaar. In het referentiegebied en ook in de rest van Nederland was al een jaar eerder herstel van de woningprijzen zichtbaar (zie grafiek 7.1.2). Hierdoor zijn de prijzen in het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit achtergebleven bij die in het referentiegebied. Dit verschil is een deel van de periode significant⁵⁾. In de periode nadat het herstel in het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit inzette, ontwikkelden de prijzen in dit gebied zich min of meer gelijk met de prijzen in het referentiegebied. Het laatste jaar lijken de prijzen in het referentiegebied echter iets sneller te stijgen dan in het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit. Dit verschil is echter niet significant en daarom niet met zekerheid te stellen.

⁵⁾ Het verschil is significant tussen het vierde kwartaal van 2014 en het tweede kwartaal van 2015 en tussen het tweede kwartaal van 2016 en het eerste kwartaal van 2017.

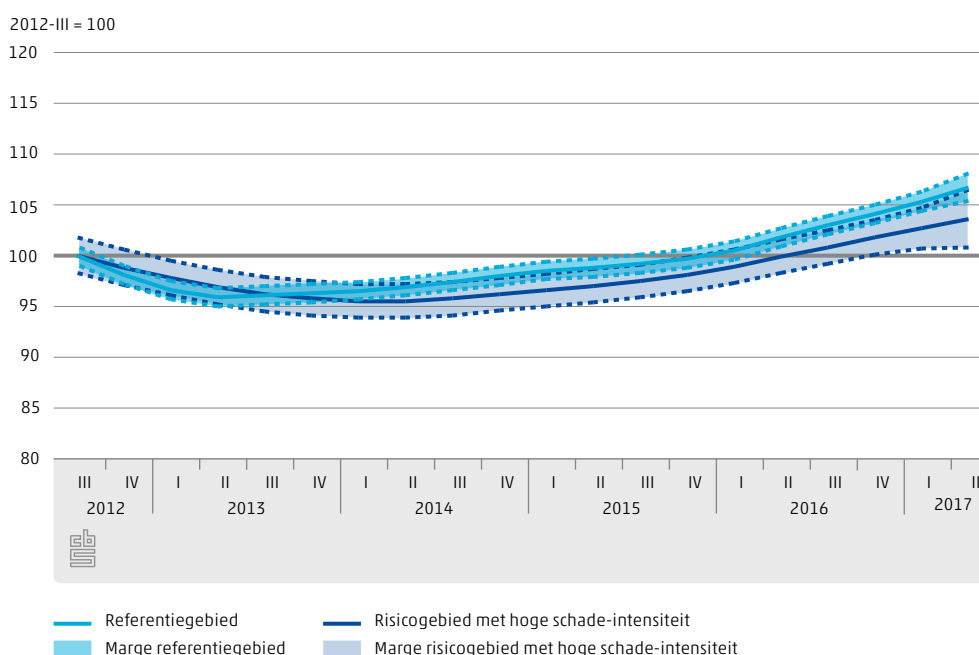

7.1.2 Prijsontwikkeling van verkochte woningen risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit en referentiegebied

Ook voor het risicogebied met hoge schade-intensiteit geldt dat het herstel van de woningprijzen later is ingezet dan in het referentiegebied en dan in de rest van Nederland. Het herstel in het risicogebied met hoge schade-intensiteit zette in het tweede kwartaal van 2014 in. Ook in dit gebied ontwikkelden de prijzen zich sinds dat moment vergelijkbaar met de prijzen in het referentiegebied. Het laatste jaar lijken de prijzen in het risicogebied met hoge schade-intensiteit zich minder sterk te ontwikkelen dan die in het referentiegebied. Dit verschil is echter niet significant (zie grafiek 7.1.3).

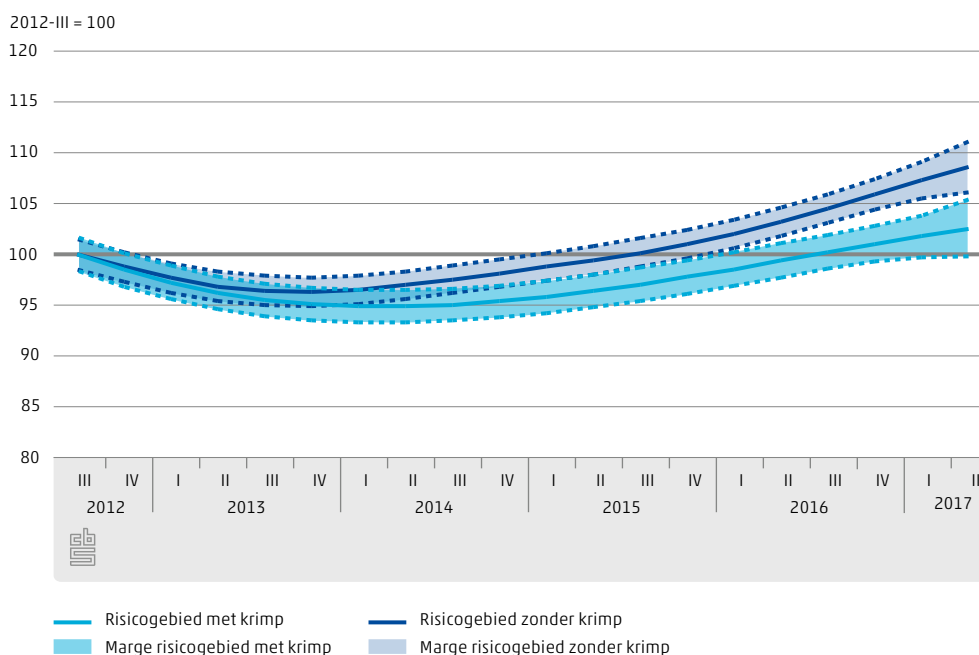
7.1.3 Prijsontwikkeling van verkochte woningen risicogebied met hoge schade-intensiteit en referentiegebied

Krimp

In het risicogebied met krimp blijven de huizenprijzen significant achter bij de huizenprijzen in het risicogebied zonder krimp (zie grafiek 7.1.4)⁶⁾. Ook in het referentiegebied met krimp blijven de huizenprijzen achter bij de prijzen in het referentiegebied zonder krimp. Hier is het verschil echter niet significant. Krimp lijkt dus een effect te hebben op de huizenprijzen.

7.1.4 Prijsontwikkeling van verkochte woningen risicogebied met krimp en risicogebied zonder krimp

Tussen het risicogebied zonder krimp en het referentiegebied zonder krimp is nauwelijks een verschil in prijsontwikkeling waarneembaar. De prijzen in het risicogebied met krimp lijken wel achter te blijven bij de prijzen in het referentiegebied met krimp, maar dit verschil is niet significant.

7.2 Conclusie prijsontwikkeling

De prijsontwikkeling van verkochte bestaande koopwoningen in het risicogebied met hoge schade-intensiteit en in het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit, lijkt achter te blijven bij het referentiegebied. Dit verschil is ontstaan doordat het herstel van

⁶⁾ Als er gekeken wordt naar het verschil tussen het tweede kwartaal van 2017 en het derde kwartaal van 2012 dan is dit verschil significant met een betrouwbaarheidsinterval van 90% (zie visualisatie op de introductiepagina).

de prijzen later inzette dan in het referentiegebied. Na een periode waarin de prijzen zich vergelijkbaar ontwikkelden met die in het referentiegebied, lijkt het verschil tussen de risicogebieden met gemiddelde schade-intensiteit en met grote schade-intensiteit het laatste jaar iets groter te worden. De verschillen zijn echter niet significant. In het risicogebied met lage schade-intensiteit viel het herstel van de huizenprijzen gelijk met het herstel in het referentiegebied. De prijzen in het risicogebied met lage schade-intensiteit lijken sindsdien iets sneller te stijgen dan in het referentiegebied, maar ook dit verschil is niet significant. De huizenprijzen in het risicogebied met krimp blijven significant achter bij de huizenprijzen in het risicogebied zonder krimp. Krimp lijkt dus een effect te hebben op de huizenprijzen.

8.

Ontwikkeling verhuisbewegingen

8.1 Beschrijving resultaten verhuisbewegingen

Beschrijving resultaten verhuisbewegingen

De woningmarktontwikkelingen rondom het Groningenveld worden in dit rapport niet alleen beschreven aan de hand van ontwikkelingen van de verkoopbaarheid en prijzen van woningen, maar ook door in te gaan op de ontwikkeling van verhuisbewegingen¹⁾. Zijn er indicaties voor een 'leegloop' uit het risicogebied? Verhuist men er meer en vertrekt men vaker uit de regio? Om deze vragen te beantwoorden, wordt in dit hoofdstuk inzicht gegeven in het aantal verhuizingen van huishoudens van, naar en binnen zowel de risicogebieden als het referentiegebied. Dat gebeurt voor alle kwartalen van 2012 tot en met 2016²⁾. Per kwartaal is er gekeken of een huishouden naar een ander adres verhuist. Een verhuizing wordt afgeleid uit de BRP aan de hand van een adreswijziging. Meer informatie over de gehanteerde methode is te vinden in het eerder gepubliceerde [methoderapport](#).

Verhuizingen binnen de risicogebieden

Tabel 8.1.1 laat de verhuisbewegingen per jaar zien binnen en tussen de onderzoeksgebieden. Voor de gehele periode, 2012 tot en met 2016, blijft gemiddeld meer dan één derde van de huishoudens die in één van de drie risicogebieden verhuizen binnen het betreffende risicogebied. Het gaat om respectievelijk 35, 37 en 31 procent³⁾ in de risicogebieden met lage, gemiddelde⁴⁾ en hoge schade-intensiteit. Verder vertrekt ook nog 15 procent van de verhuisde huishoudens uit het risicogebied met lage schade-intensiteit naar één van de andere twee risicogebieden. Voor de risicogebieden met gemiddelde en hoge schade-intensiteit zijn deze percentages 23 en 25 procent. Minder dan de helft van de verhuizende huishoudens vertrekt dus echt uit het risicogebied. Een soortgelijk beeld is ook te zien in het referentiegebied.

¹⁾ In een vorig rapport is hier ook al aandacht aan besteed. Voor dit rapport zie [link](#).

²⁾ Cijfers over verhuizingen in 2017 zijn nog niet beschikbaar. De cijfers over verhuisbewegingen worden eens per jaar, in het tweede rapport van elk jaar, gepubliceerd.

³⁾ Dit is berekend door het gemiddelde te nemen van alle jaren. Alle percentages in deze alinea zijn op deze manier berekend.

⁴⁾ De term gemiddelde verwijst naar de middelste klasse. Er wordt niet naar de statistische term gemiddelde verwezen.

8.1.1 Verhuisbewegingen, 2012-2016

Gebied	Naar	Risico- gebied met lage schade- intensiteit	Risico- gebied met gemiddelde schade- intensiteit	Risico- gebied met hoge schade- intensiteit	Referen- tiegebied	Overig ¹⁾²⁾	Totaal
	Van	aantal					
2012	Risicogebied met lage schade-intensiteit	1 140	336	165	387	1 156	3 184
	Risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit	341	1 132	368	207	933	2 981
	Risicogebied met hoge schade-intensiteit	204	414	846	171	899	2 534
	Referentiegebied	382	194	141	15 014	8 390	24 121
	Overig ¹⁾²⁾	1 071	626	672	6 549		8 918
	Totaal	3 138	2 702	2 192	22 328	11 378	41 738
2013	Risicogebied met lage schade-intensiteit	1 126	300	144	402	1 166	3 138
	Risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit	315	1 191	371	234	925	3 036
	Risicogebied met hoge schade-intensiteit	185	429	778	216	945	2 553
	Referentiegebied	409	189	149	15 082	8 774	24 603
	Overig ¹⁾²⁾	1 045	672	657	6 615		8 989
	Totaal	3 080	2 781	2 099	22 549	11 810	42 319
2014	Risicogebied met lage schade-intensiteit	1 256	347	155	403	1 171	3 332
	Risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit	362	1 209	372	271	1 095	3 309
	Risicogebied met hoge schade-intensiteit	215	404	779	207	1 007	2 612
	Referentiegebied	442	216	137	15 802	9 089	25 686
	Overig ¹⁾²⁾	1 037	638	728	6 695		9 098
	Totaal	3 312	2 814	2 171	23 378	12 362	44 037
2015	Risicogebied met lage schade-intensiteit	1 245	375	205	544	1 318	3 687
	Risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit	349	1 260	379	278	1 120	3 386
	Risicogebied met hoge schade-intensiteit	247	485	821	224	945	2 722
	Referentiegebied	430	228	157	16 632	9 982	27 429
	Overig ¹⁾²⁾	1 124	702	720	7 176		9 722
	Totaal	3 395	3 050	2 282	24 854	13 365	46 946
2016	Risicogebied met lage schade-intensiteit	1 119	376	195	560	1 318	3 568
	Risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit	360	1 174	426	278	1 123	3 361
	Risicogebied met hoge schade-intensiteit	233	504	893	252	1 020	2 902
	Referentiegebied	478	220	156	17 979	10 327	29 160
	Overig ¹⁾²⁾	1 257	827	835	8 012		10 931
	Totaal	3 447	3 101	2 505	27 081	13 788	49 922

Bron: CBS.

¹⁾ De categorie 'overig' bevat alle gemeenten buiten het risico- en referentiegebied

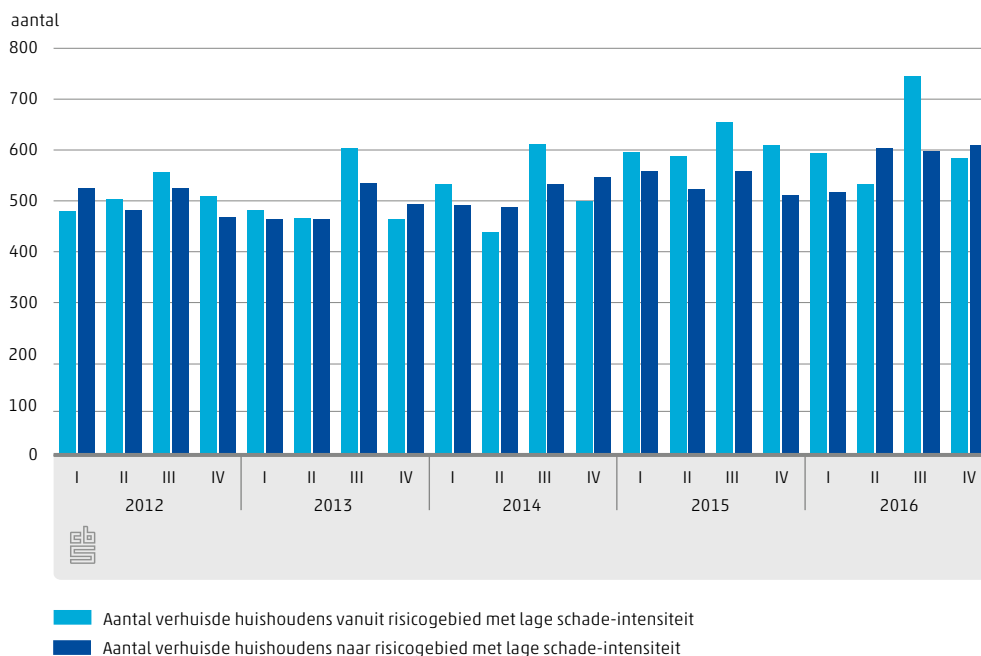
²⁾ De verhuisbewegingen van overig naar overig zijn niet onderzocht en komen dus logischerwijs niet voor

Migratiesaldo

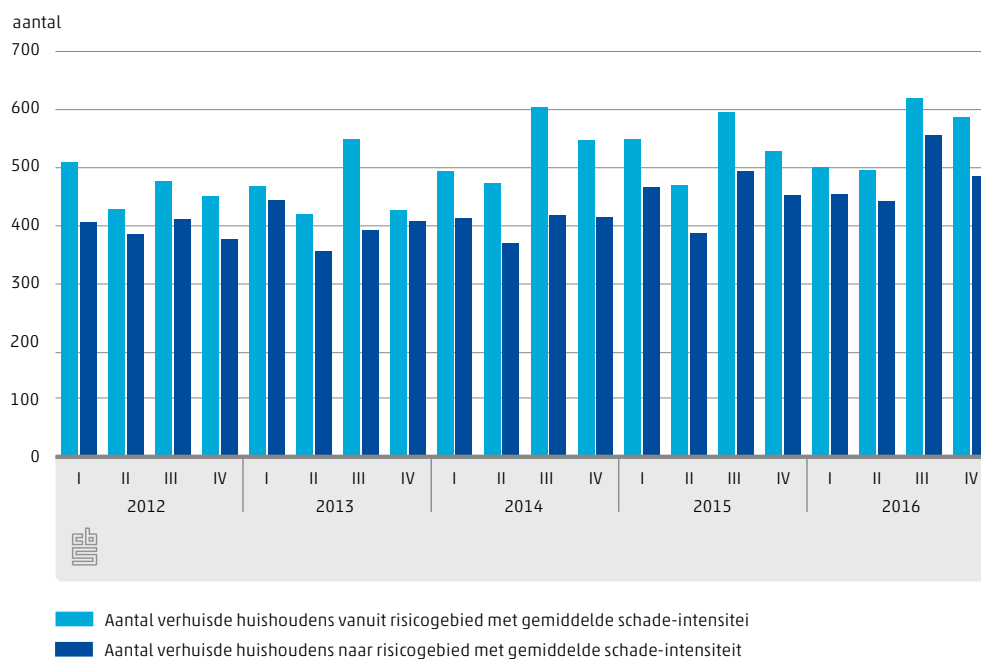
Het migratiesaldo is het aantal huishoudens dat zich in het gebied vestigt, verminderd met het aantal huishoudens dat uit het gebied vertrekt. Grafieken 8.1.2 tot en met 8.1.5 laten de verhuizingen naar en vanuit de drie risicogebieden en het referentiegebied zien. In zowel de risicogebieden als in het referentiegebied is er, in de meeste kwartalen, sprake van een negatief migratiesaldo. Van de risicogebieden speelt dit het minste in het risicogebied met lage schade-intensiteit. In dit risicogebied zijn er zelfs kwartalen waar er meer huishoudens verhuizen naar het gebied dan het gebied verlaten, bijvoorbeeld in het vierde kwartaal van 2016.

In vergelijking met de eerste twee kwartalen van 2012 is niet te zien dat het aantal verhuizingen, na de zware aardbeving in het derde kwartaal van 2012, uit de risicogebieden toeneemt of het aantal verhuizingen naar de risicogebieden afneemt. Wel geldt, vergelijkbaar met de trend voor heel Nederland⁵⁾, dat er in het laatste jaar sprake is van een lichte stijging van het aantal verhuizingen.

8.1.2 Ontwikkeling verhuisbewegingen vanuit en naar het risicogebied met lage schade-intensiteit

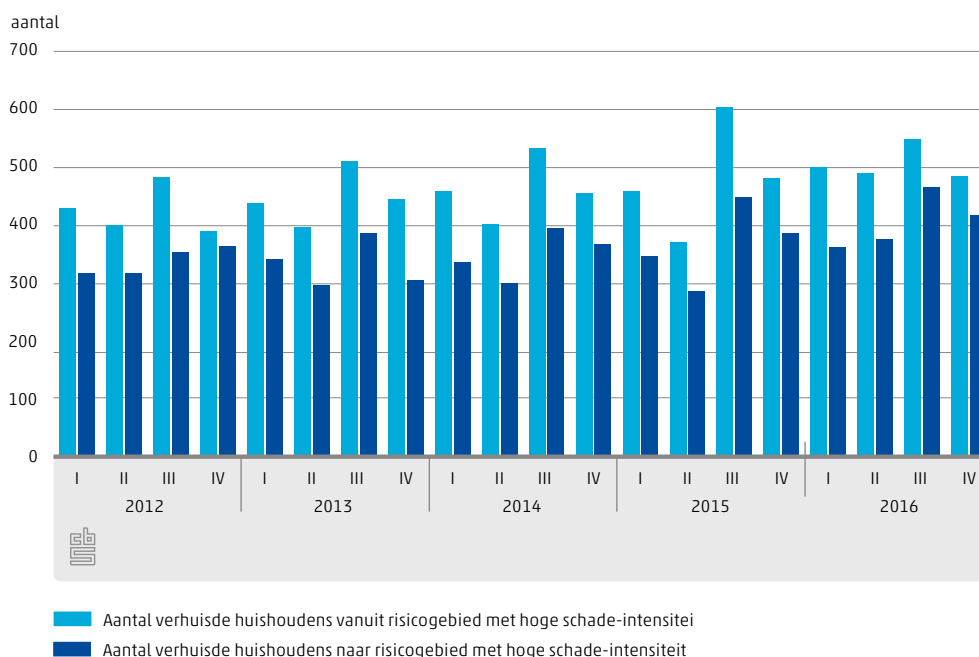

8.1.3 Ontwikkeling verhuisbewegingen vanuit en naar het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit

⁵⁾ Bron: [StatLine](#).

8.1.4 Ontwikkeling verhuisbewegingen vanuit en naar het risicogebied met hoge schade-intensiteit

8.1.5 Ontwikkeling verhuisbewegingen vanuit en naar het referentiegebied

Krimp

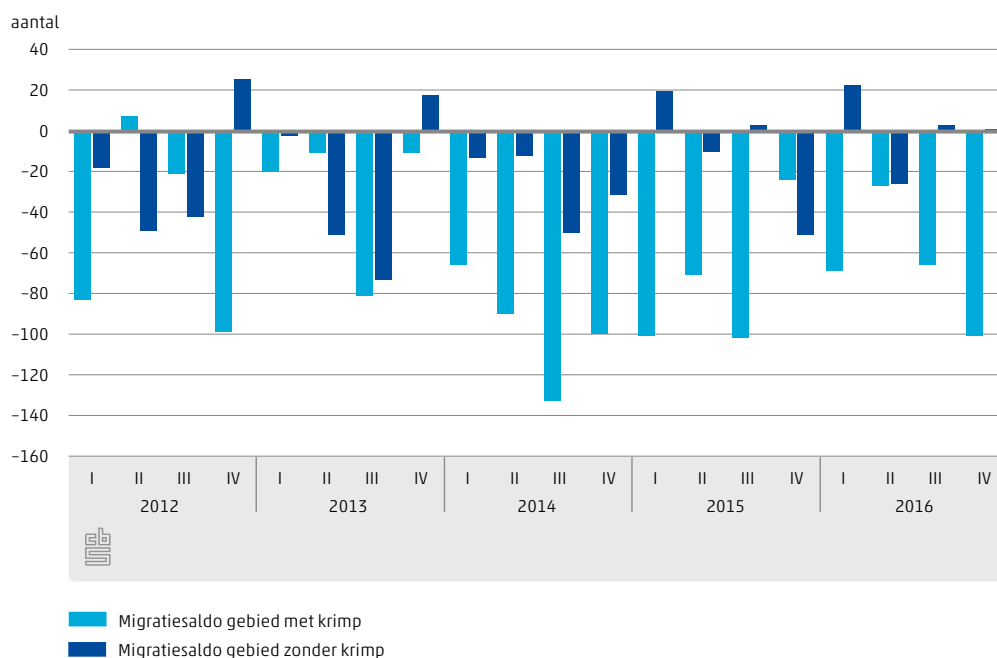
Omdat er in alle gebieden soms ook sprake is van krimp en dit mogelijk van invloed is op de verhuisbewegingen in de gebieden, is hier een onderscheid naar gemaakt. In alle risicogebieden en in het referentiegebied is een negatief migratiesaldo waarneembaar

in de gebieden die het Rijk al dan niet als krimpgebied beschouwt⁶⁾. In de meeste gebieden is er geen verschil te zien tussen de gebieden met en zonder krimp. Zo is in het referentiegebied en in het risicogebied met hoge schade-intensiteit in alle kwartalen een negatief migratiesaldo te zien voor zowel de gebieden met als zonder krimp⁷⁾. In het risicogebied met lage schade-intensiteit zijn er zowel in de krimp- als in de niet krimpgebieden kwartalen te zien waar er een positief migratiesaldo is.

Het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit laat een meer gemengd beeld zien. In dit risicogebied geldt dat er in het krimpgebied in alle kwartalen, met uitzondering van het tweede kwartaal van 2012, meer huishoudens vertrekken uit het gebied dan dat er huishoudens zich in het gebied vestigen (grafiek 8.1.6). In het gebied zonder krimp geldt echter dat er meer kwartalen, dan in het gebied met krimp, zijn waar geen sprake is van negatief migratiesaldo, ook na de zwaarste aardbeving in het derde kwartaal van 2012.

8.1.6 Migratiesaldo in het risicogebied met gemiddelde schade-intensiteit voor het gebied met krimp en het gebied zonder krimp

8.2 Conclusie verhuisbewegingen

De verhuisbewegingen in de risicogebieden laten eenzelfde beeld zien als de verhuisbewegingen in het referentiegebied. In zowel de risicogebieden als in het referentiegebied is er een negatief migratiesaldo te zien. Verder vertrekt minder dan de helft van de verhuizende huishoudens uit het risicogebied. Lang niet alle verhuizende huishoudens kiezen er dus voor het risicogebied te verlaten. Tot slot blijkt het migratiesaldo niet alleen negatief te zijn in de gebieden die het Rijk als krimpgebied beschouwt, maar ook in gebieden zonder krimp.

⁶⁾ Zie voor de indeling deze [link](#).

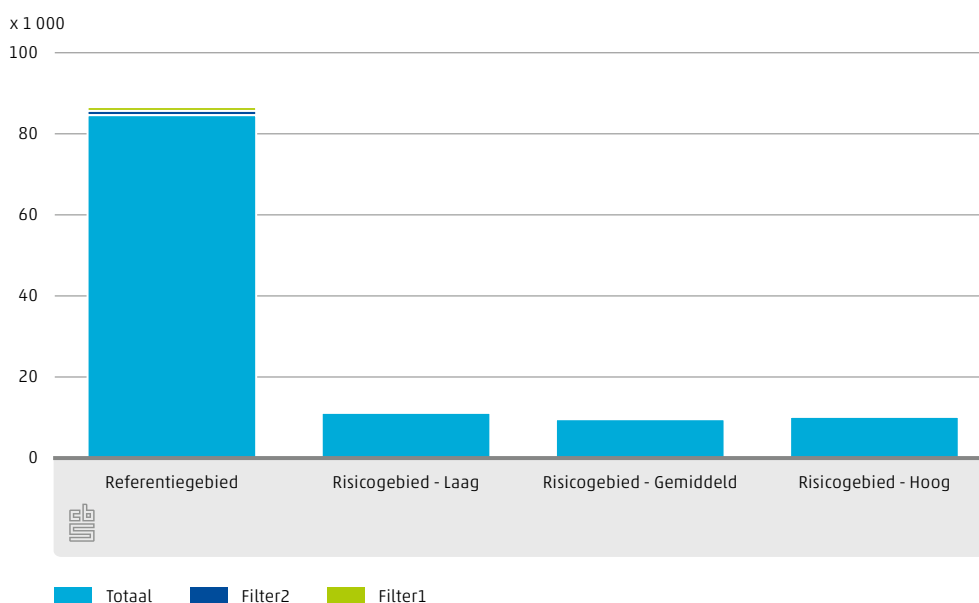
⁷⁾ Één uitzondering hierop is dat er in het risicogebied met hoge schade-intensiteit in het vierde kwartaal van 2012 een positief migratiesaldo te zien in het gebied zonder krimp.

Bijlage A

**Regressieresultaten
kenmerkenmodel**

Deze bijlage bevat per onderzoeksgebied de resultaten van de regressieanalyse van het kenmerkenmodel tot en met het tweede kwartaal van 2017. Ook wordt aangegeven hoeveel transacties er tot en met het tweede kwartaal van 2017 zijn uitgefilterd, en dus niet zijn meegenomen in de analyses. In het eerder gepubliceerde [methodrapport](#) is een uitgebreide beschrijving te vinden van het kenmerkenmodel inclusief de in deze bijlage genoemde filters.

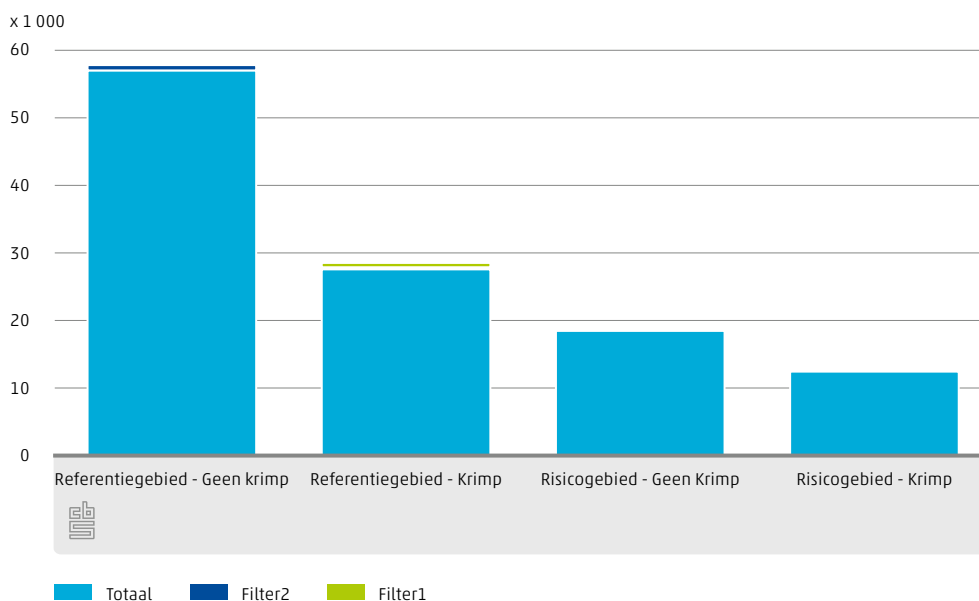
A.1a Aantal NVM transacties per onderzoeksgebied januari 1995-juni 2017 na toepassing filters

A.1b Aantal NVM transacties per onderzoeksgebied januari 1995-juni 2017 na toepassing filters

	Referentiegebied	Risicogebied		
		Laag	Gemiddeld	Hoog
Totaal	84 600	11 141	9 578	10 150
Filter1	942	58	81	140
Filter2	1 053	155	116	142

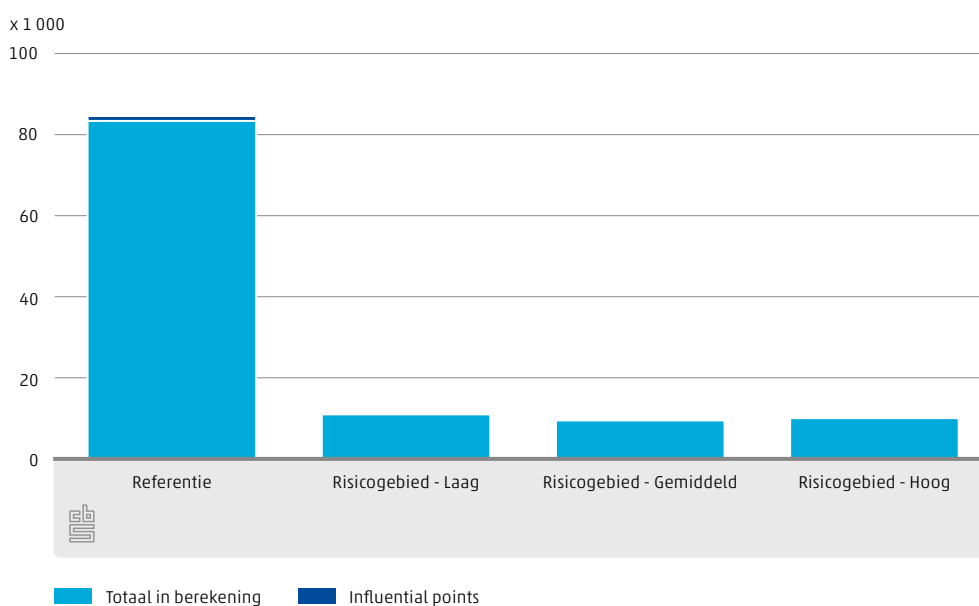
A.1c Aantal NVM transacties per onderzoeksgebied uitsplitsing krimp januari 1995-juni 2017 na toepassing filters

A.1d Aantal NVM transacties per onderzoeksgebied uitsplitsing krimp januari 1995-juni 2017 na toepassing filters

	Referentiegebied		Risicogebied	
	Geen krimp	Krimp	Geen krimp	Krimp
Totaal	56 986	27 562	18 454	12 427
Filter1	267	675	105	174
Filter2	824	281	265	136

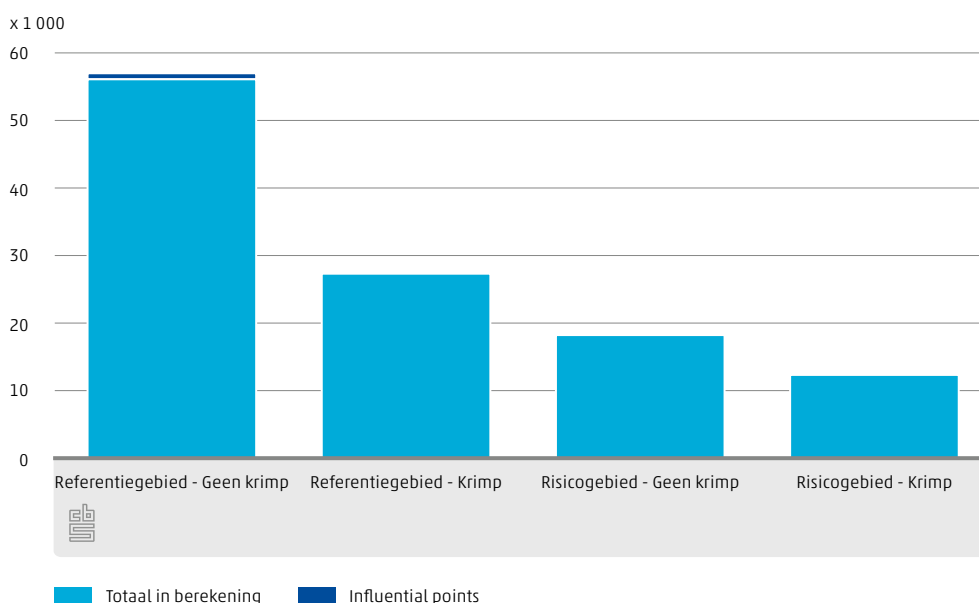
A.2a Aantal NVM transacties per onderzoeksgebied januari 1995-juni 2017 na verwijderen influential points

A.2b Aantal NVM transacties per onderzoeksgebied januari 1995-juni 2017 na verwijderen influential points

	Referentiegebied	Risicogebied		
		Laag	Gemiddeld	Hoog
Totaal in berekening	83 377	10 980	9 481	10 048
Influential points	1 224	161	97	102

A.2c Aantal NVM transacties per onderzoeksgebied uitsplitsing krimp januari 1995-december 2016 na verwijderen influential points

A.2d Aantal NVM transacties per onderzoeksgebied uitsplitsing krimp januari 1995-juni 2017 na verwijderen influential points

	Referentiegebied		Risicogebied	
	Geen krimp	Krimp	Geen krimp	Krimp
Totaal in berekening	56 092	27 312	18 224	12 325
Influential points	894	251	230	102

A.3a R² per onderzoeksgebied

	Risicogebied Laag	Risicogebied Gemiddeld	Risicogebied Hoog	Referentiegebied
R ²	0,875	0,837	0,824	0,835

A.3b R² per onderzoeksgebied, krimpgebieden

	Risicogebied Krimp	Risicogebied Geen krimp	Referentiegebied Krimp	Referentiegebied Geen krimp
R ²	0,809	0,864	0,811	0,839

Onderstaande tabellen laten voor ieder onderzoeksgebied per variabele de geschatte coëfficiënten met het kenmerkenmodel zien met daarnaast de standaardfout en de t-waarde. Bij regressieanalyse wordt per woningkenmerk de invloed van het kenmerk op de prijs bepaald. Hierbij fungeert één categorie van elk woningkenmerk als referentiecategorie. Voor de andere categorieën wordt bepaald wat de invloed is op de transactieprijs ten opzichte van de referentiecategorie. Bij een verhogend effect is het resultaat een positieve coëfficiënt, bij een verlagend effect een negatieve coëfficiënt. De referentiecategorieën komen daarom niet voor in onderstaande tabellen.

A.4a Referentiecategorieën regressieanalyse

Woningkenmerk	Referentiecategorie
Kwartaal waarin de woning is verkocht	1995Q01
Grootte van het perceel	Gemiddeld perceel of geen perceel
Woningtype	Appartement
Bouwperiode	Voor 1945
Staat van het onderhoud binnen	Goed
Staat van het onderhoud buiten	Goed
Gemeente – Risicogebied - Laag	De Marne
Gemeente – Risicogebied - Gemiddeld	Appingedam
Gemeente – Risicogebied - Hoog	Appingedam
Gemeente – Referentiegebied	Aa en Hunze
Gemeente – Risicogebied - Krimp	Appingedam
Gemeente – Risicogebied - Geen krimp	Bedum
Gemeente – Referentiegebied - Krimp	Achtkarspelen
Gemeente – Referentiegebied - Geen krimp	Aa en Hunze

A.4b Geschatte coëfficiënten voor het kenmerkendelmodel, risicogebied met lage schade intensiteit

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
(Intercept)	6,810	0,050	135,810
1995Q02	0,062	0,035	1,780
1995Q03	0,133	0,035	3,791
1995Q04	0,127	0,034	3,722
1996Q01	0,104	0,034	3,040
1996Q02	0,165	0,034	4,899
1996Q03	0,183	0,033	5,520
1996Q04	0,208	0,033	6,219
1997Q01	0,189	0,034	5,530
1997Q02	0,227	0,034	6,763
1997Q03	0,289	0,034	8,497
1997Q04	0,279	0,034	8,165
1998Q01	0,275	0,033	8,422
1998Q02	0,323	0,032	9,964
1998Q03	0,288	0,033	8,633
1998Q04	0,338	0,033	10,338
1999Q01	0,377	0,032	11,652
1999Q02	0,434	0,033	13,261
1999Q03	0,448	0,033	13,597
1999Q04	0,486	0,034	14,473
2000Q01	0,519	0,032	15,993
2000Q02	0,537	0,033	16,279
2000Q03	0,550	0,033	16,647
2000Q04	0,623	0,034	18,472
2001Q01	0,613	0,033	18,586
2001Q02	0,607	0,032	18,739
2001Q03	0,665	0,033	20,374
2001Q04	0,705	0,034	20,983
2002Q01	0,697	0,033	21,258
2002Q02	0,760	0,032	23,815
2002Q03	0,733	0,033	22,068
2002Q04	0,782	0,033	23,577
2003Q01	0,764	0,033	23,157
2003Q02	0,756	0,032	23,537
2003Q03	0,769	0,032	23,932
2003Q04	0,784	0,033	23,411
2004Q01	0,807	0,033	24,748
2004Q02	0,818	0,033	24,872
2004Q03	0,842	0,033	25,851
2004Q04	0,833	0,032	25,689
2005Q01	0,849	0,034	25,235
2005Q02	0,858	0,032	26,532
2005Q03	0,913	0,032	28,231
2005Q04	0,937	0,032	28,866
2006Q01	0,897	0,032	28,146
2006Q02	0,910	0,032	28,415
2006Q03	0,938	0,032	29,233
2006Q04	0,937	0,032	29,340
2007Q01	0,960	0,034	28,636
2007Q02	0,975	0,032	30,081
2007Q03	0,938	0,032	29,307
2007Q04	0,950	0,033	28,715
2008Q01	0,945	0,033	28,962
2008Q02	1,004	0,032	31,033
2008Q03	0,995	0,033	30,139
2008Q04	0,956	0,034	27,877
2009Q01	0,944	0,037	25,241
2009Q02	0,903	0,035	26,130

A.4b Geschatte coëfficiënten voor het kenmerkendelmodel, risicogebied met lage schade intensiteit (slot)

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
2009Q03	0,930	0,034	26,970
2009Q04	0,951	0,034	27,957
2010Q01	0,926	0,034	27,214
2010Q02	0,959	0,033	29,262
2010Q03	0,914	0,034	26,564
2010Q04	0,932	0,035	26,978
2011Q01	0,935	0,036	26,317
2011Q02	0,940	0,035	26,626
2011Q03	0,923	0,037	25,084
2011Q04	0,864	0,036	24,194
2012Q01	0,831	0,036	23,373
2012Q02	0,851	0,036	23,768
2012Q03	0,806	0,036	22,316
2012Q04	0,792	0,034	23,128
2013Q01	0,754	0,044	17,223
2013Q02	0,740	0,035	21,003
2013Q03	0,816	0,036	22,511
2013Q04	0,767	0,034	22,836
2014Q01	0,753	0,034	21,842
2014Q02	0,817	0,034	24,089
2014Q03	0,816	0,034	24,338
2014Q04	0,778	0,033	23,833
2015Q01	0,845	0,034	24,666
2015Q02	0,811	0,033	24,908
2015Q03	0,841	0,033	25,814
2015Q04	0,839	0,032	25,820
2016Q01	0,849	0,034	25,326
2016Q02	0,863	0,032	26,660
2016Q03	0,893	0,032	27,621
2016Q04	0,877	0,032	27,337
2017Q01	0,942	0,032	29,249
2017Q02	0,877	0,034	25,890
log(inhoud)	0,657	0,007	87,831
Type 2-1-kap	0,244	0,008	31,423
Type Hoekwoning	0,087	0,009	9,727
Type Tussenwoning	0,060	0,009	6,581
Type Vrijstaand	0,319	0,010	33,109
Bouwperiode 1945-1959	-0,060	0,008	-7,322
Bouwperiode 1960-1970	-0,054	0,007	-8,245
Bouwperiode 1971-1980	0,020	0,007	2,892
Bouwperiode 1981-1990	0,093	0,009	10,546
Bouwperiode 1991-2000	0,193	0,010	19,772
Bouwperiode na 2001	0,319	0,014	22,162
Onderhoud binnen matig	-0,122	0,008	-15,331
Onderhoud binnen uitstekend	0,065	0,011	5,785
Onderhoud buiten matig	-0,117	0,009	-13,648
Onderhoud buiten uitstekend	0,041	0,012	3,335
Gem. Delfzijl	0,157	0,012	12,682
Gem. Haren	0,628	0,010	60,823
Gem. Hoogezand-Sappemeer	0,136	0,011	12,910
Gem. Menterwolde	0,094	0,012	7,823
Gem. Oldambt	-0,131	0,018	-7,337
Gem. Slochteren	0,315	0,044	7,190
Gem. Veendam	0,001	0,026	0,048
Gem. Winsum	0,126	0,021	6,138
Gem. Zuidhorn	0,179	0,012	14,692
Perceel groot	0,170	0,008	22,077
Perceel klein	-0,109	0,007	-16,668

A.4c Geschatte coëfficiënten voor het kenmerkenmodel, risicogebied met gemiddelde schade intensiteit

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
(Intercept)	8,345	0,047	176,795
1995Q02	0,001	0,038	0,034
1995Q03	0,002	0,036	0,058
1995Q04	0,048	0,036	1,327
1996Q01	0,043	0,036	1,211
1996Q02	0,055	0,034	1,602
1996Q03	0,080	0,035	2,298
1996Q04	0,097	0,036	2,658
1997Q01	0,130	0,035	3,696
1997Q02	0,156	0,034	4,540
1997Q03	0,174	0,036	4,897
1997Q04	0,179	0,035	5,136
1998Q01	0,172	0,036	4,779
1998Q02	0,207	0,035	5,972
1998Q03	0,192	0,035	5,524
1998Q04	0,222	0,034	6,515
1999Q01	0,250	0,033	7,569
1999Q02	0,284	0,033	8,588
1999Q03	0,349	0,033	10,536
1999Q04	0,337	0,035	9,709
2000Q01	0,367	0,034	10,728
2000Q02	0,399	0,035	11,497
2000Q03	0,424	0,036	11,752
2000Q04	0,461	0,034	13,453
2001Q01	0,465	0,034	13,614
2001Q02	0,518	0,033	15,545
2001Q03	0,554	0,033	16,757
2001Q04	0,556	0,034	16,373
2002Q01	0,579	0,034	16,792
2002Q02	0,650	0,034	19,287
2002Q03	0,655	0,034	19,334
2002Q04	0,645	0,034	18,810
2003Q01	0,628	0,034	18,499
2003Q02	0,648	0,034	19,041
2003Q03	0,663	0,034	19,398
2003Q04	0,704	0,033	21,057
2004Q01	0,678	0,034	20,211
2004Q02	0,707	0,033	21,245
2004Q03	0,731	0,033	21,902
2004Q04	0,723	0,033	21,944
2005Q01	0,731	0,033	22,214
2005Q02	0,769	0,032	23,975
2005Q03	0,786	0,032	24,224
2005Q04	0,812	0,033	24,969
2006Q01	0,824	0,033	25,281
2006Q02	0,822	0,032	25,636
2006Q03	0,826	0,033	25,242
2006Q04	0,852	0,033	25,621
2007Q01	0,825	0,032	25,403
2007Q02	0,840	0,032	25,952
2007Q03	0,832	0,033	25,583
2007Q04	0,852	0,032	26,582
2008Q01	0,848	0,032	26,157
2008Q02	0,860	0,032	26,651
2008Q03	0,851	0,032	26,288
2008Q04	0,816	0,034	24,230
2009Q01	0,805	0,034	23,676
2009Q02	0,824	0,033	24,644
2009Q03	0,791	0,034	23,274

A.4c Geschatte coëfficiënten voor het kenmerkenmodel, risicogebied met gemiddelde schade intensiteit (slot)

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
2009Q04	0,796	0,035	22,979
2010Q01	0,790	0,036	21,864
2010Q02	0,838	0,034	24,760
2010Q03	0,787	0,034	23,172
2010Q04	0,808	0,035	23,288
2011Q01	0,778	0,034	22,742
2011Q02	0,790	0,034	23,120
2011Q03	0,763	0,034	22,219
2011Q04	0,725	0,035	20,466
2012Q01	0,760	0,034	22,288
2012Q02	0,715	0,037	19,526
2012Q03	0,742	0,034	21,617
2012Q04	0,692	0,034	20,253
2013Q01	0,742	0,041	18,126
2013Q02	0,673	0,036	18,893
2013Q03	0,657	0,035	19,002
2013Q04	0,654	0,035	18,844
2014Q01	0,691	0,036	19,343
2014Q02	0,668	0,035	19,266
2014Q03	0,687	0,033	20,741
2014Q04	0,685	0,034	20,171
2015Q01	0,659	0,034	19,253
2015Q02	0,662	0,034	19,541
2015Q03	0,713	0,034	21,138
2015Q04	0,711	0,033	21,471
2016Q01	0,665	0,034	19,746
2016Q02	0,719	0,033	21,979
2016Q03	0,727	0,032	22,397
2016Q04	0,739	0,032	22,995
2017Q01	0,739	0,032	22,732
2017Q02	0,755	0,033	22,705
log(inhoud)	0,433	0,007	64,852
Type 2-1-kap	0,193	0,009	20,593
Type Hoekwoning	0,079	0,011	7,380
Type Tussenwoning	0,053	0,011	5,016
Type Vrijstaand	0,332	0,010	32,791
Bouwperiode 1945-1959	0,035	0,008	4,627
Bouwperiode 1960-1970	0,095	0,007	13,322
Bouwperiode 1971-1980	0,119	0,006	18,655
Bouwperiode 1981-1990	0,127	0,007	17,515
Bouwperiode 1991-2000	0,289	0,009	32,751
Bouwperiode na 2001	0,378	0,011	32,946
Onderhoud binnen matig	-0,164	0,008	-20,899
Onderhoud binnen uitstekend	0,045	0,011	3,931
Onderhoud buiten matig	-0,101	0,008	-12,748
Onderhoud buiten uitstekend	0,053	0,012	4,479
Gem. Bedum	0,126	0,008	15,690
Gem. De Marne	-0,055	0,011	-5,159
Gem. Delfzijl	-0,096	0,007	-14,713
Gem. Eemsum	-0,057	0,008	-7,140
Gem. Hoogezand-Sappemeer	0,012	0,007	1,650
Gem. Loppersum	-0,017	0,013	-1,297
Gem. Menterwolde	-0,087	0,011	-7,732
Gem. Oldambt	-0,208	0,017	-11,994
Gem. Slochteren	0,060	0,031	1,973
Gem. Winsum	0,086	0,007	11,651
Gem. Zuidhorn	-0,056	0,040	-1,402
Perceel groot	0,126	0,007	19,111
Perceel klein	-0,110	0,006	-20,036

A.4d Geschatte coëfficiënten kenmerkenmodel, risicogebied met hoge schade intensiteit

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
(Intercept)	8,734	0,050	175,229
1995Q02	-0,078	0,036	-2,166
1995Q03	-0,015	0,037	-0,401
1995Q04	-0,002	0,036	-0,044
1996Q01	-0,011	0,038	-0,300
1996Q02	0,024	0,036	0,669
1996Q03	0,040	0,037	1,097
1996Q04	0,082	0,037	2,194
1997Q01	0,109	0,037	2,956
1997Q02	0,102	0,035	2,883
1997Q03	0,130	0,036	3,638
1997Q04	0,150	0,038	3,942
1998Q01	0,130	0,036	3,565
1998Q02	0,200	0,035	5,639
1998Q03	0,203	0,036	5,588
1998Q04	0,231	0,036	6,485
1999Q01	0,237	0,035	6,668
1999Q02	0,318	0,035	9,148
1999Q03	0,365	0,036	10,120
1999Q04	0,392	0,036	11,024
2000Q01	0,416	0,035	11,875
2000Q02	0,433	0,035	12,297
2000Q03	0,486	0,035	13,917
2000Q04	0,457	0,036	12,530
2001Q01	0,548	0,036	15,280
2001Q02	0,566	0,035	16,276
2001Q03	0,601	0,036	16,934
2001Q04	0,621	0,036	17,418
2002Q01	0,625	0,035	17,688
2002Q02	0,639	0,034	18,683
2002Q03	0,636	0,034	18,485
2002Q04	0,619	0,035	17,535
2003Q01	0,641	0,036	17,979
2003Q02	0,624	0,035	17,899
2003Q03	0,650	0,035	18,357
2003Q04	0,642	0,035	18,126
2004Q01	0,656	0,035	18,545
2004Q02	0,701	0,034	20,449
2004Q03	0,702	0,036	19,768
2004Q04	0,691	0,035	19,595
2005Q01	0,732	0,035	20,929
2005Q02	0,774	0,034	22,895
2005Q03	0,779	0,034	22,891
2005Q04	0,786	0,034	23,033
2006Q01	0,802	0,034	23,457
2006Q02	0,791	0,034	23,534
2006Q03	0,803	0,034	23,919
2006Q04	0,823	0,034	23,983
2007Q01	0,834	0,034	24,177
2007Q02	0,837	0,033	24,980
2007Q03	0,828	0,034	24,557
2007Q04	0,852	0,034	24,976
2008Q01	0,831	0,035	23,931
2008Q02	0,867	0,034	25,192
2008Q03	0,838	0,035	24,206
2008Q04	0,868	0,037	23,278
2009Q01	0,827	0,038	21,751
2009Q02	0,819	0,036	22,651

A.4d Geschatte coëfficiënten kenmerkenmodel, risicogebied met hoge schade intensiteit (slot)

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
2009Q03	0,820	0,035	23,141
2009Q04	0,813	0,036	22,482
2010Q01	0,803	0,037	21,643
2010Q02	0,812	0,036	22,410
2010Q03	0,792	0,036	22,087
2010Q04	0,810	0,037	22,034
2011Q01	0,784	0,036	21,654
2011Q02	0,766	0,037	20,520
2011Q03	0,788	0,037	21,489
2011Q04	0,757	0,037	20,585
2012Q01	0,729	0,038	18,948
2012Q02	0,741	0,037	19,834
2012Q03	0,723	0,038	18,827
2012Q04	0,699	0,036	19,389
2013Q01	0,728	0,043	16,925
2013Q02	0,655	0,037	17,542
2013Q03	0,672	0,037	18,375
2013Q04	0,717	0,038	19,032
2014Q01	0,635	0,038	16,896
2014Q02	0,683	0,037	18,408
2014Q03	0,661	0,036	18,290
2014Q04	0,692	0,036	19,218
2015Q01	0,697	0,037	18,914
2015Q02	0,697	0,035	20,000
2015Q03	0,689	0,036	19,198
2015Q04	0,684	0,035	19,509
2016Q01	0,688	0,035	19,674
2016Q02	0,747	0,034	22,065
2016Q03	0,718	0,035	20,805
2016Q04	0,751	0,034	22,080
2017Q01	0,728	0,035	21,029
2017Q02	0,762	0,036	21,182
log(inhoud)	0,421	0,006	71,536
Type 2-1-kap	-0,093	0,020	-4,703
Type Hoekwoning	-0,166	0,022	-7,589
Type Tussenwoning	-0,188	0,022	-8,604
Type Vrijstaand	0,075	0,020	3,727
Bouwperiode 1945-1959	0,041	0,008	4,863
Bouwperiode 1960-1970	0,061	0,008	7,490
Bouwperiode 1971-1980	0,165	0,007	23,335
Bouwperiode 1981-1990	0,207	0,008	24,567
Bouwperiode 1991-2000	0,308	0,007	43,134
Bouwperiode na 2001	0,323	0,012	27,527
Onderhoud binnen matig	-0,156	0,008	-19,040
Onderhoud binnen uitstekend	0,075	0,013	5,724
Onderhoud buiten matig	-0,142	0,008	-17,281
Onderhoud buiten uitstekend	0,019	0,013	1,429
Gem. Bedum	0,105	0,015	6,912
Gem. De Marne	-0,073	0,035	-2,096
Gem. Delfzijl	-0,169	0,010	-17,114
Gem. Eemsum	-0,172	0,012	-14,901
Gem. Hoogezand-Sappemeer	-0,039	0,010	-3,810
Gem. Loppersum	-0,116	0,010	-11,310
Gem. Menterwolde	-0,110	0,019	-5,670
Gem. Slochteren	-0,042	0,009	-4,404
Gem. Ten Boer	-0,016	0,010	-1,556
Gem. Winsum	0,050	0,011	4,626
Perceel groot	0,182	0,005	33,366
Perceel klein	-0,110	0,008	-14,098

A.4e Geschatte coëfficiënten kenmerkenmodel, referentiegebied

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
(Intercept)	8,077	0,017	478,786
1995Q02	0,009	0,013	0,710
1995Q03	0,028	0,013	2,105
1995Q04	0,045	0,013	3,449
1996Q01	0,049	0,013	3,834
1996Q02	0,065	0,013	5,122
1996Q03	0,098	0,013	7,636
1996Q04	0,119	0,013	9,268
1997Q01	0,143	0,013	11,169
1997Q02	0,160	0,013	12,727
1997Q03	0,185	0,013	14,468
1997Q04	0,163	0,013	12,987
1998Q01	0,195	0,013	15,561
1998Q02	0,223	0,012	18,116
1998Q03	0,246	0,013	19,637
1998Q04	0,277	0,012	22,228
1999Q01	0,320	0,012	25,788
1999Q02	0,392	0,012	32,065
1999Q03	0,430	0,012	34,601
1999Q04	0,453	0,013	35,341
2000Q01	0,477	0,013	37,329
2000Q02	0,518	0,012	42,006
2000Q03	0,539	0,012	43,514
2000Q04	0,576	0,012	46,111
2001Q01	0,609	0,012	49,109
2001Q02	0,634	0,012	52,022
2001Q03	0,632	0,012	51,511
2001Q04	0,653	0,012	53,332
2002Q01	0,673	0,012	54,943
2002Q02	0,703	0,012	57,314
2002Q03	0,701	0,012	56,744
2002Q04	0,693	0,012	55,642
2003Q01	0,700	0,012	56,798
2003Q02	0,701	0,012	57,609
2003Q03	0,719	0,012	58,798
2003Q04	0,730	0,012	59,641
2004Q01	0,737	0,012	60,203
2004Q02	0,753	0,012	62,220
2004Q03	0,764	0,012	62,335
2004Q04	0,769	0,012	63,623
2005Q01	0,768	0,012	62,083
2005Q02	0,800	0,012	66,613
2005Q03	0,814	0,012	67,748
2005Q04	0,825	0,012	69,747
2006Q01	0,822	0,012	68,948
2006Q02	0,839	0,012	70,811
2006Q03	0,839	0,012	70,088
2006Q04	0,857	0,012	71,712
2007Q01	0,861	0,012	72,100
2007Q02	0,869	0,012	73,163
2007Q03	0,878	0,012	72,832
2007Q04	0,882	0,012	73,359
2008Q01	0,889	0,012	73,603
2008Q02	0,902	0,012	75,506
2008Q03	0,886	0,012	72,024
2008Q04	0,864	0,013	66,747
2009Q01	0,842	0,013	64,059
2009Q02	0,856	0,013	67,224
2009Q03	0,845	0,013	66,438
2009Q04	0,842	0,013	66,375

A.4e Geschatte coëfficiënten kenmerkenmodel, referentiegebied (vervolg)

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
2010Q01	0,839	0,013	65,886
2010Q02	0,849	0,013	67,403
2010Q03	0,837	0,013	64,912
2010Q04	0,832	0,012	66,649
2011Q01	0,823	0,013	63,856
2011Q02	0,814	0,013	62,847
2011Q03	0,792	0,013	61,243
2011Q04	0,770	0,013	58,615
2012Q01	0,760	0,013	56,641
2012Q02	0,741	0,013	56,779
2012Q03	0,714	0,013	54,263
2012Q04	0,702	0,013	56,033
2013Q01	0,676	0,014	47,834
2013Q02	0,657	0,013	50,505
2013Q03	0,691	0,013	53,581
2013Q04	0,680	0,012	54,581
2014Q01	0,678	0,013	53,398
2014Q02	0,687	0,012	55,709
2014Q03	0,688	0,012	55,409
2014Q04	0,694	0,012	58,446
2015Q01	0,710	0,012	57,849
2015Q02	0,700	0,012	59,011
2015Q03	0,709	0,012	58,710
2015Q04	0,714	0,012	60,313
2016Q01	0,713	0,012	59,650
2016Q02	0,738	0,012	63,042
2016Q03	0,752	0,012	63,722
2016Q04	0,752	0,012	64,534
2017Q01	0,767	0,012	64,842
2017Q02	0,783	0,012	64,984
log(obj_hid_INHOUD)	0,509	0,002	228,271
Type 2-1-kap	0,150	0,004	40,486
Type Hoekwoning	0,047	0,004	10,918
Type Tussenwoning	0,014	0,004	3,211
Type Vrijstaand	0,308	0,004	79,530
Bouwperiode 1945-1959	0,049	0,003	15,402
Bouwperiode 1960-1970	0,059	0,003	22,945
Bouwperiode 1971-1980	0,102	0,002	42,392
Bouwperiode 1981-1990	0,142	0,003	51,174
Bouwperiode 1991-2000	0,230	0,003	82,984
Bouwperiode na 2001	0,283	0,004	67,861
Onderhoud binnen matig	-0,131	0,003	-40,655
Onderhoud buiten uitstekend	0,059	0,004	13,366
Onderhoud buiten matig	-0,095	0,003	-29,580
Onderhoud buiten uitstekend	0,034	0,005	7,278
Gem. Achtkarspelen	-0,107	0,005	-21,783
Gem. Bellingwedde	-0,302	0,007	-40,275
Gem. Borger-Odoorn	-0,125	0,004	-28,566
Gem. Dantumadiel	-0,068	0,007	-10,183
Gem. De Marne	-0,379	0,010	-36,529
Gem. Dongeradeel	-0,160	0,006	-28,930
Gem. Ferwerderadiel	-0,243	0,008	-29,752
Gem. Grootegast	-0,102	0,006	-17,258
Gem. Haren	0,317	0,011	29,359
Gem. Hoogezand-Sappemeer	-0,304	0,053	-5,741
Gem. Kollumerland en Nieuwkruisland	-0,145	0,007	-22,018
Gem. Leek	0,020	0,005	4,017
Gem. Marum	-0,032	0,007	-4,669
Gem. Menterwolde	-0,281	0,013	-20,946
Gem. Midden-Drenthe	-0,018	0,004	-4,362

A.4e Geschatte coëfficiënten kenmerkenmodel, referentiegebied (slot)

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
Gem. Noordenveld	0,065	0,004	16,049
Gem. Oldambt	-0,274	0,004	-65,648
Gem. Ooststellingwerf	-0,080	0,005	-17,592
Gem. Opsterland	-0,009	0,004	-2,047
Gem. Pekela	-0,356	0,006	-61,302
Gem. Smallingerland	-0,040	0,004	-10,893
Gem. Stadskanaal	-0,208	0,005	-42,752
Gem. Tynaarlo	0,130	0,004	32,137
Gem. Veendam	-0,199	0,004	-46,409
Gem. Vlagtwedde	-0,229	0,006	-40,183
Gem. Zuidhorn	-0,066	0,005	-13,097
Perceel groot	0,164	0,002	74,475
Perceel klein	-0,111	0,003	-42,563

A.4f Geschatte coëfficiënten kenmerkenmodel, risicogebied krimp

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
(Intercept)	8,467	0,049	171,814
1995Q02	0,079	0,044	1,815
1995Q03	0,115	0,043	2,634
1995Q04	0,140	0,042	3,308
1996Q01	0,119	0,043	2,734
1996Q02	0,138	0,041	3,333
1996Q03	0,187	0,042	4,455
1996Q04	0,225	0,043	5,250
1997Q01	0,236	0,043	5,532
1997Q02	0,239	0,042	5,703
1997Q03	0,286	0,042	6,789
1997Q04	0,291	0,043	6,833
1998Q01	0,274	0,042	6,506
1998Q02	0,324	0,042	7,776
1998Q03	0,317	0,042	7,557
1998Q04	0,341	0,041	8,265
1999Q01	0,377	0,041	9,214
1999Q02	0,420	0,040	10,432
1999Q03	0,469	0,041	11,514
1999Q04	0,478	0,042	11,425
2000Q01	0,495	0,041	12,102
2000Q02	0,545	0,041	13,249
2000Q03	0,545	0,042	13,001
2000Q04	0,543	0,041	13,120
2001Q01	0,602	0,041	14,572
2001Q02	0,638	0,040	15,824
2001Q03	0,676	0,041	16,647
2001Q04	0,679	0,041	16,580
2002Q01	0,695	0,041	17,004
2002Q02	0,737	0,040	18,297
2002Q03	0,762	0,041	18,644
2002Q04	0,751	0,041	18,157
2003Q01	0,745	0,041	18,200
2003Q02	0,767	0,041	18,757
2003Q03	0,753	0,041	18,163
2003Q04	0,786	0,041	19,132
2004Q01	0,789	0,041	19,367

A.4f Geschatte coëfficiënten kenmerkenmodel, risicogebied krimp (vervolg)

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
2004Q02	0,826	0,041	20,387
2004Q03	0,830	0,041	20,469
2004Q04	0,809	0,040	20,141
2005Q01	0,843	0,041	20,775
2005Q02	0,900	0,040	22,473
2005Q03	0,899	0,040	22,524
2005Q04	0,920	0,040	22,957
2006Q01	0,922	0,040	22,935
2006Q02	0,934	0,040	23,498
2006Q03	0,958	0,040	24,025
2006Q04	0,967	0,040	24,174
2007Q01	0,935	0,040	23,423
2007Q02	0,957	0,040	24,117
2007Q03	0,942	0,040	23,673
2007Q04	0,956	0,040	24,084
2008Q01	0,959	0,040	23,868
2008Q02	0,990	0,040	24,753
2008Q03	0,986	0,040	24,350
2008Q04	0,951	0,042	22,583
2009Q01	0,929	0,042	22,043
2009Q02	0,929	0,041	22,545
2009Q03	0,924	0,041	22,319
2009Q04	0,916	0,042	21,996
2010Q01	0,896	0,043	20,996
2010Q02	0,958	0,041	23,389
2010Q03	0,902	0,041	21,846
2010Q04	0,942	0,042	22,370
2011Q01	0,922	0,042	22,077
2011Q02	0,892	0,042	21,384
2011Q03	0,852	0,042	20,186
2011Q04	0,851	0,043	19,692
2012Q01	0,851	0,042	20,239
2012Q02	0,860	0,043	20,049
2012Q03	0,818	0,042	19,537
2012Q04	0,761	0,042	18,112
2013Q01	0,826	0,047	17,405
2013Q02	0,741	0,043	17,414
2013Q03	0,760	0,042	18,248
2013Q04	0,780	0,042	18,357
2014Q01	0,764	0,043	17,727
2014Q02	0,754	0,043	17,578
2014Q03	0,765	0,042	18,361
2014Q04	0,764	0,041	18,511
2015Q01	0,782	0,042	18,649
2015Q02	0,762	0,041	18,373
2015Q03	0,795	0,041	19,374
2015Q04	0,805	0,041	19,767
2016Q01	0,767	0,041	18,522
2016Q02	0,816	0,040	20,250
2016Q03	0,841	0,040	20,833
2016Q04	0,814	0,040	20,542
2017Q01	0,828	0,040	20,657
2017Q02	0,840	0,041	20,533
log(inhoud)	0,409	0,006	71,736
Type 2-1-kap	0,114	0,009	12,355
Type Hoekwoning	-0,003	0,011	-0,242
Type Tussenwoning	-0,038	0,011	-3,368
Type Vrijstaand	0,257	0,010	26,798
Bouwperiode 1945-1959	0,028	0,007	3,968

A.4f Geschatte coëfficiënten kenmerkenmodel, risicogebied krimp (slot)

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
Bouwperiode 1960-1970	0,089	0,007	12,832
Bouwperiode 1971-1980	0,139	0,006	22,280
Bouwperiode 1981-1990	0,188	0,008	24,681
Bouwperiode 1991-2000	0,331	0,008	42,639
Bouwperiode na 2001	0,405	0,012	33,246
Onderhoud binnen matig	-0,163	0,008	-21,630
Onderhoud binnen uitstekend	0,066	0,011	5,884
Onderhoud buiten matig	-0,123	0,008	-16,149
Onderhoud buiten uitstekend	0,050	0,012	4,239
Gem. De Marne	-0,109	0,008	-13,008
Gem. Delfzijl	-0,120	0,006	-20,686
Gem. Eemsum	-0,103	0,007	-14,316
Gem. Loppersum	-0,066	0,007	-8,761
Gem. Menterwolde	-0,098	0,008	-12,760
Gem. Oldambt	-0,251	0,013	-19,881
Gem. Veendam	-0,050	0,024	-2,140
Perceel groot	0,170	0,005	30,944
Perceel klein	-0,115	0,006	-18,472

A.4g Geschatte coëfficiënten kenmerkenmodel, risicogebied geen krimp

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
(Intercept)	7,560	0,035	213,092
1995Q02	-0,014	0,024	-0,578
1995Q03	0,045	0,024	1,837
1995Q04	0,052	0,024	2,167
1996Q01	0,038	0,024	1,575
1996Q02	0,079	0,024	3,354
1996Q03	0,088	0,023	3,750
1996Q04	0,110	0,024	4,617
1997Q01	0,122	0,024	5,142
1997Q02	0,154	0,023	6,688
1997Q03	0,173	0,024	7,302
1997Q04	0,188	0,024	7,752
1998Q01	0,186	0,023	7,903
1998Q02	0,235	0,023	10,332
1998Q03	0,215	0,023	9,177
1998Q04	0,259	0,023	11,252
1999Q01	0,277	0,023	12,226
1999Q02	0,342	0,023	14,873
1999Q03	0,372	0,023	16,016
1999Q04	0,414	0,023	17,806
2000Q01	0,440	0,023	19,194
2000Q02	0,448	0,023	19,284
2000Q03	0,501	0,023	21,698
2000Q04	0,541	0,024	22,631
2001Q01	0,550	0,023	23,619
2001Q02	0,555	0,023	24,218
2001Q03	0,601	0,023	26,124
2001Q04	0,651	0,024	27,574
2002Q01	0,644	0,023	27,524
2002Q02	0,696	0,023	30,914
2002Q03	0,663	0,023	28,963
2002Q04	0,682	0,023	29,407
2003Q01	0,685	0,023	29,219
2003Q02	0,661	0,023	29,201

A.4g Geschatte coëfficiënten kenmerkenmodel, risicogebied geen krimp (vervolg)

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
2003Q03	0,704	0,023	31,122
2003Q04	0,712	0,023	30,800
2004Q01	0,715	0,023	30,965
2004Q02	0,732	0,023	32,172
2004Q03	0,764	0,023	33,072
2004Q04	0,768	0,023	33,282
2005Q01	0,781	0,023	33,601
2005Q02	0,798	0,022	36,223
2005Q03	0,822	0,022	36,693
2005Q04	0,837	0,022	37,330
2006Q01	0,834	0,022	37,672
2006Q02	0,830	0,022	37,619
2006Q03	0,834	0,022	37,348
2006Q04	0,850	0,023	37,574
2007Q01	0,885	0,023	38,068
2007Q02	0,886	0,022	39,682
2007Q03	0,867	0,022	39,028
2007Q04	0,903	0,023	39,686
2008Q01	0,880	0,023	38,938
2008Q02	0,894	0,022	39,925
2008Q03	0,897	0,023	39,863
2008Q04	0,889	0,024	37,565
2009Q01	0,849	0,025	33,778
2009Q02	0,839	0,024	35,198
2009Q03	0,848	0,024	35,785
2009Q04	0,871	0,024	36,486
2010Q01	0,846	0,024	35,134
2010Q02	0,857	0,024	36,430
2010Q03	0,833	0,024	34,946
2010Q04	0,838	0,024	34,921
2011Q01	0,817	0,024	33,657
2011Q02	0,846	0,025	34,221
2011Q03	0,849	0,025	34,385
2011Q04	0,791	0,024	32,456
2012Q01	0,789	0,025	31,651
2012Q02	0,746	0,025	29,434
2012Q03	0,767	0,026	29,992
2012Q04	0,758	0,023	32,364
2013Q01	0,732	0,030	24,209
2013Q02	0,682	0,025	27,564
2013Q03	0,740	0,025	29,571
2013Q04	0,720	0,024	30,403
2014Q01	0,687	0,024	28,294
2014Q02	0,755	0,024	32,040
2014Q03	0,733	0,023	31,995
2014Q04	0,736	0,023	31,793
2015Q01	0,756	0,024	31,565
2015Q02	0,752	0,022	33,459
2015Q03	0,765	0,023	33,087
2015Q04	0,756	0,023	33,385
2016Q01	0,770	0,023	33,642
2016Q02	0,794	0,022	35,876
2016Q03	0,786	0,022	35,276
2016Q04	0,836	0,022	37,343
2017Q01	0,833	0,023	36,987
2017Q02	0,832	0,024	35,324
log(inhoud)	0,573	0,005	107,953
Type 2-1-kap	0,289	0,006	44,834
Type Hoekwoning	0,160	0,007	21,573
Type Tussenwoning	0,132	0,007	17,816
Type Vrijstaand	0,397	0,008	52,560
Bouwperiode 1945-1959	-0,017	0,006	-2,799

A.4g Geschatte coëfficiënten kenmerkenmodel, risicogebied geen krimp (slot)

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
Bouwperiode 1960-1970	-0,016	0,005	-3,329
Bouwperiode 1971-1980	0,074	0,005	15,203
Bouwperiode 1981-1990	0,114	0,006	19,608
Bouwperiode 1991-2000	0,229	0,006	37,594
Bouwperiode na 2001	0,297	0,009	32,907
Onderhoud binnen matig	-0,139	0,006	-23,337
Onderhoud binnen uitstekend	0,055	0,009	6,146
Onderhoud buiten matig	-0,112	0,006	-17,932
Onderhoud buiten uitstekend	0,039	0,009	4,140
Gem. Haren	0,371	0,007	56,172
Gem. Hoogezand-Sappemeer	-0,135	0,006	-21,379
Gem. Slochteren	-0,111	0,007	-15,364
Gem. Ten Boer	-0,068	0,008	-8,768
Gem. Winsum	-0,051	0,007	-7,325
Gem. Zuidhorn	-0,089	0,009	-9,733
Perceel groot	0,162	0,005	31,702
Perceel klein	-0,107	0,005	-22,602

A.4h Geschatte coëfficiënten kenmerkenmodel, referentiegebied krimp

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
(Intercept)	8,564	0,030	284,497
1995Q02	0,029	0,024	1,204
1995Q03	0,079	0,023	3,380
1995Q04	0,083	0,024	3,510
1996Q01	0,096	0,023	4,131
1996Q02	0,106	0,024	4,480
1996Q03	0,142	0,023	6,133
1996Q04	0,150	0,023	6,487
1997Q01	0,187	0,023	8,145
1997Q02	0,204	0,023	9,033
1997Q03	0,207	0,023	8,819
1997Q04	0,213	0,023	9,074
1998Q01	0,269	0,023	11,774
1998Q02	0,285	0,023	12,637
1998Q03	0,314	0,023	13,845
1998Q04	0,342	0,022	15,242
1999Q01	0,393	0,022	17,739
1999Q02	0,447	0,022	20,512
1999Q03	0,498	0,022	22,403
1999Q04	0,505	0,023	22,073
2000Q01	0,497	0,023	21,437
2000Q02	0,558	0,023	24,310
2000Q03	0,567	0,023	24,744
2000Q04	0,593	0,023	25,502
2001Q01	0,668	0,023	29,074
2001Q02	0,710	0,023	31,029
2001Q03	0,699	0,023	30,810
2001Q04	0,718	0,023	31,019
2002Q01	0,752	0,023	32,937
2002Q02	0,784	0,023	33,825
2002Q03	0,756	0,023	32,356

A.4h Geschatte coëfficiënten kenmerkenmodel, referentiegebied krimp (vervolg)

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
2002Q04	0,803	0,023	34,483
2003Q01	0,786	0,023	34,293
2003Q02	0,776	0,023	33,623
2003Q03	0,811	0,023	35,557
2003Q04	0,813	0,023	35,383
2004Q01	0,805	0,023	34,364
2004Q02	0,823	0,023	35,970
2004Q03	0,827	0,023	36,232
2004Q04	0,848	0,023	37,188
2005Q01	0,836	0,023	36,429
2005Q02	0,881	0,022	39,471
2005Q03	0,880	0,022	39,586
2005Q04	0,913	0,022	41,377
2006Q01	0,892	0,022	40,591
2006Q02	0,912	0,022	42,167
2006Q03	0,906	0,022	41,251
2006Q04	0,920	0,022	42,279
2007Q01	0,926	0,022	42,320
2007Q02	0,938	0,022	43,065
2007Q03	0,950	0,022	43,274
2007Q04	0,966	0,022	44,392
2008Q01	0,958	0,022	43,696
2008Q02	0,966	0,022	44,374
2008Q03	0,949	0,022	43,024
2008Q04	0,929	0,023	39,983
2009Q01	0,906	0,024	38,243
2009Q02	0,903	0,023	39,121
2009Q03	0,922	0,023	39,669
2009Q04	0,905	0,023	39,023
2010Q01	0,899	0,023	38,619
2010Q02	0,896	0,024	37,919
2010Q03	0,916	0,024	38,713
2010Q04	0,885	0,023	39,258
2011Q01	0,867	0,024	36,621
2011Q02	0,869	0,023	37,007
2011Q03	0,851	0,024	35,689
2011Q04	0,829	0,024	34,587
2012Q01	0,801	0,024	32,863
2012Q02	0,823	0,024	34,197
2012Q03	0,766	0,024	31,784
2012Q04	0,785	0,023	33,644
2013Q01	0,748	0,026	28,657
2013Q02	0,710	0,024	29,486
2013Q03	0,739	0,024	30,954
2013Q04	0,739	0,023	31,670
2014Q01	0,745	0,024	31,319
2014Q02	0,724	0,023	31,779
2014Q03	0,752	0,023	32,539
2014Q04	0,754	0,022	34,211
2015Q01	0,749	0,023	33,288
2015Q02	0,767	0,022	34,723
2015Q03	0,758	0,022	33,960
2015Q04	0,760	0,022	34,960
2016Q01	0,755	0,022	34,167
2016Q02	0,793	0,022	36,845
2016Q03	0,804	0,022	37,267
2016Q04	0,806	0,021	37,682
2017Q01	0,825	0,022	37,946

A.4h Geschatte coëfficiënten kenmerkenmodel, referentiegebied krimp (slot)

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
2017Q02	0,828	0,022	37,332
log(inhoud)	0,404	0,004	100,294
Type 2-1-kap	0,088	0,007	12,103
Type Hoekwoning	-0,026	0,008	-3,191
Type Tussenwoning	-0,055	0,008	-6,625
Type Vrijstaand	0,236	0,008	31,244
Bouwperiode 1945-1959	0,034	0,006	5,955
Bouwperiode 1960-1970	0,084	0,005	18,117
Bouwperiode 1971-1980	0,160	0,004	37,809
Bouwperiode 1981-1990	0,201	0,005	38,193
Bouwperiode 1991-2000	0,306	0,005	60,094
Bouwperiode na 2001	0,375	0,009	43,132
Onderhoud binnen matig	-0,174	0,006	-31,066
Onderhoud binnen uitstekend	0,075	0,009	8,453
Onderhoud buiten matig	-0,116	0,006	-20,655
Onderhoud buiten uitstekend	0,021	0,009	2,302
Gem. Bellingwedde	-0,172	0,008	-20,578
Gem. Dantumadiel	0,042	0,007	5,678
Gem. De Marne	-0,265	0,011	-23,950
Gem. Dongeradeel	-0,058	0,006	-9,120
Gem. Ferwerderadiel	-0,139	0,009	-15,615
Gem. Kollumerland en Nieuwkruisland	-0,038	0,007	-5,199
Gem. Menterwolde	-0,165	0,014	-11,781
Gem. Oldambt	-0,171	0,005	-33,639
Gem. Pekela	-0,247	0,007	-37,709
Gem. Stadskanaal	-0,086	0,006	-15,102
Gem. Veendam	-0,103	0,005	-19,958
Gem. Vlagtwedde	-0,108	0,007	-16,530
Perceel groot	0,176	0,004	44,189
Perceel klein	-0,114	0,005	-25,162

A.4i Geschatte coëfficiënten kenmerkenmodel, referentiegebied geen krimp

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
(Intercept)	7,904	0,019	409,049
1995Q02	-0,002	0,016	-0,115
1995Q03	0,011	0,015	0,730
1995Q04	0,027	0,015	1,758
1996Q01	0,031	0,015	2,062
1996Q02	0,047	0,014	3,291
1996Q03	0,079	0,015	5,336
1996Q04	0,110	0,015	7,375
1997Q01	0,121	0,015	8,123
1997Q02	0,139	0,015	9,541
1997Q03	0,174	0,015	11,893
1997Q04	0,133	0,014	9,348
1998Q01	0,163	0,014	11,260
1998Q02	0,193	0,014	13,691
1998Q03	0,218	0,014	15,042
1998Q04	0,256	0,015	17,607
1999Q01	0,284	0,014	19,641
1999Q02	0,364	0,014	25,446

A.4i Geschatte coëfficiënten kenmerkenmodel, referentiegebied geen krimp (vervolg)

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
1999Q03	0,405	0,015	27,890
1999Q04	0,433	0,015	28,968
2000Q01	0,471	0,015	31,945
2000Q02	0,506	0,014	35,873
2000Q03	0,535	0,014	37,613
2000Q04	0,570	0,014	39,921
2001Q01	0,585	0,014	41,270
2001Q02	0,600	0,014	43,201
2001Q03	0,608	0,014	43,292
2001Q04	0,627	0,014	45,063
2002Q01	0,639	0,014	45,753
2002Q02	0,674	0,014	48,369
2002Q03	0,679	0,014	48,389
2002Q04	0,653	0,014	46,006
2003Q01	0,668	0,014	47,416
2003Q02	0,674	0,014	48,757
2003Q03	0,686	0,014	49,127
2003Q04	0,698	0,014	50,157
2004Q01	0,715	0,014	51,575
2004Q02	0,728	0,014	52,997
2004Q03	0,739	0,014	52,780
2004Q04	0,747	0,014	54,345
2005Q01	0,742	0,014	52,419
2005Q02	0,768	0,014	55,995
2005Q03	0,790	0,014	57,367
2005Q04	0,792	0,013	58,680
2006Q01	0,798	0,014	58,439
2006Q02	0,812	0,014	59,498
2006Q03	0,813	0,014	59,035
2006Q04	0,836	0,014	60,608
2007Q01	0,837	0,014	60,892
2007Q02	0,844	0,014	61,811
2007Q03	0,853	0,014	61,287
2007Q04	0,849	0,014	60,941
2008Q01	0,861	0,014	61,685
2008Q02	0,883	0,014	64,050
2008Q03	0,861	0,014	60,092
2008Q04	0,840	0,015	55,743
2009Q01	0,816	0,015	53,565
2009Q02	0,843	0,015	57,176
2009Q03	0,810	0,015	55,305
2009Q04	0,816	0,015	55,892
2010Q01	0,814	0,015	55,475
2010Q02	0,829	0,014	57,751
2010Q03	0,806	0,015	54,365
2010Q04	0,812	0,014	56,096
2011Q01	0,809	0,015	54,558
2011Q02	0,799	0,015	53,310
2011Q03	0,770	0,015	51,915
2011Q04	0,747	0,015	49,346
2012Q01	0,744	0,015	48,097
2012Q02	0,703	0,015	46,960
2012Q03	0,695	0,015	45,812
2012Q04	0,669	0,014	46,790
2013Q01	0,655	0,016	40,301
2013Q02	0,633	0,015	42,508
2013Q03	0,671	0,015	45,397
2013Q04	0,658	0,014	46,260

A.4i Geschatte coëfficiënten kenmerkenmodel, referentiegebied geen krimp (slot)

	Geschat coëfficiënt	Standaardfout	T waarde
2014Q01	0,657	0,014	45,418
2014Q02	0,672	0,014	47,641
2014Q03	0,660	0,014	46,550
2014Q04	0,675	0,014	49,720
2015Q01	0,694	0,014	49,250
2015Q02	0,677	0,014	49,999
2015Q03	0,690	0,014	49,805
2015Q04	0,704	0,014	51,673
2016Q01	0,699	0,014	51,061
2016Q02	0,713	0,013	53,064
2016Q03	0,732	0,014	53,868
2016Q04	0,730	0,013	54,539
2017Q01	0,749	0,014	55,209
2017Q02	0,767	0,014	55,465
log(inhoud)	0,542	0,003	210,242
Type 2-1-kap	0,172	0,004	41,263
Type Hoekwoning	0,072	0,005	14,573
Type Tussenwoning	0,035	0,005	6,976
Type Vrijstaand	0,339	0,004	77,379
Bouwperiode 1945-1959	0,036	0,004	9,408
Bouwperiode 1960-1970	0,027	0,003	8,951
Bouwperiode 1971-1980	0,064	0,003	21,973
Bouwperiode 1981-1990	0,106	0,003	32,615
Bouwperiode 1991-2000	0,189	0,003	57,693
Bouwperiode na 2001	0,233	0,005	50,050
Onderhoud binnen matig	-0,109	0,004	-28,781
Onderhoud binnen uitstekend	0,055	0,005	11,148
Onderhoud buiten matig	-0,084	0,004	-22,142
Onderhoud buiten uitstekend	0,036	0,005	7,063
Gem. Borger-Odoorn	-0,125	0,004	-30,300
Gem. Grootegast	-0,100	0,006	-17,886
Gem. Haren	0,314	0,010	30,961
Gem. Hoogezand-Sappemeer	-0,340	0,048	-7,005
Gem. Leek	0,031	0,005	6,612
Gem. Marum	-0,033	0,007	-5,067
Gem. Midden-Drenthe	-0,012	0,004	-3,067
Gem. Noordenveld	0,076	0,004	19,691
Gem. Ooststellingwerf	-0,075	0,004	-17,481
Gem. Opsterland	-0,005	0,004	-1,330
Gem. Smallingerland	-0,026	0,004	-7,278
Gem. Tynaarlo	0,138	0,004	35,869
Gem. Zuidhorn	-0,056	0,005	-11,790
Perceel groot	0,150	0,003	58,676
Perceel klein	-0,110	0,003	-35,158

Begrippen

Aardbevingsgebied:	zie risicogebied.
Betrouwbaarheidsinterval:	interval waarbinnen een waarde met een bepaalde mate van zekerheid (in dit onderzoek 95 procent zekerheid) ligt.
Bovenmarge:	bovengrens van het gebied waarin verwacht wordt dat de werkelijke waarde ligt.
Kenmerkenmodel:	statistisch model dat woningprijzen corrigeert voor woningkenmerken.
Krimpgemeente:	gemeente met een substantiële en structurele daling van de bevolking. De officiële indeling per 29 juni 2015 is hier te vinden.
Mediaan:	middelste waarde in een reeks getallen die gerangschikt zijn naar grootte.
Migratiesaldo:	het aantal huishoudens dat zich in het gebied vestigt vermindert met het aantal huishoudens dat uit het gebied vertrekt.
Ondermarge:	ondergrens van het gebied waarin verwacht wordt dat de werkelijke waarde ligt.
Onderzoeksgebied:	het risicogebied en het referentiegebied tezamen.
Prijsverhouding:	de verkoopprijs van een verkochte woning als percentage van de vraagprijs.
Risicogebied:	de buurten rondom het Groningenveld waar tot en met oktober 2016 meer dan één procent van de woningen of minimaal drie woningen schade heeft opgelopen als gevolg van een aardbeving, zoals vastgesteld door het Centrum Veilig Wonen.
Referentiegebied:	de Nederlandse buurten die het dichtst bij het risicogebied liggen en die in sociaaleconomisch en demografisch opzicht vergelijkbaar zijn met de buurten in het risicogebied.
Significant:	de kans dat een verschil op toeval berust is onwaarschijnlijk (in dit onderzoek kleiner dan vijf procent, tenzij anders vermeld).
Te-koop duur:	aantal dagen dat een te koop staande woning al te koop staat.
Verkoopduur:	aantal dagen dat een verkochte woning te koop heeft gestaan.
Woningvoorraad:	alle verblijfsobjecten in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen met minimaal een woonfunctie en eventueel één of meer andere gebruiksfuncties.

Afkortingen

BAG:	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BRP:	Basisregistratie Personen
CBS:	Centraal Bureau voor de Statistiek
CVW:	Centrum Veilig Wonen
NCG:	Nationaal Coördinator Groningen
NVM:	Nederlandse Vereniging voor Makelaars o.g. en Vastgoeddeskundigen
WOZ:	Waardering Onroerende Zaken
WRG:	Woonruimtereister

Medewerkers

Auteurs

Hanneke Posthumus
Manon Joosten
Britt Peeters

Begeleidingscommissie

Bart Bakker
Egon Dietz
Menno Pover
Maarten Alders

Met medewerking van

Ilona Bouhuijs-Bos
Remco Kaashoek
Pim Ouwehand
Frank Pijpers
Karine Tanis
Ron van Schie
Désirée Verhallen-Schumacher
Erna van der Wal